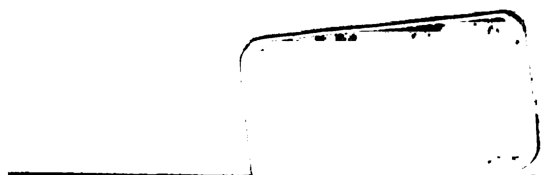

VALDA SKRIFTER

AF

Carl Michael Bellman.

Sjette Delen.

STOCKHOLM,
HENR. GUST. NORDSTRÖM,
1836.

Innehåll.

Innehåll.

Dikter vid åtskilliga tillfällen.

Öfversättningar ur GELLERTS *Fabler.*

Företal.

Då Första Delen af denna Samling lades under pressen, anade icke Utg. den obehagliga collision, som under fortgången af tryckningen inträffat. Inför Allmänheten anser han sig böra öppet redogöra för sitt förhållande och framlägga sina skäl: och då saken äfven för Svenska Litteraturen är af vigt, vill han fullständigt meddela de hit hörande handlingar.

Alltifrån år 1813 har Utg. samlat *Bellmanniana*, antecknat varianter och efterhand renskrifvit de stycken, som genom jemförelse emellan flera handskrifter eller editioner kunnat återställas i sitt rätta skick. Hr H. G. Nordström såg denna Samling för några år sedan och yttrade flera gånger benägenhet att utgifva den på sitt förlag; men då lefde ännu Skaldens yngste Son, och Utg. ville ingalunda gå honom i förväg, allraminst under hans sedermera inträffade bedröfliga sjukdomstillstånd. Om sommaren 1835 förnyade Hr Nordström sin begäran. Ett år hade då redan förflutit efter Hr Adolf Bellmans död, utan att någon samling af C. M. Bellmans Skrifter genom arfvingarnas föranstaltande afhördes, och en sådan syntes nu mindre än förut vara att förvänta, då den icke blifvit ombe-

sörjd af den ende ibland dem, som, ehuru icke Litteratör, likväl var en bildad och verksam man, hade sinne för poesi och sång i allmänhet och för den beslägtade Skaldens i synnerhet. Utg. trodde sig då utan betänkande kunna utlemna sina samlingar till tryckning, hvarigenom många vigtiga rättelser skulle räddas ifrån förstöring och utgifningen af en fullständig och felfri upplaga i framtiden betydligen lättas.

Den 16 Dec. 1835 lästes i det Nya Aftonbladet en annons, der "rättigheten att af trycket utgifva Fredmans Epistlar" utböds till salu af framl. Krigs-Rådet Åhlströms Sterbhus. Ungefär vid samma tid lärer till Boklådorna i Stockholm hafva ankommit en Prospect, som föranledde följande anmälan i nyssnämnda Tidning d. 23 December:

"En lika oförmodad, som sannolikt kärkommen nyhet för boksamlare var den af Hrr Backman och Gumpert i Götheborg utfärdade prospect om utgifvandet af *Bellmans samlade arbeten*. Att ens kunna erhålla alla arbeten af denna Sveriges mest populära Skald completta, har hittills varit så svårt, att vi tro oss på förhand kunna lyckönska förläggarne till en lysande framgång, såsom ersättning för det säkert icke ringa besväret att öfverenskomma med de många olika ägarne till Bellmans särskilda Skrifter, om rättigheten till utgifvande af en uniform upplaga."

Första Delen af *Bellmans Valda Skrifter* utlemnades i bokhandeln d. 22 Dec.; af den Andra var då det mesta, af den Tredje flera ark tryckta. Förläggaren ansåg sig redan hafva gått för långt för att träda tillbaka, helst som företaget väl kunde försvaras.

I Dagligt Allehanda d. 15 Apr. 1836 och i flera Tidningar infördes en annons af följande lydelse:

"Utgifvarne af Bellmans samlade Arbeten anse sig skyldiga att för resp. Subscribenter tillkännagifva, det tryckningen af nämnde verk, hvarmed blifvit fördröjdt för afvaktan af nya stilar till arbetet, under innevarande månad börjas, hvarefter första delen ofördröjligen kommer att tillställas Subscribenterne.

Då under tiden från Hr H. G. Nordströms Boktryckeri i Stockholm ett häfte med titel: *Valda Skrifter af C. M. Bellman* utkommit, så anse vi oss böra lemna Publiken följande upplysningar:

Vår rätt till utgifvandet af Bellmans Arbeten grundar sig på öfverenskommelse med den store Skaldens Enka, hvilket nogsamt inhemtas af följande öfverlåtelse:

"Enligt denna dag träffad öfverenskommelse, upp- "låter jag härmedelst till Hr V. Consul Ch. Backman "uteslutande förlagsrätten till min afledne Mans, Hof- "Secreteraren Carl Michael Bellmans samtliga Skrif- "ter och Arbeten, hvaribland här må nämnas och upp- "tagas: Fredmans Epistlar, Fredmans Sånger, Bacchi "Tempel, Bellmans Skaldestycken m. fl. så väl redan "tryckte som otryckte Verk utan undantag och af hvad "namn de vara må, hvilka jag sålunda afhänder mig "och mina arfvingar, med ensam rätt för Hr Backman "eller hans rätts innehafvare, att samma arbeten i "tryck utgifva och fritt disponera för evärdeliga tider.
"Stockholm d. 4 Nov. 1835.

"*Lovisa F. Bellman.*

"Egenhändiga underskriften intyga

"*E. A. Ortman*,	*A. F. Teuchler*,	*John Roy*,
Fabrikör.	Löjtnant.	Häradshöfding.

Och då det är kändt, att Bellman, i lifstiden, väl tillåtit utgifvandet af ett och annat af hans arbeten, men aldrig afhändt sig eller sine rätts innehafvare rättigheten att, då han eller de så för godt funne,

sjelfve, utgifva merabetörde arbeten, så torde det ligga klart för hvar och en, huru Utgifvaren af det från Hr Nordströms Boktryckeri i Stockholm kan uppfylla det började företaget, hvilket, såsom ett kränkande af vår rätt, i laga ordning skall blifva beifradt.

Götheborg d. 2 Apr. 1836.

Ch. Backman, Kongl. Fransysk v. Consul och Boktryckare.

N. J. Gumpert, Bokhandlare."

Deremot infördes i Stockholms Dagblad d. 28 påföljande April en så lydande förklaring:

"Då genom de sednare annonser i flera Tidningar det synes vara bestämdt, att Hrr Backman och Gumpert i Götheborg ämna bland andra afl. Hof-Secreteraren Bellmans arbeten äfven utgifva de på afl. Krigs-Rådet Åhlströms förlag i lifstiden utgifne så kallade Fredmans Epistlar, så få hans Sterbhus-delägare härmed upplysa, att de i följd af Stockholms Rådstugu-Rätts Dom d. 5 Maj 1817, uti tvisten emellan afl. Hof-Secreteraren Bellmans Sterbhus-delägare och Krigs-Rådet Åhlström om rättigheten att samma Epistlar fortfarande få upplägga, fått sig tillagda full och uteslutande rätt, dessa Bellmans arbeten utgifva, och att Enkefru Bellman således i afseende på dem varit oberättigad till den öfverlåtelse hon deraf gjort till Hrr Backman och Gumpert. Stockholm d. 25 Apr. 1836."

Här är icke frågan att särskildt pröfva de i Aftonbladet framställda åsigter, ej heller Åhlströmska arfvingarnas eller Hrr Backmans och Gumperts rätt; men dessa stridiga yttranden och anspråk visa, i sin mån, nödvändigheten af en mera utförlig Författning, som tryggar Förläggares rätt, utan att orimligt inskränka den litterära verksamheten. Ur denna synpunkt är saken af en allmännare vigt,

och Utg. anser sig derföre pligtig att mera omständligt, än för hans enskilda del behöfdes, framställa sin oförgripliga mening.

För det närvarande är Tryckfrihets-Förordningen §. 1 Mom. 9 den enda lagen i detta afseende, måhända med tillägg af Boktryckeri-Reglementet d. 12. Aug. 1752 Art. 3 §. 3. Dessa bestämmelser äro dock i många fall otillräckliga, och man torde här med skäl kunna åberopa de bägge bekanta Domare-Reglorna: *Det Rätt och Skäl icke är, det kan icke heller vara Lag; Domaren akte i all Lag, hvad hans uppsåt var, som Lagen gjorde.*

Lagens syfte kan ej vara annat, än att skydda Författare till ära och egendom. Ingen får, Författare oåtspordt, medan han lefver, trycka hans arbete och sålunda beröfva honom icke blott en laglig egendom och rättigheten att den efter eget godtfinnande använda, utan ock tillfället att åt sitt verk egna all den omsorg han vill och förmår; ingen får aftrycka en redan utgifven och i bokhandeln tillgänglig skrift, och derigenom kränka en annan Förläggares rätt.

Detta är rätt och billigt; men sträckes lagens ordalydelse utöfver dess syfte, kunde man lätt komma derhän, att hindra tryckningen af skrifter på det orimligaste sätt.

Behöfde en samlare, för att trycka en skrift af en längesedan afliden författare, först uppsöka arfvingarna och erhålla deras skriftliga tillstånd, så skulle de flesta historiska anteckningar, många vittra arbeten m. m. sällan kunna tryckas.

Vore det olofligt att i en samling aftrycka en skrift, som förut är annorstädes tryckt, så skulle knappt den mest vidsträckta bokkunskap kunna trygga en Utgifvare för faran att begå ett lagbrott.

Vore det förbudet att låta correct trycka hvad förut blifvit vårdslöst utgifvet, så skulle slarfvet ha ett starkare privilegium, än någon Konung hittills gifvit.

Vore det lagstridigt att i en större samling upptaga smärre skrifter, som förut blifvit särskildt tryckta, så skulle hvar och en, som af böjelse eller ämbetspligt ville gå i botten med en sak, nödgas att blifva samlare, och likväl knappt kunna hoppas att komma öfver allt det vigtigaste, som han behöfde eller ville äga.

Dylika orimligheter åsyftar ej, innehåller ej Lagen. Otaliga exempel bestyrka det.

Bref, historiska anteckningar, vitterhetsstycken, gamla skrifter af alla slag hafva i alla tider blifvit af samlare framletade och utgifna, och den, som gjort fyndet eller deraf kommit i besittning, har blifvit dess ägare.

Otaliga skrifter finnas aftryckta i mer än en samling, och knappt finnes någon större blandad samling, der icke något förut tryckt är intaget. Många samlingar innehålla nästan endast sådant, som förut blifvit tryckt, af särskilda författare och förläggare, t. ex. Svenska Språkets Skönheter i Vers och Prosa, 3 Delar, flera Visböcker m. m.

Att ombesörja en felfri upplaga af en förut mindre noggrant utgifven skrift kan

ingalunda vara förbudet, då detta ej är aftryck eller eftertryck. Exempel behöfva ej anföras. Det är ock i sig sjelft lika billigt, som Lagens uttryckliga tillåtelse att utgifva en ny öfversättning af en redan förut öfversatt skrift.

Ju mera bokpressens alster förökas, desto mera kännes behofvet att i större verk hopsamla strödda skrifter, som lättare förskingras och, äfven om de äro att tillgå, fordra ett större utrymme och med mindre beqvämlighet kunna begagnas, än en väl ordnad Samling. Att afhjelpandet af detta behof alltid ansetts lofligt, visa de många samlingar vi äga i Vitterhet, i Lagfarenhet, i alla grenar af Litteraturen, der sådana kunna komma i fråga. Till och med Kongl. Författningar, särskildt utgifna *cum gratia et privilegio*, hafva opåtaldt blifvit omtryckta i samlingar, ombesörjda af enskilda.

Att hopleta, granska, ordna och utgifva kringspridda arbeten af någon viss författare, har hittills varit ansedt snarare såsom en litterär förtjenst än såsom ett lagbrott. Beklagligen hafva många författare af värde hos oss råkat i en oförtjent glömska, emedan ingen velat åtaga sig den i sig sjelf obehagliga mödan att samla och ordna deras verk. Skulle dessutom, såsom ett nödvändigt villkor för lagligheten af en sådan åtgärd, stadgas ett uttryckligt samtycke af en afliden författares arfvingar, hvilka ofta äro för Litteratören alldeles okända eller i litterära saker alldeles obevandrade, så kunde en litteratör, en som

hade någon heder att äfventyra, med ett ord, en *behörig* person sällan inlåta sig i ett dylikt företag.

Nu särskildt till *Bellmans Skrifter*. Härvid bör man väl märka, att med dem är ett eget förhållande, som icke vanligen äger rum. Skalden förvarade sällan eller aldrig sjelf sina handskrifter. De uppsnappades af vänner och bekanta, gömdes eller afskrefvos af samlare och spriddes kring hela landet. (Sjelfva Fredmans Epistlar och Sånger voro icke ett urval af allt hvad Bellman hade författat, utan af det som Skalden, med några vänners tillhjelp, i hast kunde samla.) Deraf hände, att icke blott strödda stycken både under hans lifstid och sedermera trycktes nästan af alla pressar i riket, utan ock, att flera smärre samlingar af åtskilliga förläggare utgåfvos efter hans död, så snart någon hade gjort eller trott sig hafva gjort något nytt fynd*). Under sådana förhållanden synes *icke någon* kunna tillegna sig *uteslutande rätt* att förlägga *alla* dessa skrifter.

---

*) Huru litet vissa af dessa utgifvare haft reda på Bellmans äfven mest bekanta Skrifter, synes ibland annat deraf, att i *Bihanget till Fredmans Epistlar s.* 109 är införd en *Epistel om Cornelii död*, ehuru samma stycke, förbättradt och deladt i tvänne, läses i *Fr. Sånger* under N:o 24 och 25, och att ibland *Bellmans Skaldestycken, efter Völschows MSS. "första" gången utgifna, Förra Delen, s.* 212, under titel: *Frossan*, finnes ett stycke, som förut var tryckt i *Fr. Sånger* under N:o 18.

Efter de åsigter, som börjat göra sig gällande, sedan den litterära industrien blifvit mera utvecklad, och som äfven ligga till grund för det åberopade yttrandet i Aftonbladet, skulle hvar och en, som förlagt en skrift, redan derigenom vara dess ägare, så framt icke denna rätt honom lagligen frånkändes, och efter samma åsigt skulle Bellmans arfvingar ej kunna göra anspråk på sådana skrifter, som af andra förläggare redan blifvit tryckta, utan någon reclamation å arfvingarnas sida. Detta kan möjligen *blifva* Lag; ja, man vill icke ens strida med dem, som torde anse ett sådant stadgande redan ligga i Tryckfrihets-Förordningen; men säkert är det, att en sådan åsigt *under Bellmans tid* ännu var okänd i Sverige. Olämpligt vore det, att göra den gällande i afseende på skrifter, utgifna före tillkomsten af de nuvarande Grundlagarna, och med ett strängt iakttagande deraf vore en Samling af Bellmans Verk ogörlig.

Klart är i alla fall, att Författarens arfvingar i intet afseende kunna äga bättre rätt än Författaren sjelf; hvaremot de i *ett* afseende åtminstone hafva en inskränktare rätt. Författaren kunde öfverse, förbättra, ja alldeles omarbeta hvad han förut hade utgifvit; men en sådan rättighet tillkommer ingen annan. Om det ock vore gifvet, att arfvingarna äga rättighet att förlägga alla de skrifter, som förut blifvit tryckta, och sådana de förut blifvit tryckta, så bör likväl äfven tagas i betraktande, att dessa till en stor del blifvit vårdslöst utgifna. Att återställa dem

i sitt rätta skick, det förmå ej Skaldens arfvingar, ej heller någon annan, som icke har insigter dertill samt vill uppoffra tid och möda derpå. Ett sådant arbete, om det med omsorg verkställes, är visserligen af en helt annan beskaffenhet än Skaldens, och kan af läsaren, som njuter frukten deraf, möjligen blifva obemärkt; men något är det väl ändå värdt, och Skaldens arfvingar eller deras rätts innehafvare kunna aldrig lagligen kräfva, att det skall komma dem till godo.

Hvad verkan öfverlåtelsen af förlagsrättigheten till Bellmans *otryckta* Skrifter kan medföra, lemnas derhän. Dessa äro, till största delen, icke i arfvingarnas händer, utan måste uppsökas i många samlares gömmor; och besynnerligt vore det, om arfvingarnas rätt kunde anses förnärmad derigenom, att en samlare utgaf hvad som annars, utan minsta fördel för arfvingarna, skulle ligga begrafvet ibland hans papper och kanske med tiden förstöras.

Dessa *Valda Skrifter* äro icke ett aftryck eller eftertryck. Det är uppenbart, man må se på hela samlingen, på hvarje del eller på särskilda stycken. Redan de antecknade *varianterna* visa, att granskning blifvit använd; de *grofva felen*, hvilka man rättat, utan att anteckna dem, äro långt flera. För öfrigt innehåller denna Samling icke blott skrifter *af* Bellman, utan äfven *om* Bellman, samt många af Utg. samlade upplysningar om Skalden och hans arbeten, hvilket allt charakteriserar

den såsom ett eget verk, såsom något annat än ett eftertryck.

Dessa *Valda Skrifter* äro således *icke blott Bellmans*, utan äfven *till en stor del Utgifvarens* arbete. Han har jemfört olika editioner och handskrifter, pröfvat deras tillförlitlighet och efter kritiska grunder antagit eller förkastat olika läsarter; han har uppsökt och meddelat flera stycken, som förut funnits endast i handskrift eller i längesedan bortglömda tidningar och flygpapper; han har ordnat det hela och tillagt en mängd underrättelser, hvilka hittills varit dels okända, dels på flera håll spridda.

Utg. har företagit sig detta arbete af kärlek till en stor Skald, som, utan en oförfalskad upplaga af sina skrifter, skulle sakna den värdigaste minnesvården; och Utg. har låtit trycka det, med den rätt, som alla samlare hittills ansett sig äga, och som bör vara obestridlig, då man icke blott samlar, utan äfven sjelf på verket nedlägger betydlig tid och möda. *Fyratio år* hafva förflutit efter Bellmans död: under denna långa tid hafva flera utgifvit skrifter af Skalden, merendels utan plan och granskning, ofta med bibehållande af fel, som endast i de vårdslösaste afskrifter kunna äga rum, stundom med uppsåtliga stympningar och förändringar; och arfvingarna hafva icke åtalat detta, icke sjelfva gjort någon ting, för att ombesörja en värdig upplaga. Att en Litteratör, som kände sig dertill äga någon förmåga, omsider gjorde hvad han kunde, för att befria Bellman ifrån

otaliga fel, dem vårdslösheten och okunnigheten satt på hans räkning, må väl aldrig kunna ogillas af en tänkande Allmänhet eller stämplas såsom lagbrott af rättvisa Domare.

Vare detta sagdt till Utgifvarens försvar, ej såsom en utmaning åt någon annan. Hvarken Utgifvaren eller Förläggaren har uppsåtligen föranledt den collision, som inträffat, och de skulle, om det varit möjligt, gerna undvikit den; men de kunna ej låta skrämma sig genom hotelsen om en rättegång, då de icke förmå inse, att i deras företag är något olagligt. Långt ifrån att vara känslolös för de anspråk, som skulle kunna göras af Skaldens Enka, skulle Utg. intet högre önska, än att Förläggaren genom en god afsättning sattes i stånd att frivilligt erbjuda henne någon del af vinsten. Så vida på Utg. ankommer, är intet hinder för Åhlströmska arfvingarna att sälja och omtrycka Fredmans Epistlar; *sådana de förut blifvit utgifna*, eller för Hrr Backman och Gumpert, att ombesörja en *fullständigare* och *bättre redigerad* upplaga af Skaldens arbeten.

En och annan lärer hafva yttrat något misstroende i anledning af titeln: *Valda Skrifter*, och föreställt sig Samlingen såsom mycket ofullständig. Utg. har i sin Anmälan till 1 D. s. 2 förklarat, hvad *han* anser fordras till en *fullständig upplaga*. Någon *sådan* har han *nu* icke kunnat åstadkomma, och han tviflar, om någon annan kan det *för det närvarande*. Utg. har väl begagnat flera, till en del betydliga, handskrifna Samlingar, men

saknat tillgång till de Völschowska Manuscripterna; dessutom torde åtskilliga andra, hittills okända och onyttjade, framdeles kunna upptäckas. Redan af denna anledning var det rigtigare, att benämna denna samling *Valda Skrifter* än *Samlade Arbeten* eller något dylikt. Hvilka skrifter Utg. trott sig böra utesluta, har han tillkännagifvit i nyssnämnda Anmälan s. 3 och följande. Man kunde tillägga: att här saknas några omogna eller svaga stycken, som icke äro Skalden värdiga, och hans Öfversättningar (utom de fyra Fabler af Gellert, hvilka i slutet af denna Del äro lemnade till prof), emedan dessa till det mesta äro ungdomsförsök och Bellman såsom Öfversättare ej synnerligen utmärkt sig. Af Bellmans förut tryckta Skrifter, uppräknade i 1 D. s. 48—51 är ingen ting utan goda skäl uteslutet, mer än *Månan*, en flygskrift, som Utg. aldrig sett. Långt ifrån att förebrå sig för mycken stränghet i urvalet, tillstår Utgifvaren uppriktigt, att han gerna hade varit strängare, om icke många stycken, som förut blifvit vårdslöst utgifna, påkallat rättelser. En *betydligen fullständigare* Samling, än dessa *Valda Skrifter*, kan icke utan en längre tids förberedelser utgifvas, om man icke vill utan urskillning tillägga allt, som kan finnas vårdslöst afskrifvet eller vårdslöst tryckt. Imellertid torde Allmänheten vara betjent med denna, som alltjd blifver tillräcklig för att tillbörligt skatta Bellman.

När tryckningen af detta verk började, tänkte Förläggaren att låta bero vid utgif-

ningen af Skrifterna. Nu kan man fägna Allmänheten med den underrättelsen, att *Musiken till Bellmans Valda Skrifter* skall inom årets lopp utkomma, i Tre Delar, af hvilka den Första skall innehålla Fredmans Epistlar, den Andra Fredmans Sånger, och den Tredje en mängd andra stycken, dels tillförene utgifna, dels efter tradition uppteckna-de. Äfven detta blifver dock icke ett aftryck, utan ett sjelfständigt verk. Melodierna bibehållas, men Claver-accompagnementet ombesörjes, efter konstens fordringar, af en utmärkt Tonsättare, — hvilket enligt kännares vitsord väl behöfves.

Stockholm d. 4 Juli 1836.

Utgifvaren.

ZIONS HÖGTID.

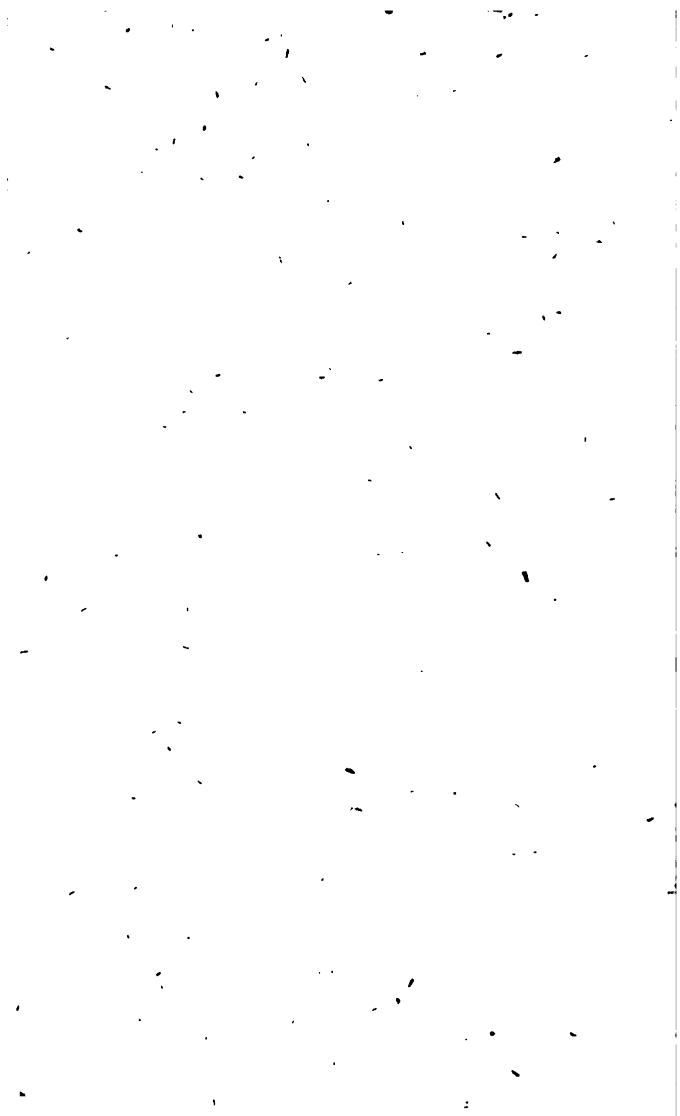
Till Presidenten i Kongl. Kammar-Revisionen, Commendören af Kongl. Maj:ts Orden m. m. Hr Grefve Carl Wilhelm von Düben.

Högvälborne Herr Grefve!

Med en dristig hand i dag
Vågar jag de bladen räcka:
Torde hända, att de väcka
Hjertats lugn i lätta slag.
Men till prof af ädel låga
Jag med vördnad lyran rör,
Och med ja besvär den fråga,
Att jag lefver och jag dör

Högvälborne Herr Grefvens
Presidentens och Commendörens

aldraödmjukaste tjenare
Carl Michael Bellman.

1.

Öfver Evangelium på Första Söndagen i Adventet.

Matth. 21.

Vi se i dag en Man, som Herrans folk bebådar
Ny fröjd, hvart steg han går;
Med milda ögnakast han Zions dotter skådar,
Och sig för bröstet slår.
Klädd i en ringa drägt af nötta, slitna trådar,
Han verldens dyrkan får.

* * *

Bese, hvad törnig väg dess helga fötter taga,
Hvad styng dem förestår:
Ej mer till Davids borg de öfver Kidron draga,
Men gå de röda spår,
Der offren fördes fram att tagas utaf daga,
Och nattens fasa rår.

* * *

Vid Oljobergets fot han några stunder hvilar
Och sänder ut sitt båd;
Dess syn af tårar skyms, kring hjertat blodet ilar
Med mildhet, ångst och nåd,
Bekymrad i sin själ att bryta dödens pilar,
Fullborda himlens råd.

* * *

Nu sina portar stolt Jerusalem upplåter,
Tar mot sin Kung och lag:
Judinnan niger djupt, den rörda Juden gråter
Och böjer knän i dag;
I oskuld barnen le, allt folket bugar åter,
Med löjen och behag.

* * *

Men ack, hvad dyrbart värf, hvad höghet, glans och ära
Man i din ringhet ser!
Jerusalem blir glad: de löf och qvistar skära,
Och fröjdas mer och mer,
Strö blommor på din väg, på vägen klädren bära,
Och falla för dig ner.

* * *

En ropar: *Davids Son!* En annan: *Hosianna!*
Välsignad vare han!
Båd' de som gå förut, de som i trängslen stanna,
Och allt hvad skönjas kan.
Allt med en helig lust tycks blod och bröst bemanna
Och muntra opp hvarann.

* * *

Hvad undran för vår syn, ett kungligt intåg finna,
Med armod och besvär:
tt föraktligt djur, och hur en trög åsninna

Vår Gud och Herre bär;
Har barnen höjas opp, hur tusen ögon rinna,
Och jorden rolig är!

* * *

Nog är det hördt ur skyn, hvad Gud och jord behagar,
Med ängla-röst och ton,
Och nog Propheterna med längtan natt och dagar
Bebådat din person;
Men folket vilse far om dig och dina lagar,
Ditt rike och din thron.

* * *

Här var ej jordens guld ditt öga ville söka,
Nej, söka själar opp.
Du kom, med nåd och magt, Guds rike att föröka
Och fröjda lifvets lopp.
Men de, som böja knän, snart spjut och lansar kröka
Uti din helga kropp.

* * *

Så sucka nu i dag, du bittra menskoslägte,
Fäll tårar, märk och lär:
Åt den, som Juda folk en bräcklig spira räckte,
Han verldens Konung är.
Lät vid hans intågsfest oss alla bli uppväckte
Till längtan och begär.

* * *

Träd in uti vår själ, som du i templet träder,
Opp i Jerusalem!
Drif blindhet från vår syn, gör att ditt ljus oss gläder,
Och mörksens böljor dämm!
Låt suckar i vårt bröst ej skingras som ett väder:
Vårt hjertas klippa klämm!

* * *

Vi vänta ett Advent, då du dig skall förklara
I majestätlig syn:
En herrlighet upptänds af Ljusets Änglaskara,
Kring sol och vattubryn.
Det rätta lifsens land skall ses och öppnadt vara,
Och lif och död i skyn.

2.

Öfver Evangelium på Andra Söndagen i Adventet.

Esaiæ 21: 11.

Märk, i stjernor, sol och vatten
Hvad för tecken förestår:
Månen slocknar, böljan slår.
Väktare! hvad lider natten?
Lyften edert hufvud opp:
Snart förlossningsklockan ljuder,
Jorden darrar, afgrund sjuder...
Väktare! märk tidens lopp.

* * *

Menskan jag förtviflad finner:
All ting skiftar natt och ljus,
Verldens prål blir eld och grus,
Ström och floden våldsamt rinner,
Fikonträdet knoppat ut:
Jordens trälar rysa, skälfva,
Himlens kroppar rycks och hvälfva
Ur sin ordning till sitt slut.

* * *

Hjelp, o Gud, den dyra dagen,
När allt till förvandling går!
Jag i Kedars hydda står
Som en främling, ömt betagen.
Gif förtröstan i ditt namn:
Lär mig bedja, sucka, vaka:
Hjelp, när afgrundseldar spraka,
Att jag fröjdas i din famn.

3.

Öfver Evangelium på Tredje Söndagen i Adventet.

Matth. 11: 2.

Du dyra Man på denna dagen!
Vårt Svenska Zion ser din bild
Stå inom gallret, blek och mild,
Båd' fängslad, smädad, tryckt och slagen:
Det hör din tungas skarpa röst,
Hur du tyrannens stolthet pröfvar,
Hur han sin orm i barmen döfvar;
Men dina kedjor bli din tröst.

* * *

Hvad sanning, majestät och styrka
Uti Herodis bröst du skref!
Ej som en rö dig vädret dref
Kring öcknar, städer, hof och kyrka;
Nej, mer beständig i ditt kall,
Din tro ditt vittne understöder,
Men dett: hufvud, som nu blöder,
Märk, att dess blod ock vittna skall.

* * *

Lät våra hårda hjertan krossas,
Med helig rysning, vid det svärd,
Som gör dig lifsens krona värd
Och hvarmed dina kedjor lossas,
Johannes!... Men, du dyra Man!
Ditt blod i dag vår andakt leder
Till det, som ifrån korset neder
För verldens lif och helsa rann.

4.

Öfver Evangelium på Fjerde Söndagen i Adventet.

Joh. 1: 19.

Ho äst du? frågas dig. Betänk i dag och säg,
Hurdant ditt hjerta är att rödja Herrans väg.
Hvar blick förråder dig: din bala uppsyn röjer,
Hur i din säkra sömn allt orent dig förnöjer.
Gack till Bethabara: gack, usling, hör och lär,
Hvad tröstfullt vittnesbörd en mild Johannes bär.
Gud med Eliæ kraft den dyra Mannen sände,
Att vittna, ho den var, som folket än ej kände:
Johannes träder fram och bildar i vår själ
Vår frälsning till dess grund, dess sanning, vigt och väl.
Han döper i dens namn, som sjelf sig låtit döpas
Och genom hvilkens blod vår sällhet skulle köpas.
Ho äst du? frågas dig. Hålt i ditt öfverdåd:
Sök hamnen i din storm emellan nöd och håd;
Så slipper du en gång att vid de blixt, som ljunga,
I tusen plågors qval, med hämden på din tunga,
Längst ur förtviflans djup, att, blodig, svart och bar,
Ditt hufvud resa opp och sjunka vid ditt svar.

5.

Öfver Evangelium på Juledagen.

Apostl. Gern. 10: 33.

Du gjorde väl, du kom! så en Cornelius talar,
Då Petrus med sin röst hans klämda själ hugsvalar:
Cornelius faller ner och tar sin vän i famn:
Oändligt kärt besök! det var i Jesu namn.
Bör ej vår tunga då i dag de orden säga?
Kom, öppnom nu vår famn att få vår Jesum äga:
Vi vete, hvad som skett i Evighetens Råd:
Vår Frälsare är född, vårt slägte har fått nåd.
All fruktan är förbi, men glädjen sig föröker,
När Skaparen i dag sitt kreatur besöker:
Den morgonrodnans prakt med salighet uppgår,
Som verlden bådad blef i fyratusen år.
Välkommen vare Du, som vill vårt lif, vår hydda
Från afgrunds blixt och svalg med din förtjenst beskydda!
Vi falla för dig ner: din vagga i sitt grus,
Med nådens skatter fylld, är herrlighetens hus.
Du gjorde väl, du kom. Vår synd, vår sorgedimma
En annan utsigt vann vid denna dyra timma.
Omätligt kärlekshaf! Min tanke! märk och hvälf:
En Gud föds af ett blod, som han har skapat sjelf:
På jorden utan far, i himlen utan moder,
I armod rik och stor, i allt vår vän och broder:

Som jordens glans och mull lagt till sin fotapall,
Och som i sinom tid sjelf henne dömma skall.
Han, som ger hjertat rymd och lungan samman-
drager,
Sjelf af den luft, han gjort, nu andedrägten tager:
Han, i hvars hand hvar dag är räknad, mörk
och klar,
Han räknar sjelf i dag bland menskor sina dar.
Han, som ger alla djur sin kraft att kunna föda,
Blir född, och sjelf i dag han känner lifvets möda.
Du gjorde väl, du kom: din kärlek frälsar oss,
Det blod, som i dig rörs, utsläcker afgrunds bloss.
De späda ögnakast, som stråla kring din linda,
De skänka verlden lif och mörksens härar binda.
Du gjorde väl, du kom... Men ack, min Fräl-
serman!
Din vagga och ditt kors stå redan när hvarann.

6.

Öfver Evangelium på Annan Dag Jul.

Matth. 23: 34.

Nyss sågs med öppnad glans sig himlens skyar skilja,
Åt jorden önskas frid och menskan en god vilja.
Nyss denna stolta rymd, med nattens stilla ljus,
Kringhvärfde Jesu bild, hans krubba, mull och grus;
Vi funno honom der uti ett saligt möte,
Som syndarenas vän, med nåden i sitt sköte;
Med menlöshet och kraft, i späda andedrag,
All verlden muntra opp uppå sin födslodag.
De glada Änglars här, millioner i omgånger,
På molnens lätta fläkt bröt opp i fröjdesånger,
Med ett oändligt skri af: *Ära vare Gud!*
Den Gud i höjden bor, högstlofvad dina bud!
Hvad strålar, bloss och sken! Naturn nytt prål
annamma,
Den lugna böljan skalf, den bleka månan flamma;
Från Änglarna i skyn, kring ljusets boning klar,
Till herdens mörka skjul, allt pris och ära bar.
Men ack! nu bäfvar allt, nu jordens lust ofredas,
Den gyldne skyn blir svart och dödens täcken
bredas;
Allt hvimlar i förtret... Min Gud! din röst
blir hörd,
Som syndens hämnare, förtörnad och upprörd.

Ett slägte möter dig, som fräckt din nåd förskjuter,
I säkerhetens sömn all köttslig vällust njuter;
Ett slägte, som gör våld, ett folk i öfvermod,
Som rusar till sitt fall och störtar sig i blod.
I ögat blixt och harm, i sinnet storm och ilar,
I andedrägten gift, i händren spjut och pilar,
Förvirring i hvar lem! Allt täflar i en hast,
Hvem först må i ditt kors slå första spiken fast.
De med en vidrig mine hvarandras axlar fatta
Och vid hvart blodigt styng sig huka ner och skratta:
Ett hufvud ristas här, och der, af ilska matt,
En gulblek Jude dör och själas med ett skratt;
Än en utmärglad hals och än en skrynklig panna
Och än den skönsta mun hörs ryta och förbanna.
Hvad lansar och gevär! hvad upplopp, storm och våld!
Ja, för en droppa blod krigsknekten ger sin sold;
Det minsta Judebarn, vid modrens bröst på armen,
Framjollrar harm och mord, och ögat röjer harmen.
Förtvifladt äfventyr! — Men ack, Jerusalem!
Guds budskap till dig förs, och si, du stenar dem.
De lofva frid med Gud och Jesu kunskap yrka,
Bespottarn skall få nåd, få rum i Zions kyrka:
En usel jordens träl skall finna lifsens land
Och lifsens krona få utaf hans kärleks hand.
Här lockas dina barn, och kärlek barnen tvingar
Att samla sina lif inunder nådens vingar;

Af dig likfullt förqväfs all rörelse till lif,
Med löje och förakt, med snöda tidsfördrif.
Ransaka dig, min själ! Upptänd din låga sakta:
Sök Gud uti din bön, lär rätt hans nåd betrakta,
Att ej ditt hus blir tomt, eländigt och förstördt,
Och att ditt hesa röp ej blir ur afgrund hördt.
Lät detta hårda bröst hvar dag bli förödmjukadt:
Träd till Guds nådebord: det står ju för dig dukadt!
Glöm verldens gyckleri, besinna, märk och lär:
Ju mera nåd du fått, ju mer ditt ansvar är.

7.

Öfver Evangelium på Fjerde Dag Jul.

Matth. 2: 13.

Herodes! hvar är du? Tyrann! ditt stoft mig retar:
Min tanke qväljer mig, hon dig i grafven letar:
Hvar är du, du tyrann, och din förmätna arm,
Som stack ett mordiskt svärd i menlöshetens barm?
Jag ser och blir bestört... Ack, hårda mensko-hjerta!
Skall ej de spädas rop och deras ångst dig smärta?
Säg, gjorde det ej ondt, Herodes, i din själ,
Att ett oskyldigt lif för din skull bjöd farväl,
Att här ett öga släcks af sina första tårar,
Att der en värnlös hand sträcks mot en udd som sårar,
Att barnet, då det sof och skratta i sin dröm,
Så spritter det i blod? Jag hissnar och blir öm.
Säg mig — nu gråter jag — hur kunde du föröda
Så mången kärleksfrukt uti sin blom och gröda?
Hvi stillas ej ditt våld, din yrsel och försåt,
Vid fadrens bistra syn och modrens bittra gråt?
Hvi dräper du de små, som samlas kring din spira,
Att med sin ymnoghet ditt regemente sira?
Hvi dödar du din själ bland hämd- och jemmerskri
Och störtar sjelf din thron uti ditt raseri?
Hvad är för ärolust, som äggar upp ditt sinne,

Din thron, din borg, ditt blod, hvad fruktan är derinne?
Hvart hvälfver du din syn? Hvarthän vill väl din hand? —
Men — eviga Försyn! jag stannar litet grand.

* * *

Din vishet gömmer sig för detta svaga öga:
Rättfärdighet och hämd upptändes i det höga:
Af evighet uppfylls till pricka dina bud:
Ett obegripligt råd! Ack, en fördolder Gud!
Fördolder är du, Gud, uti ditt allmagtsrike:
Din vrede kunnat slå Herodes och hans like
Och undanröjt dess lif, dess bödlar, hot och harm;
Men, Bethlehem, din synd skull' straffas med hans arm.
Du hörde herdars tal och änglaröster sjunga,
Fick Frälsarens besök: du såg de sken, som ljunga;
Men i din säkra sömn försvunno alla ljud...
Dock skrefs vårt frihetsbref af en fördolder Gud.
I nådens rike dold, så ofta du oss pröfvar,
Och då din sol tycks fly, när verlden oss bedröfvar,
Att vi må söka dig med andakt och begär,
Och vänjas vid ditt ris, som idel kärlek bär;
Att tro och lydnad må förena vår förmåga,
Att ångrens tårar här må släcka evig låga.
Fördolder är du ock uti din vredes skrud,
Men krön ditt folk med nåd och fräls oss, milde Gud!

8.

Öfver Evangelium på Nästa Söndagen efter Jul.

Luc. 2: 33.

Simeon! hvad helig syn,
Som ditt inre genombårar,
Då, med ögonen till skyn,
Du i andakt fäller tårar
Och vill Gud ditt hjerta ge!
Ser du, hur din sol uppdagas,
Och hur ej ditt hopp försvagas
Att din Frälsare få se!

* * *

Ja, jag ser dig, Simeon,
Der du fram i templet talar.
Hanna står ej långt ifrån:
Hon med dig sitt bröst hugsvalar.
I en kärlek, ren och fast,
Med sitt ämne hon sig enar:
Ack, hur ömt ert hjerta menar
Vid hvart enda ögnakast!

* * *

Men, du gamle Simeon!
Vid din lofsång och din messa,
Mot den kulna grifteviån
Böj din silfverhvita hjessa:
Låt nu dina ögon dö.
Snart i evighetens salar

Med din Gud på nytt du talar,
Skild från denna sorgeö.

* * *

Huru ifrig är din röst,
När du i en helig dvala,
Vid en åtti ålders höst,
Prophetera vill och tala
Om det fallna Israel!
Hopp och tålamod din prydnad,
Och ett bröst, som lärt med lydnad
Alla lustar ge farväl.

* * *

Fromma Hanna! fröjda dig,
Låt din brutna stämma höras,
Dina ögon bada sig,
Dina läppar ljufligt röras,
Att förkunna Jesu namn.
Jesu kärlek dig upptänder,
Och med trones starka händer
Tar du honom i din famn.

* * *

Vördnadsvärda, sälla par!
Syn och hjerta sig nedböjer
För det mål, dit ögat drar,
Till den lust, som dig förnöjer,
Att din Herres glädje nå.
Måtte snart det slaget klämta,
Då vi vår förlossning hämta
Och ur Kedars hydda gå.

9.

Öfver Evangelium på Nyårsdagen.

Luc. 2: 21.

Gif akt, läs templen opp! Sig dagens gryning
tänder,
Vid kulna vindars fläkt, kring jordens frusna stig;
Och nattens lilla ljus till molnet återvänder,
Der fästets röda sken i flammor kastar sig.
All nejden rundt ikring en helig lofsång fyller,
Vid tornens himlaklang och instrumenters ljud;
Re'n på sitt hyende bärs templets helga skrud,
Hvars kärl små lampors eld bestrålar och förgyller.

* * *

Så hasta, vandringsman, omgjorda dina länder,
Begynn med detta år för Herran visa dig.
Re'n Zions väktare, med kalkarna i händer,
I virkadt purpursläp till jorden buga sig.
Vid deras djupa suck, hvad glans i templet råder!
Ett stråligt Jehovah från deras bröstduk går,
Och under korsets fot, der altarbordet står,
Dess duk utbreder sig i rosenröda våder.

* * *

Träd in, du menighet, vid det basunadunder,
Som, mellan dubbla chor af starka stämmors lopp,
Än skallar Herrans lof, än ristar templets grunder,
Och än de gyllne hvalf med bäfvan fyller opp.
Böj dina trötta knän, och i en helig dvala,
Med handen för din syn, i samvetslugn bekänn:

Din Frälsare är född som menskoslägtets vän,
Att med sitt dyra blod din syndaskuld betala.

* * *

Välan! ditt bröst begär en kunskap nu tillika,
Der du inom ditt skrank i tårar hukad står:
Om Frälsarns födslofest — så har Propheten Micha
Den stjernans gryning spått för många tusen år.
Läs Skrifterna och märk: en evig sannings styrka
Om allt hans dyra värf utgjutes till ditt väl;
Ty buga dig än mer med en botfärdig själ,
Att fröjdas i hans namn och all hans godhet dyrka.

* * *

En kunskap mera klar skall här din själ upplysa,
Vid detta Sacrament, Omskärelsen, i dag:
Dess helga förebild en tröst inom sig hysa,
Som ger dig ljusets fröjd i mörkrets villodrag.
Det lagens Herre var, som, att sig uppenbara,
Fast utan synd och vank, blef menniska i allt;
Att lagens skarpa udd sjelf underdånig vara
Och skingra allt det qval, som oss var anbefaldt.

* * *

Det blod, som pressas ut — Stig opp, du man
och qvinna! —
Uti dess röda språng en förebild du ser
Af det som skulle snart för verldens synder rinna
Och afgrunds vreda svalg i flamman qväfva ner.
Vårt återlösningsverk — uti de sälla orden
Beprisen Frälsaren; på denna högtidsact.
I detta dyra namn, af Ängelen nu sagdt,
Sig böje alla knän i himlen och på jorden.

10.

Öfver Evangelium på Söndagen efter Nyåret.

Matth. 3: 13.

Så helgas oss i dag den dagen,
Då elementrens Herre sjelf
Vid brädden af en ringa elf
Sig lutar ned, blir döpt och tvagen
Och saligt vidrör vattubryn:
Hans fot det klara grundet hinner,
Och vattnet kring dess axlar rinner,
Vid tusen Änglars sång i skyn.

* * *

En tystnad ner i nejden råder:
Det enda gny, der röjas kan,
Är flodens sorl, som af och an
I gräset breder ut sin åder,
Vid vädrens svalka och behag.
Ej vreda blixt ur molnen ila;
Naturen skänks en ljuflig hvila,
Och jorden har en rolig dag.

* * *

Men ack! en skröplig hand utsträckes
Utöfver Den, hvars minsta blick
Befaller tusen verldars skick,
Att solen tänds och stjernan släckes,

Att masken qvicknar i sitt skal,
Att lif och död hvarann aflöser:
Märk! på Dens hjessa nu han öser
Den lugna floden, frisk och sval.

* * *

Du verldens barn! du vrånga sinne,
Som långse'n glömt din födslostund!
Betänk ditt Döpelseförbund:
Bind dina löften vid ditt minne
Och två dig ren i tårars bad.
Märk! herrlighetens morgon randas:
Snart du den sista pusten andas,
På vägen till den helga stad.

11.

Öfver Evangelium på Trettondedagen.

Matth. 2: 1.

Vid ett sken af nattens stjerna,
Som så späd i molnet brann,
Genom öknen med hvarann
Trenne vandringsmän sig ärna
Ned till Bethlehem i dag.
Tusen hinder dem beredas,
Men den eld, hvaraf de ledas,
Lättar deras andedrag.

* * *

Ödemarkens skrän och fasa,
Öknens tomhet, nöd och brist,
Röfvarns skymt från minsta qvist,
Nattens köld och dagens brasa,
Tigrars blixt och lejons traf,
Sorgsna rop af slägt och vänner,
Fåfängt hindra dessa männer,
Stjernans strålar krafter gaf.

* * *

Mer ur molnen hon framskjuter,
Mera eldas deras fjät,
Tills för Frälsarns majestät
All dess klarhet sig utgjuter

Öfver ett eländigt skjul.
Armod tittar ur hvar springa
Och en åsna låg och ringa
Står der bunden, trög och ful.

* * *

Lutad satt sig ner en Qvinna,
Bördig ifrån Juda län,
Kring hvars hufvud, bröst och knän
Morgonrodnans flammor brinna
Mellan gyllne bloss och sken.
I sin famn bär hon Messias;
Vid dess blick allt blod befrias,
Mörksens kedjor krossas re'n.

* * *

Kringhvärfd af så präktig låga,
Så gudomlig, dyr och klar,
Dessa männer, en och hvar,
Med ny andakt fram sig våga
Och till jorden buga sig.
Verldens fröjd de ej begära;
Här vins saligbet och ära
I hvar bugning och hvar stig.

* * *

Sina skänker de tillbjuda,
Och med sträckta armar ge
Myrrham, guld och rökelse
Den nyfödda Kung af Juda,

Som Herodes vånda gör.
Stjernan nu i högre strålar
Med saphirens färgor prålar,
Och vid dagens fackla dör.

* * *

Skåden under sång och böner
Denna krubba, detta hus!
Här uppklarnar lifsens ljus:
Verlden hâr hugsvalan röner,
Hjertat värma och beskydd.
Döden syns vid tröskeln dräpen,
Mörksens furste svart och häpen,
Skyn med himlahjeltar prydd.

12.

Öfver Evangelium på Första Söndagen efter Trettondedagen.

Luc. 2: 42.

Bland er, o menskor här,
Hvad stolthet röjer sig i ert förstånd att klandra,
Och inom er hvad strid i satser mot hvarandra!
Er slutkonst blott en länk af brister och besvär.
Så högsta Läraren i dag i templet lär
Vid de Leviters sorl, som fram och åter vandra.

* * *

En veklighet vårt blod förvillar och förtär,
Behofvens rika mått inbillningskraften retar
Till högmod öfver den sitt bröd i stoftet letar
Och den till ett förakt, som armodskryckan bär.
Den obarmhertige mot ömhetskänslan stretar,
Den girige är hård, den falske tändren skär,
Och oskuld, likt ett lam, som ned vid stranden betar,
Det sargas af en klo, som det ej går för när:
Men du på lärostoln som dyrt uppstigen är,
Som med en ädel svett mot afgrunds gap arbetar,
I templet ljud begär.

* * *

Lyss! Hör en röst, som stark sig genom hvalfven bryter
Från Zions väktare, till räddning på vår väg.

Du, svept i klutar, du, och du i purpur, säg,
Om ej en ömhetstår ur dina ögon flyter,
Vid prakten af det lugn, som öppnar templets skrud,
Och om ditt blod sin ångst i glädje ej förbyter,
Vid samtal med din Gud.

* * *

Så höj ditt böneljud,
Du som förmåga fått och framför kreaturen
Är i förträfflighet den första i naturen,
Som skönja kan dess verk och hvad en Gud förmår:
Du som allena främst med upprätt hufvud går
För allt hvad krälat fram ur tidens dolda vrår
Bland djuren!

* * *

O du, du Christenhet, som sett din stad upprinna
Vid sanningsfacklans brand utur Martyrers spår!
Af uppenbarelsen du tröst och aning når
Om verldens frihetsbref: och det skall dig påminna,
Hur Gud har skänkt sin Son, att dig lycksalig finna
Och en odödlighet din sista andedrägt.
I tro uppå hans namn skall lifvet seger vinna
Och trotsa dödens udd i döden oförskräckt.
Besinna!

* * *

Se'n du en blödig syn kring jordens sträcka sträckt,
Så se den vilda Mor med nakna skuldror fräckt
På brända öknars sand bland vilda djuren ströfva,
Af solens lågor qvafd, med arm till hämd uppräckt,

Att ej i bojors tyngd sitt lif, till döds bedröfva.
Blif derför i din själ till tacksamhet uppväckt
Och uti Zions hus ditt sälla tillstånd pröfva,
Du, som, i frihet född, bebor ett lyckligt land!
Men slå dig för ditt bröst vid denna brodrens band,
Och åter hvälf din syn bort till den kulna strand,
Der under drifvors is okunnigheten hvilar,
I nattens töcken ställd mot nordanvädrens ilar,
Betagen solens sken, vid hafvets frost och rök.
Med längtan derför kom, och till ett tacksamt minne,
Att du så upplyst står i nådens portar inne,
Skild från den hedna hop, i slemma gudakök,
Med offerknifven fäst vid ett nedsöladt linne,
Fall ned på dina knän, dig sjelf till jorden krök,
Och med ett ödmjukt sinne
Njut Frälsarens besök.

13.

Öfver Evangelium på Andra Söndagen efter Trettondedagen.

Joh. 2.

Bort, på denna högtidstimma,
Trummors klang och pipors skrål,
Och i öfverflödets dimma
Bort med bägarns gyllne prål!
Yra lekar, ystra seder,
Vällust, yppighet och flärd,
Tvungna löften, brutna eder,
Bort från denna bröllopsfärd!

* * *

Märk en fest, som namn bör bära
Af den största på vår jord,
Och till äktenskapets ära
Prydd med måttlighetens bord:
Sirad med en mängd af gäster,
Som, i våta ögons blund,
Hvar en ömt sitt öga fäster
På så ömt och dyrt förbund.

* * *

Träd' då fram, ty du är buden,
Änskönt ej en Galilé,
Och du skall den högsta Guden
Uppå detta bröllop se.
Himlens barn i kors och qvida,
Under tårar och besvär,
Skall du vid hans klara sida
Bröllopsklädda finna der.

* * *

Men i tysta steg framträda
Af en helig åtrå väckt,
Att din hela vandel kläda
Uti ödmjukhetens drägt:
Detta villkor först bejaka,
Dock besinna dig som gäst,
Om med trohet vid en maka
Du är fäst ell' intet fäst;

* * *

Om ett fadershjerta andas
I det bröst du ömma tror,
Och om oskulds tårar blandas
I ditt öga, du som mor:
Om din broders stöd du blifver,
När han villas vidt och bredt,
Och om hjertat lydnad gifver
Dem din varelse beredt.

* * *

Utom en så helig låga
Ur ditt samvets rena flam,
Är ju fåfängt lifvet våga
På så mörka stigar fram.
Ty det sken, som sällt sig sträcker
Öfver detta änglarum,
Med sin gryning dig förskräcker,
Med sin bortgång gör dig stum.

14.

Öfver Evangelium på Tredje Söndagen efter Trettondedagen.

Matth. 8: 1.

Samloms, för att ordet höra,
Hörom högtidsklockans dön,
Och med ett uppmärksamt öra
Böjom våra knän till bön!
Templen öppnas, Zions dunder
Skjuts i starka stämmor ut:
Bröst och lunga! dig utgjut,
Att förtälja himlens under.

* * *

Du, som, prydd med rosenkinder,
Helsans fägring glädtigt strör!
Dig din glada prakt förbinder,
Att du här din lofsång gör,
När du ser i dag den svaga,
Den spetelske mannens hamn
Buga sig vid Herrans namn,
Med en rysning för hans aga.

* * *

O hvad jemmerfulla läten
Säkert nu din andakt bryr,
Då ditt öga mäter fjäten
Af det myckna folk, som flyr,
Att i hopar sammanstöta
Rundt kring Frälsarn, när så sker,
Att han går från berget ner
För att denna usling möta.

* * *

Handen till hans hjessa sträckes:
Straxt dess hvita hud och hy,
Som af fjell och sår betäckes,
Blir förvandlad, skön och ny.
Ögats eld uppqvicknad strålar,
Läppen rodnar, munnen ler,
Lifligheten mer och mer
På den bleka kinden prålar.

* * *

Gören bättring! Tiden lider,
Himmelriket är hardt när.
Tänken efter, hvad för tider:
Lasten dygdens lön begär.
Så i Galileen predikar
Denna man, som detta lär
På ett berg vid hafvet der,
Kring dess fagra fält och vikar.

* * *

Gören bättring! Tiden lider;
Men du, gack, ty du är ren!
Så vid hvart ett steg han skrider,
Hörs hans rop i Galile'n.
Älsken dem som eder hata,
Skänk en huswill bord och rum!
Så var i Capernaum
Hans förmaning på dess gata.

* * *

Vid stadsporten sig nedkastar
En Herodes Höfvidsman,
Som knapt, under det han hastar,
Andedrägten hämta kan.
En, han säger, af de sina,
Värfvad under hans befäl,
Grufligt våndas i sin själ,
Och hvar lem i värk och pina.

* * *

Genast plågoanden flydde,
Och i samma ögnablick
Höfvidsmannens gråt betydde;
Han blef bönhörd och han gick.
Du, som ned i templet gråter
Och har ingen själaro!
I förtröstan, hopp och tro
Börja nu din lofsång åter.

* * *

I som hungren, I som gråten!
Sakten edert jemmerskri:
Edra ögon fromt upplåten,
Salige nu ären I.
Träden fram att eder rena
Vid ett dukadt nådebord,
Och till dessa lifsens ord
Fästen eder tro allena.

15.

Öfver Evangelium på Fjerde Söndagen efter Trettondedagen.

Matth. 8: 28.

Hvad trängsel der vid sjön, bort vid Genesareth,
Af allt det myckna folk, som färdas fram och åter,
Som lyssnar till en röst, en mun, som sig upplåter,
Att stärka ordets kraft på ett så ljufligt sätt:
Som i ett ögnablick den sjukas vånda lisar
Och som med blott ett ord, när handen lyftes opp,
Åt en förvissnad hand ger blodets friska lopp
Och i hvart underverk barmhertigheten visar!

* * *

Ho är väl denne Man, som der på berget står,
Vid samlopp af allt kön i Judafolkets ätter?
Som lutad, tyst och trött sig i en farkost sätter
Och Galileiska sjön i stormen genomgår?
Hvad nyss den klara skyn, hvad skymning den nu sprider!
Hvad hafvet höjer sig till jordens ångst och skräck!
Naturen svartnar bort, och månans hvita fläck
Vid alla vindars brak längst in i molnet skrider.

* * *

Ho är väl denne Man, som vädren näpsa tör?
Som på en bräcklig köl, den vågorna de bryta,
Kan hafvets svarta svalg i lugnets glans förbyta
Och stänga böljans fart inom sin vass och rör?
Som vidgar källans språng och den till strömmar
sträcker,
Förbjuder regnets sqval, befaller blixt och snö?
Som, med en enda blick utöfver land och sjö,
Framkallar dagens ljus och nattens fackla släcker?

* * *

O du i undran stadd vid detta underverk!
Du från ditt täckelse nu saligt må befrias:
Det är just Davids Son, din Frälsare, Messias...
Beundra denne Man och på hans vandel märk!
I motgångs mist och storm vid hoppets ankar hvila
Och mot all afgrunds blixt med bönen väpna dig,
Till dess från denna kust, der grafven öppnar sig,
Du får i samvetslugn till din förvandling ila.

16.

Öfver Evangelium på Femte Söndagen efter Trettondedagen.

Matth. 13: 24.

Mannen i sin åker sådde
Bästa säd, med tack och lof;
Ovän kom — och folket sof —
Och vid det han åkren trådde,
Sådde ogräs dit igen:
Gick sin väg, som ondskan plägar,
Lömsk och dold, på dolda vägar...
Liknelsen — förstår du den?

* * *

Åkren i sin späda gröda
Skildrar hjertat, det förstås;
Ordet säden är som sås,
Folket, sofvande som döda,
Skildrar sorglöshet och flärd;
Ovän, den som folket söfvat,
Är just den som dig bedröfvat
På förgänglighetens färd.

* * *

Menniska! du, främst bland djuren,
Som med upprätt hufvud går;
Som med snillets eld förmår
Dig ransaka och naturen!
Märk, för oskuld hvad försåt,
Hvad förgängligt dig omgifver;
Knapt ditt lopp du varse blifver,
Förr'n du villas på din stråt.

* * *

Yxen hörs i stammen hugga
Dig din bår — du det ej vet:
Döm af tidens flygtighet
Till din sjuttiåra skugga;
Döm af alla tings natur;
Men gif akt, ty tiden ilar,
Döden på din tröskel-hvilar
Och din ovän står på lur.

* * *

Se en ek, i grenar vriden,
Af urgamla rötters vidd:
Buga tankfull, yr och spridd,
För naturen och för tiden;
Och betänk, der du går fram,
Huru tiden fräter grenen,
Myllar blomman, grusar stenen,
Och af stoftet strör ett dam.

* * *

Hvad förgängligheten skrider,
Sköflar, och får aldrig nog!
Fordom der palatset stog,
Skymtar nu ett uselt lider,
Och der fasta borgar förr
Sina torn och vimplar sträckte,
Syns de nakna murar bräckte,
Med en mossig glugg och dörr.

* * *

Lät din ungdom dig påminna
Dina fordna vänners val:
Märk nu deras brutna tal:
Se dig om, och tungt besinna;
Hur, der barnens lek och stim
Fordom hördes ögat fägna,
Snart man skall ditt stoft inhägna
Under hvalfvets hvita lim.

* * *

Kära vän, i dag hvad vänner
Ser du skalkas kring ditt bord!
Knapt din glada måltid gjord,
Förr'n du dödens kyla känner
I ditt nyss uppvärmda blod;
Och knapt du ditt timglas släpper,
Förr'n din grafdörr man tilltäpper
Och slår kull din minnesstod.

* * *

Kasta ögat i minuten
På den rikas disk och mer,
Der han i sin länstol ler,
Tung, af drufvans saft begjuten,
Småögd, sticken, hes och röd:
Märk hans gäspning, hvad den röjer,
Att hans själ ej mer förnöjer
Lyckans lumpna öfverflöd.

* * *

Än en gång, lät ögat blicka
På en skönhets öppna barm:
Bäst den andas, hög och varm,
Börjar den sig undansticka,
Platt och skrynklig, kall och bar;
Tiden der sin härjning målar
Och förgängligheten strålar
Ur dess dunkla ögnapar.

* * *

Snart den stora skiljodagen
Gryr vid åskans blixt och flod;
Har din vandel varit god,
Blir du af den handen tagen,
Som till dygdens lön förmår,
Af en god, gudomlig vilja,
Hvetet ifrån ogräs skilja.
Tänk på döden..., timman slår.

17.

Öfver Evangelium på Söndagen Septuagesima.

Matth. 20: 1.

Gack till din Herres vingård ut:
Du till hans tjenst är dyrt förbunden;
Gack, redan nalkas tredje stunden
Af arbetstiden snart till slut.
O! hur din ungdomsfärg befläckas,
Du sysslolösa, der du står!
Och du med dina hvita hår!
Skall du med Husbond längre gäckas?

* * *

Husbonden syns ännu en gång:
Vak upp, hans vilja att förnimma!
Re'n morgonrodnans gyllne strimma
Upprört naturens fröjdesång.
Hvad står du fåfäng der och tycker,
Och din dagspenning så försmår?
En penning, den af nåd du får,
Ehuru tungt dig bördan trycker!

* * *

Nu elfte stunden Husbond går
Med hesa rop och fromma böner
Att skänka sina arbetslöner
För villig tjenst i trogna spår.
Men hot och knorr och kif och bannor,
Med inbilsk höghet om sin rätt,
Sig röjer på ett våldsamt sätt
I bistra ögonbryn och pannor.

* * *

Så buga djupt och se dig kring,
Betänk din lättjefulla dvala:
För hvad skall Husbond dig betala?
Hvad har du gjort? Slätt ingen ting.
Derföre återstår dig mycke
I tjenst och lydnad, ord och verk:
Till evighetens portar, märk,
Din vandring är ett litet stycke.

18.
Öfver Evangelium på Söndagen Sexagesima.

Luc. 8: 4.

En Sädesman gick fram, bekymrad, trött och trägen,
Och på sitt åkerland utkastade sin säd;
Vid skymten af hans arm hvar fogel på sitt träd
Ett glädtigt qvitter höll, när somt det föll på vägen
Och somt förtrampadt låg.
Men hvad ur mannens famn åt hälleberget ströddes
Af vädrens vilda blåst, han snart förtorkadt såg,
Se'n ej det minsta frö till mognad understöddes
Af solens heta blick och regnets varma våg.
Somt ibland törnen föll, i denna sånings-anden;
Förqvafdt af ris och stör, det qväfdes längre ner;
Somt föll i godan jord, gaf hundrafalt och mer,
Och Sädesmannen, glad, som utåt nejden ser,
Såg axens ymnoghet kring de besådda landen.

* * *

Så syns den liknelsen ju vis,
Gudomlig till sin tröst och styrka:
Det Ordet är, i Zions kyrka,
Som utsås till en andlig spis.
Den säd, på vägen föll, skall eftertankan föra
Till dem, som då och då

Med

Med blödigt samvetsstyng de milda budskap höra,
Men hasta från sin stråt med ett förstockadt öra
Och ordets kraft försmå.
På hällebergets brant den ädla säden åter,
Som inga rötter fick,
Är den, som hjertat fromt vid ögats flod upplåter,
Till bot och bättring böjd, men blott ett ögnablick;
Och hvad bland törnen föll, det är de uslas skick,
Som höra och gå bort, och som sig blott besvära
Med vinst och rikedom, i vällust, magt och ära,
Som suga nästans blod på lättjans örnagott.
Men hvad i godan jord sin sälla mognad nått,
Det är en andlig dygd, som ordet ömt förvarar;
Naturens Herre dem en evig lust förklarar,
Och han ock skär sin skörd som han sin skäppa sått.

19.

Öfver Evangelium på Fastlags-Söndagen.

Luc. 18: 3.

Du barn, du späda flock, som i din oskuld andas
Och vid en menlös blick en trogen skygd begär!
För dig knapt dagens skymt och ljusets fägring
randas,
Förrän du på din väg båd blind och fängslad är.
Din klagan och din gråt med ljufva sorl bortblandas,
Tills verlden blir dig kär.

* * *

Du verldens äldre barn! Du främling bland de
fromma,
Som, blind uti ditt lopp, tror tiden ej bli all:
Som fräckt på lustans bädd har fällt din ungdoms
blomma
Och nu nedlutad bär en hjessa hvit och kall!
Hvi vill du nådens port än längre förebomma?
I bönen nederfall.

* * *

Fall ner vid Jesu kors: ledsaga du de späda,
Och lär dig sjelf och dem att Jesu ord förstå.
Du torde stå tillreds den blinda att försmäda
Och vid hans trogna rop förargas i din vrå . . .
Men Jesus, Davids Son, han låte dig framträda
Din syn att återfå.

20.

Öfver Evangelium på Första Söndagen i Fastan.

Matth. 4.

Midt under afgrunds storm, vid bäfvan, blixt
och jemmer
Upprorisk, främst ibland de svarta andars tal,
Utur en svafvelflod, som tiden aldrig dämmer,
Sjelf mörksens furste syns med gnisslan, ve och qval
Sitt hufvud resa upp, förföljd af straff och plåga,
I fjettrar och i band, att ut i öknen tåga,
Till djerfva olycksval.

* * *

De vilda djurens skrän fördubblar nattens fasa
Och öknens kala berg förmörka dagens rand;
Vid stjernans bleka fläkt de onda stormar rasa
Och vattnet sprutar ut sin hvita fragg mot strand;
Den glada flock i skyn sin kosa tyst förandrar,
När kringom denna rymd naturens Herre vandrar
Och för sin allmagts hand.

* * *

I fyratio dygn beklämd till själ och sinne,
Kringsväfvar här en hamn i enslighet och nöd:
Han, som sjelf axet skapt och kornets must derinne,
Som sjelf femtusen män bespisat med fem bröd,
Som vattnets salta skum i vinets sötma byter, —
Tänk, att så helig mun allt, intill brödet, tryter,
Och lifvets understöd.

* * *

Liksom ett lejon stolt, så listig som en tiger,
Som ulfven vild och grym emot det spaka lam,
Liksà nu lögnens far med lömska fjät han stiger
Och i förmätna tal sin fråga ställer fram.
Han bringa vill till synd, och all sin lydnad jäfvar
Ett Majestät, som gör, att mörksens rike bäfvar
Och verldar bli ett dam.

* * *

Gack, mörka anda, bort ned i din rök och flamma,
Stäng till din afgrunds port för herrlighetens dag:
Vet, den du fresta tänkt till knäfall, vet, densamma
Är Herren och din Gud, som skipat dig sin lag.
Men du, du jordens barn! fly ur din syndadimma:
Du frestar än i dag, hvart ögnablick, hvar timma,
Din Gud och hans behag.

21.

Öfver Evangelium på Andra Söndagen i Fastan.

Matth. 15: 21.

Fromma Qvinna! du som snyftar
Och för gråt knapt dagen ser,
Som i tårar dignar ner
Och din hand mot skyn upplyftar,
Under knäfall, bön och hopp;
Torka dina våta kinder,
Bryt dig genom alla hinder
Och ur stoftet res dig opp!

* * *

Store Gud! hvad qval och fasa
Har du detta bröst tilldömt!
Huru grufligt och hur ömt
Må en mors förtviflan rasa,
Vid en åsyn af sitt barn,
Som så många dödar qvälja!
Afgrund vill dess lif uppsvälja,
Mellan fjettrar, eld och garn.

* * *

Ropet nu af denna arma
Hörs bland folket långt ifrån:
O du Herre, Davids Son!
Öfver mig dig nu förbarma;
Herre! hjelp mig, — blef dess tal.
Hjertat orkar mer ej klaga,
Tryckt och klämdt af himlens aga,
I bedröfvelse och qval.

* * *

Men hvad ödmjukhet och lydnad
Röjes i hvart fjät hon går;
Hvarje suck och hvarje tår
Ökar hennes helga prydnad
Under fromma tal och svar.
Trygg och dristig hon framhastar,
Sig på vägen nederkastar
Och i bön sin tillflykt tar.

* * *

Jesus bort på vägen vände,
Knapt hans ögon se ditåt,
Der den ömma modrens gråt
Troget teckna sitt elände,
Följer med i hamn och häl;
Men ju mera hon blir pröfvad,
Frånvist, hädad och bedröfvad,
Mera styrka får dess själ.

* * *

Gud sitt öra ej tilltäpper,
Sina läppar öppnar han;
Qvinnan frid och seger vann:
Hon sin Frälsare ej släpper,
Förr'n han sagt: Ske, som du tror!
Tro och hopp sig sammanpara.
Milde Gud! mitt rop besvara,
I mitt Sodom, der jag bor.

22.

Öfver Evangelium på Tredje Söndagen i Fastan.

Luc. 11: 14.

Vårt hjerta, invigdt till Guds ära
Och till den Högstas boning satt,
För mörksens andar dag och natt
En verkstad blir — En syndalära,
Ett orent rum, en ödeplats;
Det blod, som kring vårt hjerta flödar,
Bär i hvar droppa tusen dödar,
Till detta Belzebubs palats.

* * *

Den gamla svarta andan sväfvar
Med lögn och list och hala fjät,
Som spindeln på de klara nät
I sina garn sitt rof inväfvar
Och fräckt försvarar hvad han får;
Med fruktan, högmod, ångst och ifver,
Allt ljus han ur sin hydda drifver,
Att aldrig nådens sol uppgår.

* * *

Ja, ålderdomens kulna dagar
I samma syndaordning fly;
Hvar dag tillreds en boning ny,
Som mörksens furste väl behagar,
Till dess han någon gång drifs ut.
Det hjertat, som han öfverhopat,
Flyr han, till dess det, rent utsopadt,
Å nyo blir hans rum till slut.

* * *

Det späda bröst, som knapt lärt andas,
Inom en blick af några år
För alla stormar öppet står,
Der gamla syndaqval bortblandas,
Med nya lustars trug och lock;
Än guldets glans vårt lugn beröfvar,
Än vinet syndaträlen döfvar,
Än Delila och hennes flock.

* * *

Han då uti sin hämd tillåter
Båd' bön och sång från själ och mun,
Blott det ej sker af hjertans grund
Och ögat ej botfärdigt gråter,
Med blygsam syn till nådesoln;
Hans barn iklädas stilla seder,
Och ofta sjelf sitt barn han leder
Till kyrkan och i biktestoln.

* * *

O Jesu! du vårt bröst bevara,
Att det din boning blifva må,
Att dina änglar der ingå
Och drifva ut den svarta skara,
Som till förderfvet jagar oss.
Hjelp, när vårt lifsslut du bestämmer,
Att vi ej kastas ned i jemmer
Vid afgrunds dunder, blixt och bloss.

* * *

* * *

23.

Öfver Evangelium på Midfasto-Söndagen.

Joh. 6: 1.

Vid solens spridda sken på vattnets lugna vågor
Ett skepp till stranden förs, allt folket samladt står:
Naturens Herre sjelf, som ljusets eld och lågor
Och hafvets grundval hvälft, ur detta fartyg går.
Han trampar på det gräs, det frö, den knopp och kärna,
Som blomstras af hans sol, som vissnar vid hans stjerna
Och fetmar i hans spår.

* * *

Nytt folk från berg och däld med sorl och trängsel
nalkas,
Den halta med sin staf, den blinda på sin bädd;
En krympling i sitt skjul af ängelns åsyn svalkas,
Som omrör vattnets skum vid helsokällans brädd;
Borttvinad, lam och lytt en hörs sin harm utpressa;
En annan på en bår upplyft sin hvita hjessa,
I dödens svepning klädd.

* * *

Bland trädens glesa skygd hvad bårar, skrank och
sängar
Framskjutas mot hvarann, vid folkets gråt och skrål!
En bjuds en helsodrick: det vattnet, man inmängar,
Hans svarta läppar skyr med brutit tungomål.
I friska löf och gräs insvept en annan hvilar;
Men lifsens Herre syns: han bryter dödens pilar
Och syndarns räddning tål.

* * *

Nu aftonrodnans rand på himlahvalfvet strimmar:
Snart glittrar stjernan fram, och hafvet brusar se'n.
Vår Frälsare vi sett använda dygnets timmar
Till nåd och kärleksverk, som den betrycktas vän.
Här krälar folket kring: han ser, dem brödet felar;
Hans kärlek dem, hvar flock, i vissa matlag delar,
Snart till femtusen män.

* * *

Guds allmagt och hans vård om sina barn vi vörda,
Vid denna måltidsfest i denna ödetrakt.
Det fromma barnet, tryckt af fattigdomens börda,
Den rikes tröskel ser, hans tafflar, guld och prakt;
Men en Elias måst vid enbärsträdet klaga,
Då Achab på sin thron all vällust sig tillaga,
Med en otyglad magt.

* * *

Du fromma barn, som tungt ditt bröd med tårar bryter,
Som, glömd af jordens barn, till jorden lutad går!
Njut styrka i ditt bröst: ej nåd och räddning tryter;
I oljokrukans djup ditt förråd än förslår.
Den Gud, som minsta matk i minsta boning vårdar,
Han ej förgäter dig, tills du i lifsens gårdar
Hans rätter smaka får.

24.

Öfver Evangelium på Femte Söndagen i Fastan.

Joh. 8: 46.

Du arma Adams barn, du Jude och Judinna,
Som i ditt onda blod ett bittert hjerta bär,
Förstockad vid en röst, som dig den vägen lär,
Att lifsens sanna ljus uti din öken hinna,
Der du dig undangömt bland lustar och begär!
Din blindhet tör i dag, liksom ditt högmod, våga
Förmätit ställa fram Pilati fräcka fråga,
Hvad sanning är?

* * *

Om då ditt bröst beveks, om dina vilda seder
Förmildras af dens ord, hvars röst du hör i dag,
Så svarar dig en Gud: En evig Sannings Lag,
Jag Sanningen är sjelf; jag lögnens straff bereder;
Min allvishet och nåd, min vilja och behag,
Min höghet öfver allt, hvad högt i tankan spelar,
Ett heligt väsend bär förutan tid och delar;
Allt, allt är Jag.

* * *

Ja, i vår starka själ en sanning ju predikar;
Belöning eller, straff röjs i hvar andedrägt;
En sanning, att dens arm, som mörksens lågor släckt,
Vår synd hvart ögnablick på nytt på korset spikar,
Se'n vi med dagligt knorr vår hand till skyn utsträckt;
Att all naturens krets utbredt en sanningslära,
Att himmel, jord och haf och vädren bär Guds ära
I minsta fläkt.

25.

Öfver Evangelium på Palm-Söndagen.

1 Cor. 11.

Onde barn! I afgrunds fångar,
Som, med bäfvan i ert bröst,
Inom edra mörka gångar
Gömmen er för Herrans röst!
Vaknen ur er sömn och dvala
Vid så milda kärleksord,
Att med eder Gud få tala
Vid hans egit nådebord.

* * *

Du som för din räkning svigtar
Och din syn till korset vändt!
Kom! din Gud för dig instiktar
Sitt Förenings-sacrament.
Slit dig lös från alla hinder
Och med trones öga märk,
Hur sig Gud med dig förbinder
Uti detta nådeverk.

* * *

Dig bör mera ej förfära
Dundrets blixt från Sinai;
Träd du helgedomen nära:
Den skall dig ett Zion bli.
Med ett hjerta, ömt förkrossadt,
Och med en botfärdig bön,
Blir ditt syndaband aflossadt
Och din klädnad hvit och skön.

* * *

Men du, som hvart steg afmäter,
Listigt, till din nästas fall,
Under det att du förgäter
Den dig ser och dömma skall!
Du, som, med ett bittert sinne,
Trotsar nåden, i din nöd!
Nog med Judas blir du inne,
Men din måltid blir din död.

* * *

Är det hjertat, som du döljer,
Dig till harm i bröstet satt,
Att din broder du förföljer,
Att du vredgas dag och natt,
Att ditt högmod skall befalla?
Tror du det, till evig skam
Redan mörksens vågor svalla
Kring din själ, då du går fram.

* * *

Kan din ondska sig inbilla,
Att en suck, en pressad tår,
Att ett ord, som ljumt och stilla
Utaf dina läppar går,
Skall med frid till höjden höjas
Och besvaras på din jord:
Hvi må dina knän då böjas?
Gack din väg från Herrans bord!

* * *

Tror du, då din hand du rycker
Från den armas hjelp och tröst,
Att du dig till Frälsarn trycker,
Som Johannes till hans bröst?
Ack hvad ve, hvad skräck och plåga!
Hvad förfärligt öfvermod!
Svara mig på denna fråga:
Är du värdig Christi blod?

* * *

Dina lustar tyglöst rasa
Under täta samvetsslag,
Tills du ur ditt skjul med fasa
Någon gång ser ljus och dag.
Dig ditt samvet slår och klämmer,
Ögat brister ut i gråt;
Men du glömmer snart din jemmer
På din gamla syndastråt.

* * *

Lögn och flärd dig så förvillar,
Att, då nästans fel du ser,
Du med nedrig köld dem gillar
Och åt all hans ofärd ler.
Se dig om och ömt betrakta,
Om det egnar dig som gäst,
Att Guds änglar dig uppvakta
På din dyra Nattvardsfest.

* * *

Buga dig då ned till jorden,
Fly förderfvets ödemark;
Sök förtröstan i de orden:
Gud är i de svaga stark.
Låt din gråt och dina böner
Vittna om din högsta skatt.
I din Nattvard du då röner
Lifsens sol i dödens natt.

DIKTER

vid

åtskilliga tillfällen.

1.

Det lyckliga Skeppsbrottet.

Divertissement

i fyra Acter.

På Andreas-dagen

Den 30 Nov. 1766.

Personerne:

CLEON, } Herdar.
THIRSIS, }
RATON, Fiskare.
ACTEON, Slaf.
CAMILLA, Herdinna.
En gammal Gubbe.
Herdar.

FÖRSTA ACTEN.

1 Scenen.

(Skog, med ängar och åkerfält: mellan mörka moln och skyar uppsväller ett brusande haf: der synas skepp med afbrutna master och rifna segel.)

CAMILLA

(sitter vid hafsstranden, spelar sin luta och sjunger).

Du flyktiga Lycka! jag vågar
Att sjunga om dig med förakt:
Du liknar den böljan, som tågar
Mot skeppet, att krossa dess prakt. :||:

* * *

Som skeppet i vågen sig sänker
Och stolt sig upplyfter igen,
Bland blixtrande skyar uppblänker:
Så gör ock en menniskovän. :||:

* * *

De redligas heder och ära
Förgöms i föraktliga bås:
De likna de skeppen, som bära
Juveler och guld, och förgås. :||:

* * *

Att samla förtjenster, och rysa
För pilar, som Afund plär strö,
Är stjernor på hafvet, som lysa,
Men gömmas i molnen, och dö. :||:

---

2 *Scenen.*

CLEON. CAMILLA.

CAMILLA.

Men — Cleon, är det sant, i solen finnas fläckar,
I skogen drakar gå, och uti hafvet neckar?
I går vid denna strand — min herde, vet du hvad? —
Ett troll ur hafvet steg: jag darra som ett blad:
Det hade fyra ben, och ringde med en klocka:
Skenbarligt såg jag det vid stranden rosor plocka,
Och bäst af samma troll kom ännu flera fram...

CLEON.

Camilla, lilla barn! det var af våra lam.

CAMILLA.

Hvad? ha vi troll till lam?

CLEON.

Jag kan dig ej begripa...
Mitt fyrtyg tar jag opp, och tänder på min pipa,
Och bryr mig litet nog om necken och hans mor,
Blott att du älskar mig och på min kärlek tror.
Jag är en lustig man och gör min börda ljuflig,
Men kunde jag bli ond, så blef min vrede gruflig:

Och

Och vill du, lilla vän, så skall jag necken slå...
Kom hit och tag din staf: Camilla! kom och gå.

CAMILLA.

Kom, Cleon, lät oss gå: vi vilja vandra båda
Det höga berget upp, att våra dalar skåda:
De gröna fält bese, der hjorden frisk och fet
På blomman lagt sig ner, och flämtar varm och het.
Kom hit, min Cleon, du! Månn' någon ser vår låga?
Månn' Thirsis står på lur? Min Cleon, månn' vi
våga?...
Du är så frisk och röd, och manligt väsen bär:
Din menlöshet bedrar... men inte är jag kär.
Jag ser naturens spel: med kärlek gör hon möte:
Si, huru lammet dir i modrens varma sköte:
Si, hur hon jemkar det, och på så mildt maner
Ett lif utaf sitt lif till blodigt offer ger!

CLEON.

Hvad sku vi våga, du?

CAMILLA.

Att sitta i det gröna.

CLEON.

Ja, det och mycket mer. Välan, min lilla sköna!
Sitt ner uppå mitt knä och hvila på min arm,
Och lät mig leka få med blommor i din barm.

CAMILLA.

Mitt hjerta mera värdt, än ett förgängligt prål:
En blomma är ju blott ett flygtigt ögnamål!

CLEON.

Förlåt mig, nej, jag ber: en blomma att betrakta,
Kan ge den största eld och hela blodet sakta:
Naturligt tänker man på skönhet och behag,
Som blandas för vår syn i vackra penseldrag.

CAMILLA.

Men, Cleon, vill du ej...

CLEON.

Hvad skulle jag ej villa?
Jag vågar lif och lam och all ting för Camilla.—
Men Thirsis kommer der...

CAMILLA.

Men — himmel, hvad jag ser!

---

3 *Scenen.*

De Förre. THIRSIS.

THIRSIS *(sjunger)*.

Frukta ej, Camilla lilla!
Kärlek är bara flärd:
Den saken är intet värd:
Ja; kärlek är bara flärd.
Låt slafven pusta;
Jag vill mig förlusta. - - - *Flauto.*
Ej fängslad själ!
Jag vill må väl.

* * *

Frukta ej, Camilla lilla!
Kom, min herdinna, fram:
Kom, kom till dina lam:
Kom, kom, min herdinna, fram!
Blif stilla, Camilla!
Camilla, blif stilla!
Blif stilla, min lilla!
Ja, Cleon ser, jag dig tillhör. :||:

CAMILLA *(sjunger)*.

Men han olycklig dör. :||:

THIRSIS.

Camilla hjertat har.... Herdinna, sätt dig ner!

CAMILLA.

En Thirsis, som är rik, kan hundra flickor vinna:
Hans brud står alltid klädd... Försök, så skall du finna!

(Hon gråter.)

CLEON.

En herde kan ha lam och många hundra får;
Men om hans hjerta — märk! — blott *en* herdinna rår.

THIRSIS.

Se, huru täcka qval ur vackra ögon hasta,
Att i ett älskadt bröst sin matta styrka kasta!
Du ömma kön! jag svär, om man din trohet får,
Är den beständig, mer än Cleon, der han går...

Cleon.

Förlåt mig, nej, jag ber: en blomma att betrakta,
Kan ge den största eld och hela blodet sakta:
Naturligt tänker man på skönhet och behag,
Som blandas för vår syn i vackra penseldrag.

Camilla.

Men, Cleon, vill du ej...

Cleon.

Hvad skulle jag ej villa?
Jag vågar lif och lam och all ting för Camilla.—
Men Thirsis kommer der...

Camilla.

Men — himmel, hvad jag ser!

---

3 *Scenen.*

De Förre. Thirsis.

Thirsis *(sjunger).*

Frukta ej, Camilla lilla!
Kärlek är bara flärd:
Den saken är intet värd:
Ja; kärlek är bara flärd.
Låt slafven pusta;
Jag vill mig förlusta. - - - *Flauto.*
Ej fängslad själ!
Jag vill må väl.

* * *

Frukta ej, Camilla lilla!
Kom, min herdinna, fram:
Kom, kom till dina lam:
Kom, kom, min herdinna, fram!
Blif stilla, Camilla!
Camilla, blif stilla!
Blif stilla, min lilla!
Ja, Cleon ser, jag dig tillhör. :||:

CAMILLA *(sjunger)*.
Men han olycklig dör. :||:

THIRSIS.
Camilla hjertat har... Herdinna, sätt dig ner!

CAMILLA.
En Thirsis, som är rik, kan hundra flickor vinna:
Hans brud står alltid klädd... Försök, så skall du finna!
(Hon gråter.)

CLEON.
En herde kan ha lam och många hundra får;
Men om hans hjerta — märk! — blott *en* herdinna rår.

THIRSIS.
Se, huru täcka qval ur vackra ögon hasta,
Att i ett älskadt bröst sin matta styrka kasta!
Du ömma kön! jag svär, om man din trohet får,
Är den beständig, mer än Cleon, der han går...

CLEON.

Förlåt mig, nej, jag ber: en blomma att betrakta,
Kan ge den största eld och hela blodet sakta:
Naturligt tänker man på skönhet och behag,
Som blandas för vår syn i vackra penseldrag.

CAMILLA.

Men, Cleon, vill du ej...

CLEON.

Hvad skulle jag ej villa?
Jag vågar lif och lam och all ting för Camilla.—
Men Thirsis kommer der...

CAMILLA.

Men — himmel, hvad jag ser!

---

3 *Scenen.*

De Förre. THIRSIS.

THIRSIS *(sjunger).*

Frukta ej, Camilla lilla!
Kärlek är bara flärd:
Den saken är intet värd:
Ja; kärlek är bara flärd.
Lät slafven pusta;
Jag vill mig förlusta. - - - *Flauto.*
Ej fängslad själ!
Jag vill må väl.

* * *

Frukta ej, Camilla lilla!
Kom, min herdinna, fram:
Kom, kom till dina lam:
Kom, kom, min herdinna, fram!
Blif stilla, Camilla!
Camilla, blif stilla!
Blif stilla, min lilla!
Ja, Cleon ser, jag dig tillhör. :||:

CAMILLA *(sjunger).*

Men han olycklig dör. :||:

THIRSIS.

Camilla hjertat har... Herdinna, sätt dig ner!

CAMILLA.

En Thirsis, som är rik, kan hundra flickor vinna:
Hans brud står alltid klädd... Försök, så skall du finna!

(Hon gråter.)

CLEON.

En herde kan ha lam och många hundra får;
Men om hans hjerta — märk! — blott *en* herdinna rår.

THIRSIS.

Se, huru täcka qval ur vackra ögon hasta,
Att i ett älskadt bröst sin matta styrka kasta!
Du ömma kön! jag svär, om man din trohet får,
Är den beständig, mer än Cleon, der han går...

CLEON.

Än Thirsis, der han står ...

THIRSIS.

Än Cleon, der han gråter.

CLEON.

Din sång, när du är kär, som turturdufvans låter:
Beställsam är du visst: du suckar i hvar vrå:
Ditt buller är så stort, och dina ögon små:
Du löper med en krans, och den är hundra värdig:
En skönhet föds i dag, en ann' i morgon färdig:
Ditt hjerta är ett glas, som eld af solen tar,
Men i sig sjelft är kallt och ingen värma har.

THIRSIS.

Hvad? talar du mig till, så bör jag mig förswara:
Det ljudet allrabäst, som själen kan förklara:
Den handen kysser man, som klappar, när hon slår ...
Men huru är det fatt? Jag sjelf mig ej förstår...
Mén, Cleon, akta dig...

CAMILLA.

Små herdar äro kära!

CLEON.

Ja, som de också ä'.

THIRSIS.

Han pockar på sin ära!

CLEON.

Herdinna! gråt ej mer: snart döden kunde rå,

Och slutá till det rum, der dina tårar gå:
Du kunde somna in och jag med ängslan finna
Ett armod i din prakt, en slagen, kall herdinna.

Trio.

THIRSIS. Cleon, han vågar ditt hjerta begära?
CAMILLA. Sakta, sakta! Mig ej så förfära!
THIRSIS. Thirsis älskar dig.
Cleon, han vågar din trohet berömma?
CAMILLA. Sakta, sakta! Mitt hjerta vill ömma.
THIRSIS. Thirsis älskar dig.

* * *

CLEON. Thirsis! jag vågar mitt lif för Camilla.
CAMILLA. Sakta, sakta! Mig ej så förvilla.
CLEON. Cleon älskar dig.
Thirsis, han lofvar sin trohet i döden?
CAMILLA. Sakta, sakta! Jag vet mina öden.
CLEON. Cleon älskar dig.

(CLEON *går.*)

CAMILLA *(sjunger.)*

Fast Cleon han går,
Jag sjelf mig ej rår:
En ann' mitt hjerta lockar.
Hans ömhet jag ser:
Hvar dag han tillber:
Der går han :||: och blommor plockar.

---

4 *Scenen.*

CLEON, *med en blomsterkorg på armen.* THIRSIS, *med sin flaska.* CAMILLA.

CLEON.

Ack, tag en blomma, du, herdinna, af min hand!

THIRSIS.

Drick ur min flaska du, drick litet, litet grand!

CLEON.

Den saft din flaska får, då du din drufva plockar,
Den må fritt trösta dig.

THIRSIS.

Herdinna! si, jag lockar . . .

CAMILLA.

Din hjerna blir så yr: du tumlar i din dans:
Du faller rättnu kull.

THIRSIS.

Det var af pomerans.
Det smaka liksom smör: jag sjunga vill min visa
Och med min söta saft mitt bittra öde prisa.

(Sjunger.)

Jag dör af kärlek: :||:
Lustigt min flaska tömmer jag.
Jag dör af kärlek: :||:
Kors, hvad jag blifver svag!
Jag dör af kärlek:
Hej, fallerall!

Jag dör af kärlek:
Flaskan är all.
Jag dör af kärlek:
Hej, fallerall!
Flaskan är all.

* * *

Den visan sjelf jag gjort: jag rimmar som en karl.
Ej konst att göra rim, när man i flaskan har;
Men eljest är det konst.

CLEON.

Ditt sjuka hjerta ömmar.

---

5 *Scenen.*

THIRSIS *allena, tumlar i gräset.*

Skål, backar, berg och skog! Skål, qvarnar, torn
och strömmar!
Skål, hästar, getter, får, och hela Cleons hjord!
Det sker mig oförrätt: jag trott Camillas ord.
Hur ofta har hon lagt sin hand i mina händer,
Sin mun emot min mun! Nu är jag mer ej känder.
Hur har hon i min famn om Cleons hjerta drömt,
Och huru har hon nu min rena låga glömt!
Får se, hur spelet går: jag spådde häromdagen,
Att Cleon, liksom jag, han blir så sött bedragen:
I skogen mins man än Camillas gamla vän,
Den kära Acteon: men månn' han lefver än?

Hur var han icke väl! Jag minnes nog det fjäset:
Han skulle alltid ha det bästa rum i gräset,
Och alltid skull' han först den gröna kedjan få,
Och alltid sitta främst och leka med de små...
Små lammen, menar jag.
Nej! vinet blodet dämpar:
Hvar droppa i mitt blod mot min Camilla kämpar.

(Gråter och sjunger.)

Om min kärlek gör ett fel
I mitt bistra sorgespel,
Så förlåt mig, min herdinna!

(Lyfter opp flaskan.)

Denna saft skall mig påminna,
Att du mig otrogen var.
Jag vet mitt fel, bekänner min plåga ...
Sötaste saft! kom, dämpa min låga...
Men jag vill dö: ack! tordes jag våga
Döda mig sjelf och spänna min båga!
Men — Camilla mig bedrar! :||:

(Somnar och blifver liggande.)

ANDRA ACTEN.

1 *Scenen.*

RATON. CAMILLA.

RATON.

Nej, tack! jag rår mig sjelf och styrka har jag nog:
Jag lyftar med rak arm en liten herrgårdskrog:
Slå vad, sätt upp och håll: jag tar i ena knuten:
Om krögarn inne är, så tör jag lyfta ut'en.
Hvar dag är full med knorr och larm kring min person,
Och aldrig blir i fred mitt lilla fiskedon:
Här ligger båten lös, der ha de kastat åren
Och styret fan i våld!...

CAMILLA *(kommer.)*

Se Raton, lilla dåren!
God afton, Raton, du!

RATON.

God afton, sockervän!
Hur mår ditt unga lif?

CAMILLA.

Så der, min Raton, men...

RATON.

Men du mår inte väl, ditt öga vill mig svara,
Och dina tårar små min fråga lätt förklara.
Hur mår du? Ge mig svar och tag min ömhet an.
Fins någon i vår bygd, som hjertat fängsla kan?

Ell' huru är det fatt? Min flicka, var ej trumpen!
Lät mig få känna blott... men fan är uti sumpen...
Lät mig få känna blott, hur lilla pulsen slår.

CAMILLA.

Nej, Raton, kära, nej!... Mig något förestår:
Jag drömde i en dröm, jag såg ett skepp på hafvet,
Som mellan eld och storm neddignade i qvafvet:
En, som jag håller af, på detta skeppet var:
Han kämpa och han dog, och vågen honom bar.

(Sjunger.)

Ack, hur han kämpa,
Vågen att dämpa!
Ack, hur han kämpa!
Ack, om jag kunnat frälsa dig!
Himmel! trösta mig.

RATON.

Men, himmel!... Lilla vän!...

CAMILLA.

Nej, lät mitt öga gråta!

RATON.

Hvad skall jag, arma man?... Ack, en bedröflig gåta!
Hör på, Camilla, du: det var ju blott en dröm!
Dock du har verklig rätt: en dygd, att vara öm.
Men hvem var det, du såg?

CAMILLA.

Pass på, mig mera fråga:
I vattnet är han gömd: ack, kunde nu min låga
Hans stelna blod ge lif och värma upp hans bröst!

RATON.

Kanhända än en gång du hör hans kära röst!

CAMILLA.

Men ett nu gör mig ondt: jag ägde all hans vilja,
Och jag var sträng ibland.

RATON.

Gud signe dej, min lilja!
Du skulle vara ond, så liten och så söt?
Din ondska liknar just ett litet skedblad gröt,
Som tungan bränna kan.

CAMILLA.

Tag dina ord tillbaka!

RATON.

Men à propos om gröt: den skulle herrlig smaka
Uti min gamla båt.

CAMILLA.

Nej, Raton, nej! Farväl!

RATON *(sjunger)*.

Ack, bia, bia, herdinna,
Så skall du finna
Och vinna
Tröst!

(Camilla går.)

RATON.

Farväl då, lilla Nymph!... Ack, kärlek, hvad för gräl!

2 *Scenen.*

RATON *(ensam.)*

I dag båd' luft och haf i ständig oro flämtat,
Men inte har det skatt af våra kölar hämtat...
Det gör mig alltför ondt, Camillas tårar se...
Men Hin i båten är, nu ligger han på sne'...
Det är väl mycket svårt en vän i hjertat dölja,
Att inte se hans bild och få hans skugga följa:
Det är Camilla ömt... Se kärlek, hvad han gör:
Hon lefver, der han går: hon stupar, der han dör.
Hon ler; men huru ler? I löjet sorgen hvilar:
I ögat har hon eld, i hjertat har hon pilar.
Jag märker, hon som förr vill ge ett mildt behag;
Men all dess täckhet blir ett enkelt sammandrag.
Nej, kärlek bör ha tröst, förnuftet sakta ledas:
Ej eld på blodet rår; det tänds och mer ofredas:
Med öm och varsam hand man tårar torka bör,
Att det ej dubbelt ondt i sjelfva ögat gör.

(Han skjuter ut båten.)

TREDJE ACTEN.

1 *Scenen.*

ACTEON. RATON.

ACTEON *(sjunger.)*

I berg och dalar! mig beskydda:
Jag är en främling på er ö.
Hvar skall jag resa upp min hydda?
Säg, bistra himmel, skall jag dö?
  Jag ryser i mitt blod:
  Min styrka mig förlåter...
I berg och dalar! gif mig lif och mod,
  Mig lif och mod!

* * *

I vågor, böljor här vid stranden!
Månn' i er famn Camilla bor?
Månn' Döden räcker Kärlek handen?
Månn' min Camilla på mig tror?
  Nej, ängslan i min själ...
  Jag tror, sjelf böljan gråter...
I vågor, böljor! göm min vän: farväl!
  Min vän, farväl!

RATON.

Hvad är det, som jag ser... Min herre! mig förlåt:
Hvad? har han är'nde hit? vill han uti min båt?

ACTEON *(sjunger)*.

Som böljan krusar,
Frusar,
Brusar,
Mot den branta klippan slår:
Som stjernan prålar,
Målar
Strålar
Mellan molnen, der hon går:
Så förtjenst och dygd
Prålar i vår bygd
Och rår,
Mellan moln och vågor dubbel klarhet får.

RATON.

Hvad är det för en man? Jag tror, han kan ej tala...
Hör på! han skall få svar, när våra tuppar gala.

ACTEON *(sjunger)*.

Samma den ek, som står här i lunden,
Samma den skog och samma åkerfält
Känner jag nu: här blef jag först bunden:
Här just vid stranden hade jag mitt tält.
Himmel! jag ängslas, jag darrar, jag ryser:
Samma sol på himlen lyser,
Samma källa rinner snällt.

* * *

Mina små lam, min fordna herdinna...
Hjertat det slår... jag suckar och jag mins.

Månn' dessa blad din aska påminna?
Kanske ditt stoft i dessa blommor fins!
Himmel! jag ryser, jag darrar, jag ängslas:
Född min anda är att fängslas:
Aldrig ro i kärlek vins.

RATON.

Hvad är som qväljer er?... Min herre, mig förlåt!...
Ert bröst det suckar så, ert öga går i gråt:
Jag edra armar ser till himlen sig upplyfta:
Er kropp han digna vill, och edra läppar snyfta...
Hvad är, som qväljer er?

ACTEON *(sjunger)*.

Lät, herde, mig vara:
Jag orkar ej svara;
Men trösta mig! :||:
Camil... la... la... Camilla!
Ack! hur jag älskar dig! :||:

RATON.

Camilla? hvad? Jag svär,
Herdinnan i vår bygd, som Cleon har så kär!

ACTEON.

Som Cléon har så kär?

RATON.

Som Thirsis hjerta fängslar...

ACTEON.

Camilla! lefver du?... Ditt lif mig dubbelt ängslar...
Så får jag dig igen!

RATON.

Hur skall jag det förstå?
Min herre! ge mig lof att till herdinnan gå,
Berätta, hvad jag sett, och helsa från ert hjerta:
Men får jag också lof att tala om ēr smärta
Och säga, hvem han är?

ACTEON.

Farväl, mitt barbari!
Jag ser min lyckas sol förutan fläckar bli.
I mina bojor nöjd, och trogen i min våda,
Har jag så mycket lärt, att låta ödet råda.
Nu qvicknar allt mitt blod: min känsla domnar af:
Fast böljan döden bar, hon sjelfva lifvet gaf:
Fast kedjor kring min kropp förvarat mitt elände,
Mitt hjerta dock en ro uti sin oro kände. —
Lät mig omfamna dig, min herde och min vän!...
Ack, himlen vare lof!... Omfamna mig igen!

RATON.

Min herre! sätt er ner: en fattig herde talar:
Välkommen till vår bygd! Kom, bo i våra dalar!
Glöm bort de högas prakt, som verldens undran få:
De likna stolta skepp, som uppå klippor stå.
Kom, smaka af vår mjölk och ät af våra rätter!

ACTEON.

Din ringhet ger jag pris.

RATON.

Som värd jag mig då sätter.

(Raton och Acteon sätta sig vid foten af ett berg. Valdthorn höras i skogen.)

RATON *(sjunger.)*

Smaka på vår ringa spis:
Frihet är vårt paradis.

Duetto.

Corno. - - - Smaka, smaka på vår ringa spis.

ACTEON *(sjunger.)*

Liten hydda ger jag pris:
Smaka på vår ringa spis.

Duetto.

Corno. - - - Liten, liten hydda ge vi pris.

RATON *(sjunger.)*

Smaka på den lilla gris:
Lefvom uppå vänners vis.

Duetto.

Corno. - - - Smaka, smaka på den lilla gris.

RATON

(tar sin lyra, dansar och sjunger.)

En, två, tre, fyra!
Kling, klang, min lyra!
Hör, hur Raton spelar!

Herrlig var spisen:
Feter var grisen.
Hör, hur Raton spelar!
Nu ä' vi lätta,
Glada och mätta.
Hör, hur Raton spelar!
En, två, tre, fyra!
Kling, klang, min lyra!
Hör, hur Raton spelar!

* * *

Kom, låt oss båda gå.

ACTEON.

Jag orkar intet mer.

(Raton går. Acteon somnar i gräset).

---

2 Scenen.

THIRSIS. CLEON.

THIRSIS.

Farväl, vår herrlighet! ... Jag svettas och jag ler.
I gräset sof jag sött och trodde ingen fara,
Och, Cleon, du, som jag...

CLEON.

Låt vår herdinna vara!
I motgång är en tröst att se och intet se.
Låt Acteon då fritt i hennes armar le!
Få se, att det blir sant ... de spådde nu i skogen,

Min kärlek är en frukt, som aldrig kan bli mogen:
Till jorden skakas den.

THIRSIS.

Och min med vädret blås,
En planta lik, mot soln, som blomstrar och förgås.

CLEON.

Är Lyckan inte min, så flyr hon till en annan.

THIRSIS.

En torr vältalighet! Hör, Cleon! hvar är kannan?

CLEON.

Skall då ditt varma blod en sådan kyla få?
Men ... min Camilla ... ack!

THIRSIS.

Kom, Cleon, låt oss gå!

FJERDE ACTEN.

1 *Scenen.*

RATON. CAMILLA. ACTEON.

CAMILLA.

Hvar är han? hvar är han?

RATON.

Herdinna, tyst!... jag svär...

CAMILLA.

Hvar är han? hvar? Säj!

RATON.

Han i gräset ligger der.

CAMILLA *(sjunger.)*

Hvad kan jag sakna?
Min herde! vakna:
Vakna, vakna, räck mig din hand.
Ack, hur du sårar!
Hur många tårar
Har jag fällt vid denna strand!
Vakna upp, jag beder:
Jag faller för dig neder.
Vakna upp, jag dig beder.
Gör mig nöjd,
Du, min fröjd! :||:

ACTEON

(ännu halfsofvande, sjunger.)

Ack, så lät mig, lät mig vara,
Lät mig sofva få i ro.
Pass man på att dig förklara:
Dina tårar vill jag tro.

CAMILLA.

Camilla älskar dig... Min Acteon, besinna...

ACTEON.

Och ingen högre lust din Acteon vill vinna.

(De omfamna hvarannan.)

ACTEON *(sjunger.)*

God dag, god dag! är du min vän Camilla?

CAMILLA *(sjunger.)*

God dag, min lilla, lilla, lilla Acteon! :||:

Duetto.

Ack! jag ryser,
Darrar, fryser...
Lefve du och lefve jag!

CAMILLA.

Men, himmel! är det sant, hvad som mitt öga ser?
Kanske min längtan blott en vacker skugga ger!
Är det Acteon, som så mitt hjerta ömmar,
Så får man allt igen, så sannas våra drömmar.
Välkommen på vår ö, välkommen i min famn!

ACTEON.

Mitt skepp har kastat mig uti en lycklig hämn.

CAMILLA.

Förlåt mig, söta du: får jag dig en ting fråga:
Hur såg ditt skepp väl ut?

ACTEON.

Säg hellre om din låga,
Och svara, om du glömt en så olycklig vän,
Ell' om du också vill i döden älska den.
Då du mig icke sett, har jag på hafvet flutit:
Då du mig icke hört, har jag i bojor sutit:
Då du mig icke trott, har jag din trohet känt
Och uppå längtans haf mitt rifna segel spänt.
Nu är jag ändtlig här.

RATON.

Nu kan jag allt begripa:
Det är ju Acteon?

ACTEON.

Se, Raton med sin pipa!
Låt mig omfamna dig.

RATON.

Ack, ett så lyckligt par!
Ack, om jag kund' bli gift, få barn och heta far,
Så skulle allihop hos Turken slafvar blifva.
Hästsvansar och bregal jag sjelf dem skulle gifva:
Med hugnad skull' jag se, hur stormen gret och tjöt,
Blott att min lilla båt i lugnet sakta flöt.
Med kedjor och alarm skull' de i bergen ramla,
Och skrämma odjur bort, och för en bisvärm skramla.

Jag skulle fråga dem, och de skull' ge bevis,
Om gamla grind' står qvar i Adams paradis:
Om Noachs gamla ark var lik min stora skuta:
På vimpeln hvad för färg: om Babels torn det luta,
Och mycket mera till...

ACTEON.

Du är dig alltid lik.

RATON.

Och se'n, hur det ser ut i sjelfva himmelrik.

ACTEON.

Men kom, Camilla, kom, och låt mig dig få
klappa!...
Se Raton, hur han ler...

RATON.

Ack, om jag hette pappa!

CAMILLA.

Jo, kära Raton, hör: när du vid stranden går
Och vittjar dina nät, och lilla hjertat slår;
Så vinka, locka, be: strax kommer en ur skogen.

RATON.

Men flicka måst' det bli.

ACTEON.

Och den bör du bli trogen.
Men krogen?

RATON.

Kära vän! dit skall hon också gå,
Och der, min kära vän, skall ock vårt bröllop stå
Och hör på, hur jag gör.

(Valdthorn höras. Raton sjunger.)

Jag vill mig
Listelig
Gömma undan uti skogen.
Du skall mig ej finna,
Men till din herdinna
Skall jag ofta gå.
Der skall jag, - - - *Corno.*
Natt och dag, - - - *Corno.*
Klappa
Den lilla,
Lilla,
Kär och trogen:
Du skall få - - - *Corno.*
Många små, - - - *Corno.*
Som sku då ropa Pappa
På oss båda två.

Duo.

Camilla.	Raton.
Det skulle vara roligt, Raton se	Ödmjuka tjenare!
En liten Raton klappa	Ödmjuka tjenare!
Och heta pappa, pappa.	Ödmjuka tjenare!
Jag skulle lilla barnet Raton ge,	Ödmjuka tjenare!
Och gubben skulle stampa,	Ödmjuka tjenare!
Vid vaggan stå och trampa.	Ödmjuka tjenare!
Jag skulle alltför mycket Raton be	Ödmjuka tjenare!
Den lilla ungen böja,	Ödmjuka tjenare!
Sjelf torka med sin blöja.	Nej men, er tjenare!

Acteon.

ACTEON.

Af Ratons complimenter
Till bröllops slår man ej placater och patenter:
Och inte vill jag hög bland andra herdar gå,
Ej trampa i min dörr så alltför många små,
Som stå i skjortan dèr.

RATON.

Och uti särken leka. —
Men hör du någon röst?

CAMILLA.

Jag kan just inte neka:
På berget sjunga de.

---

2 *Scenen.*

De Förre. En gammal Gubbe. Herdar.

GUBBEN

(med en herdestaf och en vattenkruka, sitter på berget och sjunger).

Gammal gubbe, helt allena
Uppå berget sitter jag,
Prisar Anders' vackra dag:
Mina suckar rena!
Ur min kruka, gammal, svag,
Jag min tunga svalkar:
Anders! i dag :||:
Jag mig till dig nalkar.

Jag ser herdar i det gröna
Vattna sina späda lam.
Himlen ledē Anders fram,
Att sin svalka röna!
Tiden bränner en och hvar,
Alla dygden trycka:
    Skeppet står qvar, :||:
Fastän stormar rycka.

Chor.

Vänner vilja dig ej mista:
Ovän håller ingen af:
Sjelf Förtjensten på din graf
Skall din runa rista.
Vi dig önska lefnadsron,
Åldrar utan smärta,
    Till din person, :||:
Till ditt hela hjerta.

Camilla *(sjunger)*.

Kloka gubbe! lär mig tala,
Lär mig sjunga liksom du,
Lät din kruka mig hugsvala,
Lät mig dricka, kära du!
Anders, som du sjunger om,
Njute åldrens rikedom!

Acteon.

Nu har jag lif och tröst:

Camilla är min brud. Med hjerta och med röst
Jag prisar denna dag.

RATON.

Kom, sjung, liksom de andra,
Om Anders och hans dag, och lät oss sedan vandra:
Den mörka nattens prål oss manar och oss för,
Att snart till hvila gå.

ACTEON.

Jag med Camilla dör.

CAMILLA.

Hör, Raton, sjung, och kom och gör din egen visa,
Att Anders lyfta upp, hans lif och ära prisa.

RATON *(sjunger)*.

Truderunt, trunt, trunt, trunt, trunt!
Anders, uti sitt tystaste bo,
Truderunt, trunt, trunt, trunt, trunt!
Må lefva uti ro!
Lustiga dagar må Anders fritt välja hvar dag:
Tiden och lyckan uppfylla hans behag.

ACTEON.

Mitt skeppsbrott är förbi: jag har min vällust fått:
Jag önskar dygdens barn af himlen mycket godt:
Och, Anders, på din dag, jag hör, de visor qväda:
Ditt lif dig heder gör: jag vill ock för dig träda.

CHOR.

ANDERS prisas denna dagen:
Njute han de lifsbehagen,
Som förtjensten delar ut.
Nöjd han må sin afund trossa
Och sitt skepp från klippan lossa:
Lycklig början, lyckligt slut!
Lefve dygd, förtjenst och ära,
Hvad vår bygd vill helst begära:
Lefve ANDERS! :||:
Frid och helsa njut!

2.

Värdshuset.

Divertissement

den 19 Aug. 1787.

Personerna:

JERONIMUS, Sjöcapten.
ALI, en Mor.
SEBASTIAN, en Jägare.
SUSANNA, Värdinna, Enka efter förra Tractören.
PETRONELLA, Värdinnans Dotter.
THERESE, Husjungfru.
En Kockpojke.
En Hyrkusk.
Lakejer.

(Theatern föreställer en holme, och en grön park, tillstängd med en grind, inom hvilken synes ett öppet Värdshus, med sin skylt och kök, nu utsiradt med vimplar och flaggor. I de öfverst uppslagna fönstren äro en hop gäster församlade. Vid stranden nedanför grinden synes Jeronimi slup fästad, i hvilken Ali uppreser sig, för att med årorna hala densamma närmare landet.)

Scen. I.

Ali.

Nej, ännu närmre strand!... än närmare!...
så der!
Nå, ödet vare lof! nu är jag ändtlig här.
Det var visst längese'n, jag denna strand besökte.
Här samma värdshus stod, här samma skorsten
rökte:
Densamma grind är qvar, och vägen lika grön;
Med lika röda bär den rönnen lika skön;
Hon, som till köket sprang, Värdinnan var Susanna...
Kors! öfver femton år, se'n här min julle stanna.
Jag undrar, om Therese mig mins och tar emot...
Nog mins jag, när vi två i vassen drogo not...
Jag fördes, litet barn, i skeppet Näktergalen,
Med Capten Feddes hit, längst bort ifrån Bengalen.

Hur mången stund jag här i gräset hvilat, trött,
Än spelt på min guitarr, än somnat in så sött!
Ack, hvad den korta tid, de stunder voro ljufva!
Se'n bar det ut till sjös, att storm och böljor kufva.
Men månne der i dörrn ej Petronella står?
Jo! Jag måst hala fram mer slupen med min år...
Det här det kostar på, så brosk och senor spänna.

(Ali upptager åtskilliga inpackade saker, såsom lådor, skrin, kittlar, med mera, under det han sjunger:)

Jag är nöjd i allt besvär:
Kärlek aldrig detta hjerta sårar.
Trött och glad, i gräset här
Kastar jag nu ner mina årar. *Fin.*
Vädren må storma, böljorna slå,
Skyarne ljunga: det ska de få! *D. C.*

* * *

Hå! rättnu jag mer ej rår
Plöja Medelhafvets varma bölja,
Som hans slaf, hvartenda år,
Mera med Jeronimus följa. *Fin.*
Nog är han ädel till hjerta och hand;
Men den här tröjan, den klappas ibland. *D. C.*

* * *

Hvad har jag för allt besvär?
Intet mer än denna vattenkittel:
Aldrig blir jag mer'n jag är;
Ali är nu hela min titel... *Fin.*

Intet en klocka, en käpp eller ring;
(Pekar på kitteln.)
Nej, bara denna, när allt går omkring. *D.C.*

* * *

Den lådan var ej lätt... och ännu mindre denna...
Nå! som Capten befallt, så har jag också här
Hans punsch, hans chocolad tillreds, när han begär.
Hans pipa stoppas skall... hvad vidare att göra?
Hans elddon, tobakspung... nej, den må ingen röra...
Och denna korg med frukt, den ställs i gräset der.
Nu vet jag ingen ting, som ej i ordning är.
Han bör väl vara snart på vägen hit tillbaka...
(Sätter sig på en packlåda.)
Imellertid så trött jag sitta vill och vaka.
Men, lika godt! Capten, nog går han ändå an.
Till sjös är han en gast, till lands en foglig man.
Rätt roligt, honom se i stormen, när det gäller,
Hur han på däcket står och med en tågstump smäller;
Än i en brun syrtut, hvars skörten fladdra opp,
Vid vädrens pip och hvin och blixtens ljusa lopp;
Än i sin röda vest, med en pistol i bältet:
Ett öga glor åt skyn, det andra utåt fältet.
I sådan mordgestalt han mest sig visa plär
I motvind; men i storm, då käns det hvem han är.
En snöhvit, rund peruk hans röda kinder fyller,
Dem åskans ljusa sken bestrålar och förgyller:

Då, under skeppets knark i bjelkar, mast och vand,
Han daggen tar i en, pistoln i andra hand.
Jag tror, han lifvet fått bland tumlare och hvalar,
Ty han blir liksom vild, när molnet tänds och
sqvalar.
Aj, aj, min rygg, min arm!... Jag har i tankan
fatt
Den sista collation han gaf vid Cattegat.

(Stiger opp.)

Dock jag begriper ej hans genstig i det gröna:
Se'n han ur slupen steg, omöjligt att utröna,
Hvart han sin kosa sträckt... Ja, Ali, stackars du!
Du är medömkansvärd... Men det tillstår jag nu:
Jag ledsnar längre här kringsqvalpa denna trappa;
Sjelf vill jag vid ett glas en vacker flicka klappa. —
Der, tycks mig, hans gestalt syns sväfva inom
grind
Och brösta sig mot soln, rödblommig, varm och
trind.
Visst är han nu på gång till Mamsell Petronella,
Hvars namn han nämner jemt: hon har'n uti
sin fålla.
Ryt, dundra, brassa, slå, svär bort nu, om du kan,
Båd rederi och köl... men se, der kommer han!
Nu springer jag i julln.

Scen. II.

JERONIMUS. ALI.

JERONIMUS
(*lutande sig emot grinden, som öppnas småningom*).

Vid hvart ett steg jag träder,
Mig borde glädje ge ett så förträffligt väder,
Se'n nyss ifrån en rymd af töcken, mist och qvaf
Jag hunnit denna ön, och plöjt ett stormfullt haf.
Besättningen i land må nu förfriskning njuta
Och sig ett ögonblick i sömnens armar sluta.
På dessa glada fält, tätt utmed denna stig,
Hvad skogen svalka ger, hvad hvilan smakar mig!
Men hvad här nöjet rår och roligt är att rasta!
Här fladdrar vimplars fläkt och flaggorna sig kasta,
Och folket, gladt och sällt, i oskuld och behag
Måst fira här på ön visst någon fest i dag.
Hvad blommor strö sin lukt af den nu mogna säden!
(*Sebastian synes vandra i skogen, med bössa och hundar.*)
Der tycks mig Ali gå i skuggan mellan träden...
Dock nej! det var ej han... Min längtan öks än mer
Att Petronella se: skall hon ej komma ner?
Slikt har jag aldrig trott, det kan jag tryggt bedyra...
Hör, Ali, är du här? Hvad är nu klockan?

ALI.

Fyra.

JERONIMUS.

Godt! Gör nu slupen fast. Hör, Ali, än ett ord:
Är allt i ordning satt och sakerna från bord?
Den lådan märkt med P*** och N:o 6 på rullen,
Hvar har du henne ställt?

ALI.

Vid trädet der på kullen.

JERONIMUS.

Godt! Ge mig ett glas punsch: tag pipan och fyll i...
Men har hon lofvat mig att vara här, Ali?
Har Petronella synts?

ALI.

Jag ingen varse blifvit:
Helt ensam nu en stund jag här i vassen klifvit.
Tör hända att hon gått ditåt uti allén.

JERONIMUS.

Hvart, Ali?

ALI.

Dit!

JERONIMUS.

Ditåt?

ALI.

Åt Värdshuset, Capten!
Hör, hvad de hurra, hör!

(*Lemnar pipan och glaset.*)

Scen. III.

Jeronimus. Ali. Therese. En Kockpojke m. fl.

(*Under det Ali går ned i slupen och bullrar med årorna, kommer Therese utspringande från Värdshuset, i sin kökshabit.*)

Jeronimus (*tankfull*).

Jag kan ej henne finna....

Therese.

Hvad? Herr Jeronimus? Hvad ser jag?... Tjenarinna!...

Men Herr Jeronimus han närmre skall beses...

Hvad? känner jag ej rätt?

Jeronimus.

Min sann, Mamsell Therese!

Tillåt mig då, jag ber, att henne få omfamna.

Therese.

Det var beskedligt det, hos oss att en gång hamna,

Min Herr Jeronimus! Jag dröjde en minut

Och tänkte: ser jag rätt? Den mannen ser mig ut

Som Herr Jeronimus... Nu är väl sant, med åren

Försvinner känslan lätt... Jag tror, det var om våren,

Vid denna tiden mest, för tvänne år ell' fler,

Som resan, om jag mins, till Indien gick...

Jeronimus.

Jag ber...

THERESE (*sakta*).

Nå, hvad hon lär bli glad!

(*högt.*)

Hvad skull' jag säga mer?

När var ankomsten hit?

JERONIMUS.

För några timmar se'n.

THERESE.

Har resan varit god? Capten mått väl?

JERONIMUS.

Jo men!

THERESE.

Han är sig alldel's lik, ej åldrats just så mycke:
Än samma muntra min och lika hurtigt tycke!
Men, får jag fråga ... Hvad ... hvad skull' jag
säga? ... Ja ...
Hvarfrån sker resan, Herr Capten?

JERONIMUS.

Från Malaga.

THERESE.

Ett ord! ... Hvad var det? ... Tyst! håll litet ...
vänta, vänta ...
Nej, aldrig någon frid för de i dörren glänta!
Kan tänka, här är jemt så mycket släp och drag,
Till tre à fyra bord, som dukas natt och dag,
Och gäster utan tal, som ropa jemt på supen.

ALI.

Capten! ska årorna nu dragas opp ur slupen?

JERONIMUS.

Hör, Ali; göm dem der i buskarna, och gå
Och bär hit chocolad.

THERESE (*till Ali*).

Hvad ser jag? Ali? Nå!
Så gör du oss besök? Välkommen hit tillbaka!
Du känner denna strand, du fått dess nöjen smaka:
Här har du mången gång, vid morgonrodnans rand,
Kringvandrat skog och mark.

(*Till Jeronimus.*)

Tror Herr Capten, ibland
Att ögonen gå hop af nattvak och bekymmer?

EN KOCKPOJKE.

Therese! Mamsell Therese! Frun frågar, om hon rymmer.

THERESE.

Jag kommer: gå din väg!

JERONIMUS.

Så hastigt allare'n?

THERESE.

Här är så fullt ibland...

ALI.

Här är choclad, Capten!

THERESE.

Så fullt, att knappt jag vet, hvar jag ett glas skall ställa.
Köksklockan ringer...

JERONIMUS.

Hör, ett ord! Tänk, Petronella
Jag fåfängt väntat har: hur kan det vara fatt?

THERESE.

Å, nu är hon som mest i köket sysselsatt:
I dag, i synnerhet, hon all sin tid behöfver.

EN KOCKPOJKE.

Therese! Mamsell Therese! Thekitteln kokar öfver.

THERESE.

Kan ej din fina hand i kitteln ta ett tag?
Gack bara... gå din väg!

(*Jägaren kommer hem med vildt.*)

EN LAKEJ.

Mamsell Therese, god dag!
Mitt Herrskap vill ha rum.

EN ANNAN.

En kammare för Grefven!

KOCKPOJKEN.

Thekitteln föll i kull!

THERESE.

Jag ger dig utaf slefven!

EN HYRKUSK.

Får vagnen köra in? Mamsell Therese, nå hör!

THERESE.

Här fins ej något rum... Kör bara, tig och kör...
Nej, knapt en andedrägt i frid för stoj och gräla!...

Nu, Herr Jeronimus, se sjelf, hur jag måst träla,
Då hvar en högtidsklädd sig skickar i behag,
I alla åldrar gladt...

JERONIMUS.

Man firar denna dag?

THERESE.

Ja visst! På denna dag sig folket gladt församla,
Att dricka Kungens skål, båd' unga män och gamla:
En frihets glädjefest! Jag mins, liksom i går,
Den dagen vigdes in i' dag för femton år.
Hör, Herr Jeronimus! till höger och till venster,
Hur alla öfverljudt, i vidt uppslagna fenster,
De sjunga GUSTAFS Skål.

(*I fenstren på Värdshuset sjunges Gustafs Skål, och besvaras af folket nedanföre.*)

JERONIMUS (*viftar med hatten*).

Hurra! hurra! hurra!

THERESE.

Hvad folket menar väl!

JERONIMUS.

Af allt sitt hjerta, ja!

THERESE.

Han allas hjertan har: hvad kan man mer begära?

ALI.

De hålla af sin Kung... Nå, vivat, till hans ära!

(*Therese går in.*)

Scen. IV.

JERONIMUS. ALI.

JERONIMUS.

Hit blef jag visst i qväll af ödets vårdnad förd:
Jag tillstår, att min själ är eldad och upprörd.
Så är det denna dag, som folket för tillhopa!
Den dagen öfver allt är känd i Europa:
I Indien hissas flagg, i Barbari' likså...
Väl! Är det denna fest? Jag den ock fira må.
Af ryktet har jag hört, och öfver allt jag funnit,
Hvar helst Hans flagga blås, Hans namn en dyrkan vunnit,
Som den ett stridigt folk, af aggets brand upprördt,
Utur ett träldomsdjup i fridens tempel fört,
Beskyddar snillets barn, belönar dygd och heder,
Sjelf på ett ädelt sätt förmildrar folkets seder.
Också dess gråt en gång Hans dygd förklarar mer,
När i sin marmorhäll Hans krona sänkes ner. —
Men, Ali, är du här?... Hvar är du?... Jag förvillas...
Hvad folkets fröjd mig rört!... Nu sorlet ändtlig stillas.
Hör, Ali, städa dig: turbanen fäst: si så!
Nu tar du denna korg och dessa blommor små,
Och helsar från Capten till Mamsell Petronella...
Men... himmel, hvad jag ser!

Scen. V.

JERONIMUS. PETRONELLA. ALI.

PETRONELLA.

Jag bort mig förr inställa...
Er ankomst mig bekant... ber om förlåtelse,
Att jag så länge dröjt.

JERONIMUS.

Ödmjuka tjenare!

PETRONELLA.

Just denna högtidsdag, som denna holme pryder,
Har vållat mitt förfall.

JERONIMUS.

Den saken sjelf sig tyder.
Min fägnad dubbelt dyr, då mig så lyckligt sker,
Att midt i glädjens famn jag får omfamna er!
Det är snart femton år, se'n jag såg denna stranden,
Den byggningen vid sjön och dessa sädeslanden.
Jag mins, hur med Therese, och med er sjelf ibland,
Vi bundo kransar hop och lekte här vid strand.
Så många års förlopp ej ändrat har mitt sinne.
Tvärtom, på ed och tro, jag haft ert namn i minne!
Ja, bland de äfventyr en sjöman har till lott,
Har ingen än försökt, hvad jag försöka fått:
Än skeppsbrott, än förtryck; förtal, den svåra lotten;
Slikt ej en sjöman tål: förr sjunker han i botten.
I nöd, i fångenskap, jag dragit jern och band;
Ändå jag aktat ömt den ringen af er hand:
Den bilden, denna här, förmått min boja bryta.

PETRONELLA.

Men, Herr Jeronimus! sig tiderna förbyta...
Mig fägnar mellertid er ankomst och att få
Den äran se er här.

JERONIMUS.

Tillåt mig fråga då:
Hur mår er goda Mor? Det mig att veta lyster.

PETRONELLA.

Som gammalt folk plär må.

JERONIMUS.

Än eder vackra Syster?

PETRONELLA.

Å, hon är längse'n död.

JERONIMUS.

En fråga nu till slut:
Er Far, mig tycks, jag mins, när sist jag reste ut,
Han följde mig till strand, och var då gammal redan;
Hvad? lefver han ännu?

PETRONELLA (*rörd*).

I grafven längesedan!

JERONIMUS.

Så ser jag här på ön ej många vänner qvar...
Nå, blott jag denna hand och detta hjerta har...

(*Vinkar åt Ali.*)

Tillåt mig er en skänk af dessa frukter lemna.
Det är en utländsk frukt: man plägar honom nämna,
I Indien, ananas.

Petronella.

Den smakar mycket godt.

Ali (*med fruktkorgen*).

Och der en apricos, och der en bergamott!

Jeronimus.

Hör, Ali, till vår ro, der vi vår sällhet prisa,
Gack, hämta din guitarr, sjung oss en vacker visa.

(*Ali går bort.*)

Men, Petronella... ack! er ömhet finna lär,
På denna frihetsfest jag ensam bojor bär.
Hur skall mitt hjerta nog, nog värdigt sig förklara?
Uppriktigt är mitt tal: okonstladt mig besvara:
Är jag ditt hjerta värd?

(*Under detta höres ett sakta ljud af Alis guitarr.*)

Petronella.

Den frågan mig ej bryr:
Min oskuld och min dygd i dina armar flyr.

Jeronimus.

Ali! Hvad, Ali, hvad? Skall jag dig längre ropa?
Hvar är Besättningen? Gack, kalla dem tillhopa:
Befall med vimplars prål mitt fartyg lysa opp,
Att strax Besättningen församlar sig i tropp,
För att på denna fest min bröllopsdag inviga.
Gack, Ali!

(*I detsamma illumineras Värdshuset, och flera flaggor uppsättas af åtskilliga färgor.*)

Ali.

Godt, Capten!

Bese dess dyra fest och underdånigt våga
Lyckönska Sver'ges Kung.

JERONIMUS.

Besättning, alla man,
I ordning ställen er som Kungens folk, välan!

PETRONELLA.

Som allt i ordning är och alla muntra, glada,
Så skull' en glädjesång vid denna fest ej skada:
Om, just när vi hann fram till bryggan eller så,
Sig sluparne i rodd framträngde, två och två,
Och alla GUSTAFS lof med *en* röst hördes sjunga.

JERONIMUS.

Nå, vore jag om bord, hvad jorden skulle gunga!
Ja, sjön skull' blifva röd och månan svart som sot:
Mitt hurra höras skull' till Cetta inemot.

PETRONELLA.

Hör, jag skall säga er: vet ni, hur vi ska göra?
Jo, dessa verserna, som ni på stund får höra,
Dem ska vi lära oss på vägen utantill,
Och när vi komma fram, — om alla som jag vill —,
Så buga vi oss djupt, och med ett upprördt sinne
Betyga, huru ömt vi ha vår Kung i minne.
Men jag, som på hans fest min myrtenkrona bär,
Jag sjunger allraförst... nå, börja... se, så här.

(Under det hon talar detta, delar hon ut

några

några blad: de ögna på dem, men hålla dem sedan i handen och sjunga utantill.)

PETRONELLA.

Dyre Kung! våra hjertan inviga
Odödlighetens tempel åt dig.
Ej bland hjeltar, som verlden bekriga,
Ditt baner det blodigt höjer sig;
Nej, under fridens blomstrande skygd
Dina lagrar herdinnorna höja:
Denna dagen i sekler skall röja
Din seger utan blod och blygd.

JERONIMUS.

GUSTAFS namn väcker blodet till ära,
Till hjeltebragd på vatten och land.
Se hans sjömän, hvad tecken de bära,
Uppå bröstet tvänne stjernors brand.
Mig detta namnet muntrar och rör;
GUSTAFS namn GUSTAFS godhet påminner:
Sådan Kung, hvad han vill, allt han vinner;
Hvart hjerta honom gladt tillhör.

ALI.

Milde Kung! sig en främling nu bugar
I stoftet djupt; mitt namn är Ali.
När Barbaren i bojor mig trugar,
Då i dina länder är jag fri.

Om mina suckar Gudarna rör,
Om min röst kan mitt hjerta förklara,
Gode Gudar! Kung GUSTAF bevara:
Han lilla Ali lycklig gör.

CHOR.

Dyre Kung! våra hjertan inviga m. m.

3.

Dramatiska Sammankomsten.

Divertissement,

uppfördt på Haga

Nyårsnatten 1790.

Personerna:

Hr de Broen. - - -	(Hr Charles Uttini.)
Hr Björn. - - - -	(Fru Remis.)
Mams. Löf. - - - -	(Hr L. Hjortsberg.)
Hr Hjortsberg. - - -	(Hr Schylander.)
Mams. Holmberg. - - -	(Hr de Broen.)
Mams. Frank. - - -	(Hr Grönström.)
Mams. Wibergsson. - -	(Hr Fredriksson.)
Ordningsman. - - -	(Hr M. Hjortsberg.)
Ståhl. - - - - -	(Ståhl.)
En blesserad Soldat. - -	(Hr C. M. Bellman.)
Soldatens Dotter. - - -	(Mams. Löf.)

Skådeplatsen är på Haga. Theatern föreställer en schonckh, der sessionsbordet, till öfverläggning, är framställdt. I ett hörn står ett mindre bord med platåer: många ljus upplysa confecturer, glas och buteljer.

Scenen I.

MAMSELL LÖF. HJORTSBERG.

MAMSELL LÖF.

Att någon kunnat gilla
Ett sådant Reglement', der man just — ta mej fan! —
I fyrti raders tvång skall utantill om dan
Sin hjerna så förvilla,
Och vid sin toilette så mycken tid förspilla,
Att i sin skalle få inpreglad hvarje rad,
Och ändå vara glad,
Att inte spela illa!...
Se, Hjortsberg, är det du?... Nå nå, var bara stilla!

HJORTSBERG.

Hur mår väl din amour för mig, mitt hjerta lilla?
Olympens hyacinth och Paphos' myrtenblad!
I dina ögons eld ser jag Cytheren brinna...

MAMSELL LÖF.

Förtviflade beslut!... Jag kan ej annat finna,
Än vederbörande visst någon fint uppspinna.
Fan ger jag sådant gräl!...

HJORTSBERG.

En kyss med eau d'lavende, min nådiga Gudinna!...

Mamsell Löf.

Jag säger än en gång: hur kan Actrisen hinna
Med fyrti raders längd, och ändå spela väl?
Hvar rad har åtta ord, och det bör man besinna.

Hjortsberg.

Att njuta snillets lön, och värd att afund vinna,
Tillhör en stilla själ.

Mamsell Löf.

Men hvem, hvem fan är född att läsa sig ihjel,
Och en capelldräng jemt i trappan höra tralla,
Och se ordonatörn på basfiolen falla,
Och dricka som en häst, och skina som en sol,
Och höra oboe och natt och dag fiol?
Nej, afsked skall jag ha: man bör det billigt kalla:
Och förr skall stå på språng min sista koft och kjol...

Hjortsberg.

Sitt ner: se här en stol!
Min nådiga, sitt ner! Vi samlas rättnu alla.

Mamsell Löf.

Jag känner mitt contract...

Hjortsberg.

Och jag dem som befalla.
Men, i förtro'nde, hör: vårt Reglemente lär,
Min Nåd, detsamma oss, som uti andra riken:
Vet hon väl, hvad det är?
Jo, med en ädel vink att gillas af publiken:
Hon snillets domar bär. —
Men à propos, ma chère!

En liten à la glace, en lingon-saladier,
Och en obruten kork af skönaste Madera!

MAMSELL LÖF.

Jag känner mitt contract: jag spelar inte mera...
Gå-bara... ta mej fan... om jag blir mer er vän!

HJORTSBERG (*fattar med häftighet desertknifven och nedfaller på knä*).

Je veux de ce couteau ensanglanter mon sein!

Scenen II.

DE FÖRRE. ORDNINGSMANNEN.

ORDNINGSMANNEN.

Hå hå! en tragedi! Hvad den var gruflig, den!
Mig tycks Brynhilda se och hennes Sigurd Sven. —
Men hvad är klockan nu?

(*Ser på uret.*)

En sak, rätt svår att finna,
Att ingen syns!... Men ack! hvad ser jag?

MAMSELL LÖF.

Tjenarinna!

ORDNINGSMANNEN.

Hur mår Mamsell?

MAMSELL LÖF.

Så der, i denna sorgepress.

ORDNINGSMANNEN.

Har inte Herr De Broen än kommit bullrandes?

HJORTSBERG *(tittar genom fenstret)*.

Nyss rullade en chäs, men ögat kund' ej hinna
Att skönja, hvem det var.

ORDNINGSMANNEN.

Om jag får lof påminna,
Är Reglementet klart; och Kungens tjenst besinna,
Som aldrig uppskof tål.

MAMSELL LÖF.

Rätt, artigt nog, min safin!
Det är just en lectur, som snillet muntra kan,
Med paragraphers gräl, afhandlingar och lagar...

HJORTSBERG *(med en presentertallrik)*.

Ett glas Bourgogne, i fall det smakar och behagar!

ORDNINGSMANNEN
(tar glaset och ser på klockan).

Hvad tiden skrider fort!

HJORTSBERG.

Liksom den alltid gått.

ORDNINGSMANNEN.

Ja, Gud ske lof! vår Kung vi lyckligt återfått.

HJORTSBERG.

Ja, Sverige följer än den gamla rena läran,
Att ömma för sin Kung...

ORDNINGSMANNEN *(dricker)*.

Mamsell! jag har den äran...

Oss felar blott Herr Björn, att upprop göras kan
Och sakerna tas för ... Men si, der kommer han!

Scenen III.

De Förre. Björn.

Ordningsmannen.

Välkommen, min Herr Björn! Hörs ryktet ej förmäla,
Om någon kommer mer? Det gör just hufvudbry...

Björn.

Om de ej vid en bål på Clas på Hörnet gräla
Och blunda mot hvarann uti en inpromtu,
De säkert varit här.

Ordningsmannen *(slår med klubban i bordet).*

Nå, lika godt! Må göra!
Herrskapet sätter sig!... Hvad är det? Låt oss höra!...
Hvad är det för ett larm, en röst, som en basun?

Scenen IV.

(Samtlige Actörer och Actriser komma in och dejeunera: under det De Broen höres utanföre, aflägga de sina muffar och peliser, och sätta sig.)

De Broen *(utanföre).*

Det är min hustrus pjes...

Hjortsberg (*med hög röst*).
Och det är din, De Broen!

De Broen (*utanföre*).
Tig, gräla inte, tig, ni, edra dumma själar!

Mamsell Löf.
Hvad fan, hvad säger han?

Ordningsmannen.
Bevar' oss, hvad han grälar!...
Mitt Herrskap! framför allt, betrakta blott en sak:
Vårt rum ju invigdt är åt vitterhet och smak,
Der vid en vördad blick ridån drags upp och neder,
Med en förädlingskraft att verka goda seder.
Och hvarför sådant larm i trappor, skrubb och skrank?...
Men ropa upp, Herr Björn!

Björn.
Ödmjukast, Mamsell Frank!
Hon efterfrågas här ... Hon svarar ej, ty värre!...
Hon torde komma strax...

De Broen.
Läs Reglementet, Herre!
Hon pliktar bara promt!...

Björn.
Gör inte er besvär!

En annan Röst.
Än Mamsell Holmberg då? Hon inte heller här!

ORDNINGSMANNEN.

Hon plär ej dröja just!

DE BROEN.

Godt! hon skall cassan rikta!

BJÖRN.

Ack, Herre, lagom het!

DE BROEN.

Hvad? Skall hon inte plikta?

DE BROEN.	BJÖRN.
Begge på en gång.	
Hon plikta skall, vet ni!	Nej, denna gången fri!
Det är, det vi få si!	Allt lägger ni er i!
Jag är så god, som ni!	

ORDNINGSMANNEN.

Go' Herrar, låt nu bli!
Ty slika äfventyr visst inte älska vi.

MAMSELL LÖF *och* HJORTSBERG (*på en gång*).

En sådan vår session kan Directionen klandra.

(*Mamsell Löf går ut förargad.*)

ORDNINGSMANNEN.

Ad protocollum tags det ena med det andra. —
Emellertid ge ljud! Se'n jag nu klubban sträckt,
Så vill jag lägga-fram till granskning ett project
Till en repertoir för omtrent fjorton dagar.
Tre gånger spelas skall i veckan.

De Broen.

Hvad behagar?

Hur fan skall det gå till?

Hjortsberg.

Å, det går ganska väl!

De Broen.

Ja, mellan Jul och Påsk, det kan ha sina skäl...

Ordningsmannen.

Kom, sätt sig, Herr De Broen!

(Han sätter sig.)

Björn.

Om jag får lof få ordet...

De Broen.

Nej, det skall inte ske: förr skall jag gå från bordet.

Ordningsmannen.

En samfäld enighet, så är oss anbefaldt!

Björn.

För oljud plikt på stund!

De Broen.

Ej detta blodet kallt,

Ej känslolöser själ...

Björn.

Som bor i denna maga!

Ordningsmannen.

Go' Herrar, Fruntimmer! låt oss till minnes draga,
Vi hafva inte sett spektakel-listan än.
Var god och läs, Herr Björn!... Och varen tysta se'n!

BJÖRN (*läser*).

Pro primo Tisdagen: *Rångdala-Riddaren*...

DE BROEN.

Som red till Blåkulla med hela Riddarslägten...

BJÖRN (*fortfar*).

Thorsdagen är bestämd: *Oväntade Upptäckten.*
Pro tertio, Lördagen: *Behagsjukan* igen.
Pro quarto, ges åt Staten
Crediten, Advocaten:
Och derpå *Sune Jarl*, han följer i sin tur.

DE BROEN (*sjunger*).

"Står jag brudgum, eller hur?
"Pirum!"

HJORTSBERG

(*härmar honom: i detsamma höres buller*).

BJÖRN.

För oljud pliktas bör: och det bör bli en regel.

Scenen V.

DE FÖRRE. MAMSELL FRANK. MAMSELL HOLMBERG.

MAMSELL HOLMBERG.

Jag såg ut som ett troll, när jag stod för min spegel.

MAMSELL FRANK.

Hvad kan jag rå derför? Lägg in till Direction!

MAMSELL HOLMBERG.

Men vet ni hvad, Mamsell! den sol skall ej upprinna,
Att ni skall ta mitt lif, — om jag är ärlig qvinna.
Ni vill mitt snörlif ha? Hvem ger er lof dertill?

MAMSELL FRANK.

Med er att byta ord, Mamsell, jag inte vill.

MAMSELL HOLMBERG.

Och ni är alltid van, ha nycklarna till skrinet...

MAMSELL FRANK.

Bokhållaren och ni förliks om magasinet...

MAMSELL HOLMBERG.

Mitt snörlif, — vet ni hvad? — med öfvertyg och ben,
Kan en grefvinna ha...

(Får convulsioner.)

ORDNINGSMANNEN.

Vet, hon är ej allen!

HJORTSBERG.

Der somnar hon, god natt!... Luktvatten hit åt henne!

DE BROEN.

Slå ådern opp på stund!

ORDNINGSMANNEN.

Hvad trassel! Man bekänne,
Att föra klubban här, dertill höfs tålamod. —
Sitt, Mamsell Wibergsson! Sitt vackert, var så god!

De Broen.

Men à propos, en sak — hur sku vi den afgöra?

Alla.

Hvad är det för en sak?

De Broen.

Jag skull', om man täcks höra,
Ödmjukast bara be, få tala ut till punkt!...
Men ack, hvad detta gräl mig alltid faller tungt!
Som, till exempel, nu, flitpengarna, go' vänner!...

Scenen VI.

De förre. Ståhl.

Ståhl.

De långa pjeserna, ty värr! jag arme känner:
Och skall två på en dag uppföras nu, som förr,
Så, sannerlig för Gud, får Jonsson bli sufflör!
(*Han går till det framställda likörbordet.*)
Hvad kosteliga glas! Och porter uti krusen,
Den skönsta helsodryck uti vår kalla Nord!

Ordningsmannen.

Vill Herrskapet till slut afhöra några ord? —
Hvem är, som tar af ljusen? —
(*Någon af sällskapet tar af ljusen.*)
Ett Divertissement, inlemnadt på vårt bord,
Af Löjtnanten Holthusen,
Uti heroisk vers, med blixt och blod och skott,
Batalj vid Ingo kalladt...

BJÖRN.

I så förfärlig eld, der bomb på bomber knallat,
Hur mången svår blessur har Löjtnanten då fått?

DE BROEN.

Var inte malitiös! Ni skall mig ej förgäta:
Hör ni, som är så qvick, min kära vän, just ni,
Som med så bleka drag uti er poesi
Vill utaf idel rim en krans Apollo fläta!
Hvi har ni ej i dag er penna skurit än?

ORDNINGSMANNEN.

Jag ber er, Herr De Broen, jag ber er som en vän:
Hvarför hans vackra vers ofreda och förklena?
Hans stil ju ädel är, hans tankar äro rena;
Men alltid grälar ni...: Och huru står det till?
Hvarför hans vers ej god?

DE BROEN.

Jo, för det jag så vill.

BJÖRN.

Fler' Divertissements i Acter sammandraga,
Det blir ej mer min lott... Mins, hvad i pjesen står,
Som speltes af de små, och, om jag mins, i år:
Jag vill just denna stroph till ett exempel taga:
Att Kungen knapt får lof att resa ut till Haga,
Förr'n Divertissements förfölja, spår i spår.

DE BROEN.

Nå, vill ni inte, topp! Jag nog utvägar fåre
Jag känner Bellman grant...

Björn.

Jag gör också detsamma...

De Broen.

Han skrifver — vet ni hvad? mig den och den anamma! —
Förtjusad i sin Kung, som hvarje Svensk och jag,
Ett nytt poem på stund...

Ordningsmannen.

Med klubban än ett slag!

De Broen.

Vi må vår Kung en sång på denna timma lemna,
Vid årets sista qväll: så är mitt tycke, mitt:
Och underdånigst der med tacksamt hjerta nämna,
Hur för vår fosterbygd hans ädla hjerta stridt.

Alla.

Bravissimo, De Broen! — Och ja vi alla svara.

(De taga fram bläck och pennor, sätta sig i ordning och skrifva.)

De Broen.

Och det skall tryckas det, och vinsten — tig nu bara! —
Skall delas oförryckt, intill sin sista rest,
Till de soldaters lön, som fäktat Kungen näst.

Mamsell Holmberg.

Den vinsten blir ej stor...

MAMSELL FRANK.

Par plåtar eller fyra . . .

MAMSELL WIBERGSSON.

I Guds och Kungens namn bli slika skänker dyra.

MAMSELL HOLMBERG.

Hvem skall den gåfvan få?

STÅHL.

Det skall Soldaten Lind,
Han, den Soldaten der, som står der nedvid grind,
Med sönderskjutet ben, och sjunger vid sin lyra
Sin dyre Konungs lof . . .

Scenen VII.

DE FÖRRE. MAMSELL LÖF.

MAMSELL LÖF.

Vet Herrskapet, hvad hände?
Just som ni trätte mest, jag mig från laget vände,
Att lyssna på ett spel, en cittra, hvad det är.
Nu, om det roar er, så har jag spelman här.

ALLA.

Låt honom komma in, och ej hans spel förvilla!

Scenen VIII.

De förre. Soldaten och hans Dotter.

Ordningsmannen.

Stig fram, du hedersman!

Alla.

God afton, gubbe lilla!

(Soldaten spelar på cittra: de öfriga lyssna på spelet och skrifva på sina cupletter.)

Soldatens Dotter *(ledande sin far).*

Ännu ett steg... se så... tag nu min hand, min far!
Ännu ett enda steg: det ingen fara har.
Men hvad det grämer mig, att mig naturen nekar
En stridsmans ärolön i krigets bardalekar!
Dock utaf hjertat nöjd, — min far, tag mej i hand —
Att du har väpnat dig för Kung och Fosterland,
På dina fäders vis, med trohet och med ära,
Ack, om jag kunde dig på mina händer bära!

(Soldaten sjunger en inpromtu, accompagnerad af sin cittra.)

Hjortsberg.

Min lilla vers är gjord, som Herrskapet befallt.

Ordningsmannen.

Nå, så var god och sjung! — Men, tysta öfver allt!

(Under alla de följande sångerna accompagnerar Soldaten med cittran.)

HJORTSBERG *(sjunger)*.

Ned vid Haga, vid grind,
Står en soldat, båd krympling och blind,
Som trumman hört i fält, - - - *Tamb.* *).
Som har stått, när det smällt,
Och kysst hvart fjät till Konungens tält:
Alltid rask, när det gällt, - - - *Tamb.* *).
Han, som jag, är honnett,
Och inte någon krigsmarionett. —
Klang, Gustavernes ätt! - - - *Tamb.* *).

MAMSELL LÖF *(sjunger)*.

Så tindrar fram ett nyårsbloss
Ur molnens kulna dimma:
Om himlen bönhör hvar af oss,
Skall det lycksaligt glimma.
Njut, dyre Kung, njut Nestors år,
Bind lagern vid din krycka!
Imellertid i hjeltars spår
Vi önske dig nu lycka.

DE BROEN *(sjunger)*.

Det nya året börjar sig
Med mån' i morgon bitti'.
Då skrifva vi — hör, tig ni, tig! —
År sjuttonhundra nitti.

*) Här trumma alla på bordet.

Håll truten på er, låt mig få
Ett rim ur hjernan bråka!
Kring Haga strändeŕ sku vi gå,
Ell' ock med bjellror åka.

* * *

Men Gud bevare vår Monark
I detta årets skiften,
Så att hans arm, i striden stark,
Vår ovän slår till griften!
Må se'n på denna park igen,
Der blomsterfält sig kröka,
För Fosterlandets förste Vän
Minervas altar röka!

Mamsell Wibergsson *(sjunger).*

Ännu varar Julen, än,
Ännu smäller ryttarn klack mot klacken,
Och rusthållarns unga sven
Lossar sin pistol på backen.
Marjo hon niger, och bugar sig se'n;
Pelle och Olle de buga igen. :||:

* * *

Den, som för sitt Fosterland
Delat med Monarken hjeltars fara,
Kan, trots bindlar, sår och band,
Alltid lika lustig vara.
Han kan befalla den skönaste hand:
Kanske befalla än mera ibland. :||:

* * *

Kommer Kungen, lofvar Per,
Per, som bor uti vår sockenstuga,
Att han skall, i fullt gevär,
Med sin nyårs-önskan sig buga.
Kungen ju hedrar och alltid har kär
Den, som upptäcker sin själ, som hon är. :||:

MAMSELL HOLMBERG *(sjunger)*.

Jag uppstämt min lyra vid min sång,
Att med poeterna draga
I hvar och en backe, kort eller lång,
Som slingrar sig ned till Haga,
Att med en röst, förgudad och stark,
Lofsjunga GUSTAF, seklers Monark,
Som med sin hand,
Ur krigets brand,
Omfattar sitt folk och sitt land.

MAMSELL FRANK *(sjunger)*.

Dyre Kung! du är vår,
Och hvar Svensk dig nya lagrar spår.
Gamla året rymmer,
Och ett förestår.
Må ock ditt bekymmer
Mera lättas i år!
Nog din kungliga själ
Vakat för vår ära, vår frihet, vårt väl.
Molnet än vår himmel skymmer;
n din vishet stillar stormen, solen uppgår.

Björn *(sjunger)*.

Sig molnena nu sammandraga,
Tungt, tungt, tungt bortskymma Haga:
Re'n stjernorna glimma så svaga,
Och skogen mörknar och flyr,
I luften stormar och yr.
O Kung! din hvila så dyr!
Gack gladt din hvila att taga:
Lugnt, lugnt, lugnt hvila på Haga!
Se'n, när sig skyarne daga,
Ditt Folk med mildhet du styr.

Chor.

Sig molnena nu sammandraga m. m.

Ordningsmannen

(slår med klubban i bordet).

Som ej för denna gång nu mer är att andraga,
Så få vi från hvarann ett vänligt afsked taga.
Imellertid vår suck till Kungars Konung går
För Gustafs dyra väl i det ingångna år.

Mamsell Frank. Mamsell Holmberg. Hjortsberg.

Tersett.

Kom, dyre Landets Far!
Kom, att vårt offer taga!

J parken utaf Haga
Vi buga oss en hvar.
När rikets värf betunga,
Vid kronans glans och prål,
För snillets ändamål,
Att [illegible] den ära sjunga.

4.

På Konung Gustaf Adolfs Dödsdag, d. 6 November.

Kung Gustaf Adolfs dag vi fira,
Så länge Sver'ge Sver'ge är:
Hvart öga ömt sitt offer bär
Och gråter vid hans brutna spira,
Med den all verlden Hjelten såg
Så hög, så mild, så ödmjuk tåga,
Att för sin Gud den styrka våga,
Som i ett menlöst hjerta låg.

* * *

Din krona brann af glans och ära,
Och dina vapen blänkte harm:
Med Gustaf Adolfs tappra arm
Blef Sver'ge vant att lagrar skära
Och jemt sin ovän göra mjuk.
Ditt namn i Ärans tempel strålar . . .
Men ack! bäst jag min Hjelte målar,
Med tårar vicklar jag min duk.

5.

På Konung Carl XII:s Dödsdag.

Vi gråta Kung-Carl på ett kärligt maner
Och vörda hans blodiga aska:
Vi tycka, för tidigt han dignade ner,
Den raskaste Hjelten bland raska.

* * *

Men döden till tapperhet döljer ett hat,
Pultroner han älskar och smeker.
Ur kula i kula han löpte så flat,
Se'n Hjelten låg kaller och bleker.

* * *

Kung Carol, du lejon, på Turkarnas plan,
I Ryssar, hör på nu med gamman:
Jag svär vid Sanct Niclas, vid Påfven och fan,
Han dängde er sönder och samman.

* * *

Skål, gossar! Courage, fast Hjelten är död!
Vi skola dig lagrarna skära,
Och nordiska räfven, så smilig och röd,
Ej mägtar att trampa din ära.

6.

Skål för Konung GUSTAF III, vid hans anträde till regeringen.

Käre Bröder!
Drickom GUSTAFS Skål.
Hjertat blöder
Vid det föremål,
Se regeringsrôret
Vefvas nu i floret:
Och på Kungens hjerta sorgen rår.
ADOLF bör väl sörjas;
Men vår sällhet börjas:
Skål, gutår! —
GUSTAF WASA
Såg tyrannen rasa,
Slet en blodig spira ur dess klor:
Och, till Sver'ges ära
Samt vår himlalära,
GUSTAF ADOLFS lager ännu gror.
Himmel! vi dig bedje:
Gör du ock den Tredje
Lika stor.

7.

Till Konung Gustaf III,

den 19 Aug. 1772.

Så lyser din krona nu, Kung Gustaf, dubbelt dyr,
Och ditt folk nu med tårar till ditt hjerta det flyr:
Gud och Kung! :||: :||: är Folkets röst:
Är Svenska Folkets röst.
Sjung, en hvar:
Kung Gustaf är vår Far. :||:
Europa! beundra en så ädel Monark,
Så Kunglig, så vitter och i dygder så stark.
Hvem vill icke kyssa din spira, din hand?
Hvem vill icke lefva och dö i ditt land?
Vi följe dig:
Vi hylle dig:
Och in i döden blir vår kärlek dyrbar och sann.
Vår milde Kung, lefve Han! :||:

8.

Marsch.

Impromtu 1772.

Knekt! vörda din Konung, men för hans person
Blodfärga din värja och tänd din canon:
Gör öppning och sluta,
Lät bomberna tjuta,
Och trummorna dundra förskräckelsens ton.
Mot gapande dödar, mot blodiga svärd,
Med brinnande luntor i snabbaste färd,
Var tapper, — besinna,
Att Fridens Gudinna
Står prydd med din lager vid Konungens thron.
Gif akt, bataljon,
Bryt upp, division,
Med luntan i brand
Och värjan i hand!
Du Gustafs soldat,
Gå på desperat:
Marschera och slå,
Och slå och gå på:
I döden du segrar ändå.
Gå på!

9.

Konungens Skål.

Af K. Lifgardets Officerare på Ladugårdsgärdet

den 2 Juni 1773.

Sver'ges Kung!
Din lifvakt syns på fältet tåga:
Gammal, ung
Vill lifvet för dig våga.
Med gladt mod
Vi våra vapen bära,
Blott begära
GUSTAFS ära,
Kräfva oväns blod.

* * *

Oväns röst,
Om han till storms oss dristar bjuda,
Skall vårt bröst
Af rena lågor sjuda.
För din thron
Och Svenska Folkets heder
Rotar, leder
Falla neder,
Segra i pluton.

* * *

Bataljon!
Sjung vivat för vår Hjelte käcker:
Hans person
Europas undran väcker.
Kronan klar,
Och spirans gyldne strålar,
Lyckligt prålar,
Värdigt målar
Hjelte, Kung och Far.

* * *

I hvart tält
Soldatens rop för Gustaf höres:
Pipan gällt
Och trumman lustigt röres.
Officer
Och Knekten blifva lika:
Aldrig svika,
Aldrig vika
Ifrån ditt baner.

10.

Vid H. K. H. Prinsessan Hedvig Elisabet Charlottas Intåg i Stockholm den 7 Juli 1774.

Med all den prakt, som Kärlek tågar,
Då han kring Cyperns stränder far,
Han sig på Svenska böljan vågar,
Och der i dag sitt intåg har.
Hans åsyn lust och klarhet sprider:
Ju mera han sitt öga vrider,
Mer gnistrar facklan i hans hand.
En skatt hans slutna famn förvarar,
Som mot en Furstes hjerta svarar,
En älskad Furstes i vårt land.

* * *

Naturen all sin fägring delar,
Vid blommors prål, kring fält och bygd:
Den friska vågen sakta spelar
Och glittrar under molnens skygd.
Ett lugn, en stillhet sig förklarar,
Som gör, att Echo knapt besvarar.

De glädjerop, som fylla skyn.
Med fröjd och längtan folket skådar,
Hvad Kärleksgudens bloss bebådar,
Och rörs till andakt vid hans syn.

* * *

Neptuni barn med vällust sjunga:
Den ena viftar glad sin hatt;
Den andra ses på tågen gunga;
En ann' sig högst i toppen satt:
Med muntra bröst och fria seder,
De prisa dagens glans och heder,
Och liksom le åt vind och våg.
Allt andas vällust, frid och lycka:
Allt vackert vill sig mer besmycka,
Och kärlek eldar allas hog.

* * *

Med stilla fart, mot böljans välde,
Så gungar Astrilds flotta fram.
Ett dön med blixt i bergen smällde,
Som skingras under rök och dam.
Strax ljusnar upp, då soln sig tänder,
Monarkens slott i Svea länder,
Ett Ärans tempel i sin dag:
Der öppnas Kärleksgudens sköte:
Der går en Prins sin Brud till möte,
Att dyrka Kärleks ljufva lag.

Njut, dyre Prins, hvad sällt vi tycka,
Som Kärlek nånsin skänka kan:
En furstlig fröjd, en herdes lycka,
Med prakt och oskuld om hvarann!
Hvart bröst vill ömt din frid begära,
Och skalder sjunga, till din ära,
En lofsång om ditt äkta val.
Bär, med en huld och dyr Prinsessa,
En jordisk krona på din hjessa,
I ett välsignadt åratal.

11.

Vid Konungens Resa till Finland,

den 22 Maj 1775.

Neptuns svalg sig fördelar,
Och vågen spelar
Så tyst och sakta uti vår Kungs ocean.
Iris sprider sin stråla
Till djupaste håla,
Och nattens stjernor pryda dess mörkblåa plan.
Lycklig resa, mildaste Kung, till den bygd,
Der din Vasa blommat och delat sitt skygd!

12.

Under Konungens vistande i St. Petersburg.

Knapt had' krigets blixt och pilar
Slocknat kring Cathrinas thron,
Knapt så hög och dyr person,
På de lagrar hon nu hvilar,
Rönt den sötma friden ger,
Förr'n dess stolta stad och rike,
Som ett Rom, Trajani like
Inom sina borgar ser.

* * *

Knapt en Romanzow sin klinga
Segerkrönt i bältet gömt,
Förr'n de glada nympher ömt
Sig ur sina fängslen svinga,
I en fri och ledig skrud.
Sånggudinnorna sig para,
Att sin Kung till mötes vara,
Se'n Apollo äskat ljud.

* * *

Gustav, förd på Ryktets vingar,
Re'n sin ankomst bådad fann;
Och vid Ceres' altar, grann,
Muscoviten ännu svingar

Glad sin hatt, och hurrar tätt;
På twå hjessor, dem vi vörda,
Kronans tyngd och rika börda
Blef nu några timmar lätt.

* * *

Dyre Kung! du lagrar vinner,
Fast ej i en blodig famn;
Sjelf Kossacken vid ditt namn
Något lent i blodet finner,
Vill bli känd som Sver'ges vän.
Hvad skall då ditt Folk väl mena?
Vi med klagan oss förena,
Tills vi få vår Kung igen.

13.

Till H. M. Konungen,

i anledning af Dess Dictamen i Öfverste *Gyllensvans* Sak.

Hafvet sqvalpar, jorden gungar,
Solens glans blir mörk och svag,
När med åskans dunderslag
Jofur vred på fästet ljungar
Mot ett Folk, som flyr hans nåd,
Som, mot all den nåd han röjer,
Likafullt hans spira böjer,
Med ett dristigt öfverdåd.

* * *

Milde Kung! ditt hjerta talar
Med all Kunglig kraft och ton:
Förd af Himlen på din thron,
Du omfamnar och hugsvalar
Sver'ges trogna Menighet.
Lät då fritt din vrede blottas!
Aldrig den mot oskuld måttas:
Ty ditt hjerta ondt ej vet.

14.

Vid H. K. H. Kronprinsens Födelse 1778.

Kom, låtom oss sjunga:
Canonerna ljunga:
Slå nektar i glasena,
    Om det fins!
Till Sver'ges ära
Vill kärlek förära
Af Wasarnas stämma
    Oss en Prins.
Välkommen då i vår bygd!
    En gång din dygd
Ger oss det försvar,
    Som din Far.

15.

Till H. M. Drottningen,

om morgonen den 22 Juli 1779.

Drottningholm! din prakt förtjusar:
Allt en glädtig känsla har.
Skyn är mörkblå, hög och klar:
Böljan glittrar, vestan susar:
Blomman rodnar, frisk och sval:
Trädet skuggrikt sig utsträcker
Och bland glesa löf betäcker
Göken, som i toppen gal.

* * *

Morgonsolen präktigt glimmar:
Skogen dagas långt ifrån:
Och på vattnet Amphion
Med sin gyllne lyra simmar,
Under trumslag, blixt och skott.
Folkets röster sig förena:
För Sophia Magdalena
Andas hjertat ömt och godt.

* * *

I sitt skjul, med trumf i näfven,
Sitter vaktsoldaten stolt,
Och uti sin gula kolt
Står sluproddarn framvid stäfven,

Prisar dagen, som han kan:
Gummorna i måltidstälten,
Med castruller, kärl och bälten,
Dansa partals mot hvarann.

* * *

Arbetskarlen vid sitt timmer,
Med ett dammigt öfvertåg,
Står och suckar vid sin såg,
Tills af skotten han förnimmer,
Att det är hans Drottnings fest:
Sista skillingen i pungen,
För hans Drottning och för Kungen,
Klingar i hans slitna vest.

* * *

Lofööns gubbar, intill barnen,
Qvickna vid trompetens klang:
Ända neder från Deland
Intill mjölnarn uppåt qvarnen,
Hurrar folket friskt och käckt.
För vår Drottning MAGDALENA
Blifva våra suckar rena
Till vår sista andedrägt.

16.

Till H. M. Enkedrottningen,

i Hr *Badins* namn,

d. 4 Januari 1780.

Matt och dufven som en fluga,
Vakna jag, då nyss jag fant
Hela Hofvet så charmant:
Alla kysstes, alla buga,
Mellan vagnars storm och dön;
Fröknar nego, hela raden,
Och hvar knekt i vaktparaden
Hoppa på en fot i snön.

* * *

Jag såg, Fröken Frederika
Bar ett rosigt garnityr:
Med svart släp och coëffyr,
Fröken Stina sågs tillika,
Skön som blomman i sin vår.
Alla fromt ett ord uttrycka:
Lycka till! — Ma chère, god lycka! —
Lycka till ett godt nytt år!

* * *

Kors, hvad jag har sofvit länge!
Bäst jag gäspar, — Gud ske lof! —
Dansar hela Fredrikshof,
I det gladaste umgänge,
Och hvart hjerta tycks så rent,
Med ny underdånig låga:
Till sin Drottning de sig våga;
Men jag kom tre dygn för sent.

17.

Drottningholm
vid Carrusellen 1780.

Hvad för prakt på hjeltars bana
Bådar denna krigsqvadron!
Än, vid fläkten af en fana,
Rusar fram en Amazon:
Än, vid pukarns slag på skinne',
Syns Achilles, grann och varm,
Med sin stolta cask: derinne
Vexla stötar, arm i arm.

* * *

Folket sorlar rundt kring planen,
Brodern Kulo, bred i mund,
Så rödblommig, från altanen
Blåser stillestånd en stund.
Hästen gnäggar, ryttarn glimmar,
Värjan blixtrar blank mot soln,
Tills en härold mäklar timmar,
Vid ett skott, i caprioln.

* * *

Moln och dimmor sig fördela,
Aftonsolen glittrar täckt:
Klockorna i Canton spela,
Rörda af zephirens fläkt.

Men en trupp, i fläng åt skogen,
Strör i luften dam och dun,
Så att Lofö-bond' på logen
Fruktar domedags-basun.

* * *

Hvad det täcka könets miner
Eldar hvarje Martis sven,
Att med sträckta javeliner
Brottas i fullt språng och ränn!
Hvar en för sin sköna strider
Med en fälld och lyftad lans:
Men när Mars sin lager vrider,
Krammar jag min pomerans.

18.

Tal,

hållet i Orangeriet på Carlberg

den 19 Aug. 1785.

Aria

(med accompagnement af cittra).

Vår frihets fest i dag vi fira
Uti vår sälla fosterbygd.
I Svea Folk! kring Gustafs spira
Lofsjungom ömt hans hjeltedygd.

Mine Bröder!

Vid dessa strängars ljud käns hjertats fria låga
Sig yppa mer och mer inom vårt brödratal,
När under vinets lust, med en högtidlig råga,
Kung Gustafs ära sjungs i denna blomstersal.
Från trädens mörka skjul, som slingrar sig i grenar,
Hvar fogel på sitt löf sig med vår röst förenar.

* * *

Bese, hvad präktigt skydd de stolta stammar dela,
Hur med ett åldrigt rusk de grumla vattubryn:
Hur i en glittrig våg de gröna skuggor spela
Vid vattnets glans mot soln och molnens fläkt i skyn:
Hur dessa rundlars vidd ett öppet fält utbreder
Upp till den blomsterport, som till vårt tempel leder.

* * *

Beögna än en gång, hvad snilleval sig röja
I spridda planers prål och labyrinthers lopp:
Hur ned mot dammens brädd sig rosenkrukor höja
Och lagerträdets stam sin krona skjuter opp:
Hur mildt Pomona ler åt höstens kulna dimma
Inom de glesa skrank, som för vårt öga strimma.

* * *

Der hörs Neptuni spel de skönsta floder spruta
I ljusa hvirflars språng, försilfrade och blå,
Och än Diana hörs i jägarhornet tuta,
Och stundom Pan med lurn ur skogens kamrar gå:
Längst från aflägsna fält förnöjda röster höras,
Hvars fröjdeljud till oss på vädrets vingar föras.

* * *

Allt rörs med lätta fjät till denna högtidstimma:
Af glada åldrars språng man fältet hvimla ser:
Med korgar, kärl och bloss de mellan träden glimma
Och kasta bördan tungt vid våra trösklar ner.
Med muntra anletsdrag ses alla pligter skötas,
Tills portarne slås upp och våra bröder mötas.

* * *

Der samlas detta folk af trohets äkta stämpel,
Som tretton resor re'n invigt sin högtidsdag,
Och som med enigt bröst i detta Floras tempel
Frambär Kung Gustafs lof i hvart ett andedrag.
Flyg, echo, bergen kring, att våra sorl besvara:
Och må canonens dån vårt mannamod förklara.

* * *

Uppoffra menskolif var fordom kungars ära:
I undersåtens blod blef ärestoden rest:
Från deras trumpna borg var ryktet vant frambära
Med bäfvan Furstens nåd, förvilladt, stumt och hest:
Allt blekna vid hans vink: ej andra medel välja,
Än stupa för hans glaf, ell' ock sin frihet sälja.

* * *

När kring de hvälfda torn de dubbla bommar rördes,
Förskräckelse och ångst till jorden fällde allt.
Vid Majestätets blick ett sinneslugn förstördes
Och vid en kronas glans blef blodet stelt och kallt.
Ej Fursten sitt palats och sina trälar lemnat,
Om ej med mord och brand han sig till härnad ämnat.

* * *

Den elden re'n är släckt, och trälens kedjor brutna,
Förnuftets milda ljus har kringspridt sina sken,
Och till Regenters pris de sekler syns förflutna,
Då ärelystnans flärd kullstötte sten på sten.
Nu väpnas Furstars arm, att allmänt lugn bereda
Och krigets åskeslag från landets hyddor leda.

* * *

Väl slika tidehvarf vår minnesbok intaga,
Men allt af tidens hand utplånas mer och mer:
Och derför denna dag er, Bröder, tör behaga,
Till minne af vår fest jag sista taflan ger,
Med all den dager prydd och all den teckning färdig,
Som gör Regenten stor, välsignad och märkvärdig.

* * *

I dag

I dag vårt träldoms-ok för tretton år tillbaka
Bröts af Kung Gustafs arm, men utan eld och blod,
Just då, när aggets storm så Nordens grundval skakat,
Att spiran digna ned vid Sver'ges fallna mod.
Bland mist och röda moln riksskeppet dref för ankar,
Der hvar och en had' vind, allt som han köpte tankar.

* * *

Förbistring hos en flock och hämden hos den andra
Af snikna styresmän inblåstes vild och stark:
Till rikets möten opp sågs rikets bödlar vandra,
Att plundra få hvarann och fängsla sin Monark,
Att åt en utländsk arm (hvem helst) sitt hjerta skänka
Och mot sin fosterbror i blodigt harnesk blänka.

* * *

Ett snöpligt äfventyr, som barn och barnbarn klandra,
Var väktarns stumma vakt, som fredar Zions mur:
Med Bibeln i en hand och pungen i den andra,
Satt Religionen hemsk vid Politikens ur:
Ett gyldne ja och nej på helga läppar ströddes,
Då vid hvart tärningkast en rikets ovän föddes.

* * *

Ibland de djerfva svar på väktarns lumpna fråga
En dödlig hviskning lopp, att fängsla Wasars Son:
Att på så dyrbar stam det sista hugget våga,
Var vigtigt öfverlagdt, och mumla till och från:
Men Gustaf, full med frid, sig till Försynen vände,
Och för sitt folk och land blott ömhetssuckar sände.

* * *

Der rikets vinst och magt på handelsvågen hvilar,
Sig Sjelfsvåld satte ned och vinsten undansmög,
Då strax, vid hennes vink, för alla vädrens ilar,
En mägtig vinglartropp ur börsens portar flög:
Båd' ära, lag och rätt, och mynt och curs man vrängde,
Vid Idoghetens gråt, som Lättjan slog och trängde.

* * *

Vid en så vådlig lott, som afgrund endast giller,
Som syntes fordomtid med handeln skifta arf,
Vår minnesbok uppställt de vördnadsvärda griller,
I all sin äkta glans, vid detta tidehvarf.
Ej deras rika värf den minsta afund leder:
I deras hyddor lugn, och deras namn i heder.

* * *

Man vände ögat se'n till landtmans glada byar:
Här fordom Bonden bjöd båd' Kung och purpurn trots:
I aldrig något land sol, måne, blixt och skyar
Så lycklig bondeby bestrålar, som hos oss:
Hans jord hans egendom, hans frihet i hans vilja,
Och träldom vågar ej på tröskeln af hans tilja.

* * *

Der åkern osådd låg, han fordom i sin stuga,
Med armarna i kors, satt med en uppblåst själ,
Kringhvärfd af helig flärd, insvept i sömn och ljuga,
Att vid trompetens klang bereda rikets väl:
Ej annat föremål hans nit nu ville njuta,
Än vid ett riksdagsval sjelf mutad bli och muta.

* * *

Ett ömsom söndradt Råd af menighetens galla
Sin purpur fläckad såg och hädda sina värf:
Förvirring sågs i allt, i lyda och befalla,
Och oskuld, att få rätt, måst' ge sin sista skärf.
All rustning till sitt värn, när landet så omträngde,
I rost och spindelväf på nakna murar hängde.

* * *

Det hör vårt Samfund till, att minnas och beundra
Båd' Fosterlandets nöd och Gustafs dygd så stor.
Man mins den fordna tid, då Riksdagsklubban dundra,
Hur vän bortsålde vän, en son sin far besvor:
Hur vid ett tidehvarf en usling sig förmådde,
Att han till bilans ägg sin egen bror förrådde.

* * *

Vid patriotens disk man dyra safter sköljde:
Förrädarn skänkte i, och trolösheten drack.
Men Egennyttan främst sitt fala hjerta döljde
Och stolta ja-ord njöt ur en förförisk rack:
I ränkor, sus och dus, man gaf och tog till bästa,
Och den blef patriot, som tog för sig det mesta.

* * *

O, hvad olycklig tid! hvad sammansvurna händer
Till detta lands förtryck, i fordna tidehvarf!
Om man ett ögonkast bort till historien vänder,
Aristokraten jemt med thronen gått i varf,
Än qväft Regentens lust att folket sälla göra,
Än äggat upp hans arm, att sjelf sitt lugn förstöra.

* * *

Beröm då denna dag, då, utan svärd att blotta,
En Kung, en infödd Kung sitt segerintåg höll.
Förut sågs en och hvar om landets spira lotta,
Då snart, ur hand i hand, hon vackla, skalf och föll.
Men säg, du Svenske Man, om du bör lycklig kallas,
Att af så kunglig dygd få helsas och befallas!

* * *

Så märk, när olycksmoln naturen snart föröda,
När fästen ramla kull och städer slukas opp,
När tornen kölaf dra och bergen hvalar föda,
Vid afgrundshvin och tjut från Ætnas strida lopp;
Då syns en hvar af oss sitt fikonträd omfamna
Längst från de brända fält, der idel döda hamna.

* * *

Ja, vid den ångst och gråt, som krigets åska följer,
Der vattnet sprutar eld och marken svettas blod,
Der Hungren vandrar främst, och sig i tårar sköljer,
Af Dödens skugga ledd bland kulor, eld och lod:
Då fredas Svea Folk uti den gamla Norden,
Och dertill har en Kung, den bästa Kung på jorden.

* * *

Vår frihets fest i dag vi fira
Uti vår sälla fosterbygd.
I Svea Folk! kring Gustafs spira
Lofsjungom ömt hans hjeltedygd.

19.

På H. K. M. Drottningen Sophia Magdalenas Namnsdag,

den 15 Maj 1788.

På denna fest i dag, med bägarn af agat,
Syns Bacchus blomsterkrönt i skuggan af sitt fat:
Ur templets helga hvalf han kärlen sakta vindat,
Och minsta block och tross med friska rankor lindat:
Men rankan kring hans länd, af liljor och af grönt,
Som gör hans bild så skön, har ögats undran rönt.
En blomma här och der hon väl sin fägring röjer,
Dock intet mot den krans, som mellan rosor höjer
En myrten, oförmärkt i gyldne nålar snärd,
Af Venus samnanfäst, af Gracerna förärd.
Den kulna källa-svaln, inunder templets stoder,
Med stolar för i tag tillreds hvar Bacchi broder,
Der, ifrån största om till minsta svagölsstop,
Man dagens vivat hör vid nattens hesa rop.
Ett rökverk och ett os gör hjernan yr och galen
På dem, som utan glas stå qvar i yttre salen.
Förargelse och ångst, bland detta Ridderskap,
Som tränges om hvarann med etterfulla gap,

Och en afdankad vän med röda ögon nickar
Och, med en blödig själ, en from förlikning hickar:
Men — dråpligast af allt! — en usling sofver när
I famnen, trygg och fri, uppå sin gäldenär,
Och ingen stämning mer påtänkes eller gissas
Tills mörkret skingrar sig och templets förlåt
hissas.

* * *

Bacchanten redan syns, vid lutans ömma ton,
Som prisar dagens helgd, — då Bacchus, i person,
Med bägarn, äskar ljud: att Jofurs ära höja,
Befaller Bröderna att sina knän nedböja,
Betänka dagens glans, som snart gudomligtycks.
Den helga duken strax af punschekärlet ryckes:
Sig alla templets män i denna tjenst förena,
Och Bacchus ropar ut: Sophia Magdalena!
"En Drottning", ropar han, "i Norden har sin
thron,
Hvars Majestät är kändt, fast ej af min person;
Men Gudarne befallt, — och Gudar måste lydas —
Att ända till mitt hvalf skall hennes ära tydas.
Ett Folk, ett tappert Folk, så ädelsint som stort,
Upphöjer hennes lof, det hon sig värdig gjort,
En Drottning, from och mild, beprydd med
stilla seder,
Välgörande och god, och värd Olympens heder.
Också ha Gudarne försäkrat i min hand,
Hennes lif, så dyrt, till hugnad för sitt land,

Skall, i en mängd af år, i lugn och frihet skrida,
Med sin Gemål i famn och Prinsen vid sin sida.
Re'n Charon är befaldt, fastän han åran krökt,
Den färjan sänka ned, som hennes skugga sökt. —
Intagen, Bacchi Män, med glädje edra säten,
Vid bägarns sista klunk och instrumenters läten!
Ert fluidum tillreds uti ett rågadt mått:
Er munterhet min fröjd, ert hjertelag är godt. —
Bacchant, gå, Jofur säg, vid klang af lyrans sena,
Hur Norden vörda vet Sophia Magdalena!"

20.

Kämpevisa

öfver Segren vid Hogland

d. 17 Juli 1788.

Så har nu vid Hogland, go' vänner, så skett,
Att Neptun — hvem kan det fördölja? —
Med lagrar på gaffeln, som Gudar ej sett,
Han helsar Prins Carl på sin bölja:
Se'n Prinsen tillbakas sin helsning beredt,
Så lät han sin eld med vågen alltid fienden följa.

* * *

Och viljen I höra, så märken nu blott,
Hur Prinsen vet vindarna styra:
Knapt solen ur molnen vid morgonen gått,
Förr'n kölen bröt vågornas yra.
Re'n fästet det mulnar af skott uppå skott,
Och då, högt i sky, Apollo tog och stämde sin lyra.

* * *

Nu veten I alla, Prins Carl hvem han är,
Utrustad med mandom och ära:
På höjden af Hogland han Segren besvär
Den lagrade gaffeln frambära:
Neptun uppå däcket han ställde sig der,
Och Prinsen framför, och Segren båda hjeltarna nära.

* * *

Så började stormarna tjuta och gny,
Och fartygen gunga på vågen;
Med blixtrande dunder och röken i sky,
Sågs masterna glimma i lågen;
Och flaggorna blåste och elden blef ny,
Och Neptun han log, och kulorna de hvinte i tågen.

* * *

Nu talte de två till hvarann uppå däck:
En stridsman vi oss nog påminna;
Den Greigh, som all verlden än aktar så käck,
Ej nionde gången må vinna.
Nej, fienden tukta, till rysning och skräck:
Hans blodiga köl skall skjutas ner och sjunka och brinna.

* * *

Ur hvirflar af röken, vid blixtret, ibland
Så syntes, men nu intet mera,
I blodiger skjorta, med värjan i hand,
Wachtmeistrar och Hornar och flera.
Prins Carl, fäll nu tårar och gråt Kung och Land!
Blif, Sver'ge, bestört, men glöm ej dessa män ingendera!

* * *

Ur brinnande mörkret af Neptun i lur
En julle i linien framkallas:
Anföraren trotsade död och natur,
Af Äran att endast befallas.

Nå, Ekholm, ditt namn, under kulornas skur,
I stäfven på julln, der skall ditt namn inristas
af Pallas.

* * *

Apollo! höj lyran och lofsången sjung:
Tänk, Ryktet i dag näns ej ljuga!
Prins Carl har, som Hjelte och Bror af sin
Kung,
Den äran med Segren sig buga.
Lofsjungen dess kämpar, båd' gammal och ung,
Från rik och förnäm till tiggarn der han ler i
sin stuga!

21.

På H. K. H. Kronprinsens Namnsdag

den 6 November 1789,

då en Katt, gul och blå målad, öfverlemnades.

O hvad fröjd, som denna dag
Inom dessa murar skänker!
Hofvet i sin fägring blänker,
Liksom i min gala jag.
Också är bland mina fäder
Ingen än så präktig sedd,
Som, med högsta rang i bredd,
Burit sådan färg till kläder.

* * *

Men med all min granna stat,
Tusen ögon mig förfära:
Prinsens kockar mot mig svära,
Vid min blink på minsta fat:
Stånddrabanternas mustascher
Mig ofreda mången gång,
Mer än salig Hedmans språng
Mellan Marskalkar och Pager.

* * *

Bäst jag, med en kärlig min,
Mig i slottets farstu' krummar,
Grufligt vaktparaden trummar,
Vid en sträf trumpet-marin.

Men att några råttor kramma
Der i gångarna, som förr,
Är ej värdt, ty vid hvar dörr
Flera kattor med mig jamma.

* * *

Ändtlig nu i tysta fjät
Jag Ers Höghets tröskel mäter,
Der min ringhet ej förgäter
Trohet för Ers Majestät.
Sjelf af lejons ätt, med ära
Jag en ättling nämner mig,
Och hur kan den tvinga sig
Afvog sköld mot staten bära?

22.
På Clas på Hörnet
d. 21 Nov. 1789.

Ack! om vår sol en lugnad morgon återsände,
Ej blodröd mer i gyldne skyar flöt,
Och örnen se'n, vårt léjons fordom ädla frände,
I gudars namn en helig sämja slöt!
Hvad åkren skulle bära,
Hvad hammarn skull' ge slag,
Och snillet ära
En så högtidlig dag!
Tag, tag
Ditt glas och önska se'n
Vår Konung snart tillbaka!
Sjung se'n för de Borgersmän,
Som vaka
Än,
Dess dyra borg att freda,
I vakters sammandrag,
Och sig bereda
Europas välbehag!
Tag, tag
Ditt glas och önska se'n
Vår Konung snart tillbaka!
Sjung se'n för de Borgersmän,
Som vaka
Än!

23.

Vid K. Gustaf III:s återkomst från Kriget.

Dyre Kung! var välkommen nu åter
Från krigets larm i blodiga stig:
Se ditt Folk, hur i glädje det gråter,
Och i stoftet bugar djupt för dig!
   Har du dig mödat, ädel och stor,
Med din Broder gått döden till möte,
Så öppnar ock Svea sitt sköte,
Omfamnar Gustaf med sin Bror.

* * *

Hoglands seger, och Gustaf tillbaka,
Med lagrar krönt — hvad felas oss mer,
Än den vällust i Norden att smaka,
Då, enighet, man dig tillber?
   Du har ett skingradt folk gjort till ett
Och du lärt de upproriska känna;
Med din klinga, ditt snille och penna,
På nytt du Sver'ges väl beredt.

* * *

Prester! öppnen nu templen, och buga
I alla rikets vinklar och vrår,
Och förkunnen i ringaste stuga,
Hur Försynen helgat GUSTAFS spår,
När han för Folket tog sitt beslut
Att dess ovän i bojorna binda.
Du, så älskad af oss från din linda,
I döden våra suckar njut!

24.

Till H. K. H. Hertig Carl,

vid dess hemkomst ifrån kriget

den 12 Sept. 1790.

Segrande Furste! dagen svalkas:
Charon din köl med bäfvan nalkas:
Trummorna tystna,
Tritonerne lyssna,
När du med oliven helsar Neptun:
Thetis helt djupt, den mägtiga Frun,
Niger i vassen vid Æols basun:
Najaderna brottas och, vid canoners smäll,
Mot bergen skaka sina skummiga fjäll.

* * *

Märk, dyre Prins, i minsta stuga
Blottade hjessor djupt sig buga:
Barnena tiga,
Men mödrarna niga
Och glömma i glädjen fälla en tår.
Dyraste Prins! Prins Carl! du är vår:
Hvar fins väl den, som till altaret går,
Och icke med tårar bekänner nu med mig,
Att Sver'ge räddadt är af Gud, Kung och Dig?

25.

Till H. K. H. Hertig Carl,

på hans Namnsdag

den 28 Jan. 1791.

Ur en präktig sky och låga,
Hvirflad öfver Nordens fjäll,
Vid en glans af Iris båga
På Tritonens våta häll,
Och vid klangen af Najader
Ifrån Hoglands röda strand,
Sträcker Neptun ut sin hand,
Höljd af hvirflar och cascader.

* * *

Dyre Carl! ditt namn bebådar
All Olympens välbehag:
Mars ur molnen djerft dig skådar,
Med en bugning på din dag:
Vattunympher kring dig ljunga,
Mellan fröjde-eldars sken:
Och, längst in i Elisén,
Skalderne din ära sjunga.

* * *

Din Gemål från detta höga
Helsas båd' som mild och skön:
Minsta blick af hennes öga
Utgör alla dygders lön.
Skalderne på nytt upprinna,
Under friska lagrars blad:
Voltaire med en Carliad,
Rousseau för din Hertiginna.

26.

Vid min hulda Moders, Fru CATHARINA BELLMANS Graf,

den 17 Mars 1765.

Så vill du, Gud, ett lifsträd rycka
Med sina svaga rötter opp,
Att, uti bästa blom och knopp,
Det må din helga vingård smycka:
Du slår dess fägring platt omkull,
Och i ett fall så många sårar:
Mitt öga somnar uti tårar,
Och vaknar åter vid dess mull.

* * *

Jag kan min mensklighet ej glömma:
Min sorg är värdig, sann och stor.
Jag ser en huld och älskad Mor,
Hur hon tar in sin kalla gömma,
Se'n hon sitt varma hjerta gaf.
Det kostar mig min lifsförmåga,
Att kyssa på den pil och båga,
Som Död och Kärlek skjutit af.

* * *

Så talar nu mitt ömma sinne;
Men alla känslor tystna af:
Mitt hjerta säkert är den graf,
Deri en Mor hon hvilar inne:
Och stundom väcker mina qval,
Att se hur Döden den vill döda,
Som flera offer hunnit föda
För hans begär och till hans val.

* * *

Men hålt! jag faller Den till fota,
Som öfver våra öden rår,
Och mig med suck för bröstet slår.
Hvad skall ett stoft mot Allmagt knota?
Nej, Himmel! ack, du har beredt
Af evighet hvart lif sin timma;
Min syn förblindas i en dimma,
Se'n hon din höga styrsel sett.

* * *

Min syn och tanka bli mig trånga;
Dock ser jag evighetens rymd,
En sol, af inga fläckar skymd,
Ett land uti en herrlig ånga,
Ett fält, der Lif och Helsa bo,
Och midt ibland en glädtig skara
Syns Gud sitt kära verk förklara,
Och all ting andas frid och ro.

* * *

En munter själ i bräcklig hydda,
Hon utaf Mästarns stränga band
Båd' tog och kysste sina band,
Hvarmed besvären voro flydda.
I strid mot Lif och Död hon stått,
Men ville dem till slut försona,
Och hur hon kämpat för sin kröna,
Så har hon den nu ändtlig fått.

* * *

Kom, verld, bese i denna striden
En qväst hjeltinna, hur hon ler:
Med trones sköld och sitt baner,
Hon trotsat alla qval i tiden
Och varsamt på sin bana stått,
Förnöjd, som i den högsta lycka,
Att kunna ge och hjertat stycka
Åt dem, som från dess hjerta gått.

* * *

En tankekraft här bodde inne,
Som stoftet såg och Gud som Gud:
Att ringhet är en herrlig skrud,
Förträfflig i den Högstes sinne,
Och dygden, bästa föresats:
Att ondskan väl sitt välde öfvar,
Men att En fins, som all ting pröfvar,
Uppå vår stora sammelplats.

* * *

Så sku de vackra lifsträn sättas
I evighetens rymd till slut,
Se'n de på jorden blomstrat ut
Och fått från sina tyngder lättas:
En annan sol då tändas an,
En annan dag och afton glimma,
Och allt i heligt nöje stimma
Ikring sin Gud och Upphofsman.

* * *

Hon sofver nu då sött och stilla,
Se'n hon ur tidens bojor gått
Och druckit ut sitt sorgemått
Uti vårt buller, sorl och villa.
Nu nalkas hennes frihets dag:
Förlossningsklockan slår och klämtar,
Och Gud sitt verk så sakta hämtar
I några tysta andedrag.

* * *

En älskad Maka står i nöden
Och saknar sitt i en minut.
Hur ser det Paradiset ut,
Der Kärlek går i strid mot Döden
Och minsta telning bleknar af?
Jag orkar intet mera tala:
Du, höga Magt, kom, Du, hugsvala
Och styrk min anda vid dess graf!

* * *

Säll den, som flyktar ur vår snara,
Med snabba steg och friad själ:
Som tar sitt afsked och farväl,
Liksom att till en högtid fara!
Min Mor hon flyr: det må så ske:
Vid hennes graf skall man få höra,
Hur Afund éj haft mer att göra,
Än blott på mina tårar se.

27.

Till Capiten Kämpensköld,

d. 15 Juli 1787.

Min tredje son i dag det helga dopet njuter:
På Holmen är helt tyst, från skansen ingen skjuter;
Men flaggan, blå och gul, sin tunga fladdrar ut,
Och vimplarne i fläkt nedsänka sig till slut.
Så lugnt, så still, så tyst jag denna fest inviger,
Ja, till och med jag sjelf, jag bara står och tiger,
Tills pilten skall få namn; då ropar jag, min vän!
Vet, han skall heta Carl, som jag och Hertigen.

28.

Vaggvisa för min Son Carl,

den 18 Aug. 1787.

Lilla Carl! sof sött, i frid:
Ty du får tids nog vaka,
Tids nog se vår onda tid
Och hennes galla smaka.
Verlden är en sorge-ö:
Bäst man andas, skall man dö
Och bli mull tillbaka.

* * *

En gång, der en källa flöt
Förbi en skyl i rågen,
Stod en liten gosse söt
Och spegla sig i vågen:
Bäst sin bild han såg så skön
Uti böljan, klar och grön,
Strax han inte såg'en.

* * *

Så är med vår lifstid fatt
Och så försvinna åren:
Bäst man andas godt och gladt,
Så ligger man på båren.
Lilla Carl skall tänka så,
När han ser de blommor små,
Som bepryda våren.

* * *

30.

På
Inspectoren Grönlunds Födelsedag,

den 5 Febr. 1792.

Glada Morfar! barnen dig
Med böjda knän välsigna:
Ljusets Ängel visar sig,
Då dina knän neddigna.
Du har varit glad och from:
Njut Guds rikes egendom:
Vi dig än välsigna.

31.

Under
Inspector Grönlunds sista Sjukdom.

Klockorna röras med sorgliga slag,
Ringerskan snyftar och gråter,
Clara dödgräfvare tycks i hvart tag
Rycka spaden åter.
Skalden, som vid griften blundar och ler
Och din ljusa himmel strålande ser,
Dignande fäller sin lyra.
Gack, hedersman, hvarje ängel dig ber:
Dina steg så dyra!

* * *

Munter din morgon och ljuflig din qväll,
Leende seende alla,
Som på din tröskel behedrat ditt tjäll,
Att ditt goda befalla:
Jemt ditt hufvud i oskyldiga gräl
Röjde i hvar knyck din eldade själ,
Så för din Kung som hans Rike.
Drick ut dödskalken, bjud Gustaf farväl,
I din död hans gelike!

32.

Divertissement

på Prof. och Ridd. SERGELS 48:de Födelsedag, som firades på Ulriksdal hos Medaljören *Fehrman*,

d. 8 Sept. 1787.

SERGEL *togs emot i en vacker skogspark bakom* FEHRMANS *våningsrum, af Bacchus med sitt sällskap: en liten Bacchus, åkande på en tunna, Bacchus sjelf, ridande, med en butelj-korg på armen, och en Silén, åkande, med buteljer i vagnen, alla omgifne med Bacchanter, med stafvar och kransar, virade af vinrankor. Lilla Bacchus föreställdes af Fehrmans lilla Son, Bacchus sjelf af* BELLMAN, *och den åkande Silenen af Professorn och Riddaren* PILO.

När SERGEL *kom, togs han emot med följande tal af*

LILLA BACCHUS.

I följen mig med fröjd till Bacchi tempel fram,
Uppå den gröna stig, som höstens mognad sprider:
Nu snart, I Bacchi män! till middagstimman lider,
Till vinets roligbet och brödralagets glam.
Mitt hjerta, ungt och ömt, kan sig ej der utgjuta:
Jag är ej Bacchus sjelf, jag endast lånt hans namn;
Uppriktigt säger jag: min Morbror! i din famn,
Uppå din födslodag, låt mig din ömhet njuta.

BACCHUS *(sjunger)*.

Min butelj är Bacchi kök:
Jag tömmer,
Och glömmer
Mitt fattiga ök.
Intet foder för min häst:
Och dagen
För magen
Är gjorder till en herrlig fest.
Nå, hvad skall jag göra,
Så full, så placat?
Hvars fest? Lät oss höra!
Och hvarför denna stat?

När BACCHUS *slutat sången, skedde processionen ned till* FEHRMANS *rum i följande ordning:*

1) *Musik.*
2) LILLA BACCHUS.
3) BACCHUS *sjelf.*
4) *En åkande* SILÉN, *omgifven med de öfriga Bacchanter.* SERGEL *med Fruntimren följde efter. När de kommo i matsalen, hölls följande tal af*

SILÉN.

Så tags min tid i akt, till magens tröst och gagn,
Att jag knappt, klockan tolf, ser hjulen på min vagn.
Från solens första blick i dag, på denna dagen,
Jag på min tunna hvälft, med bägaren islagen:
Af Gudarnes beslut, uti Olympens sal,

Så rullar här min vagn, på detta Ulriksdal,
Bebådar snillets frid och vinets ångor kastar,
Försötmar hjertats qval, ju mer det sig belastar,
Utsprider sömnens tyngd och ögats vällust gör,
Vid blomsterprydda kärl, bland stekar, ost och smör.
En krans är mig befaldt på denna fest utleta,
Att lemna en artist, från Paros eller Kreta,
Som nu sin verkstad spridt i Nordens kulna famn:
Jag tusen gånger visst på Paphos hört hans namn;
Men hjernans yra språng så min förvirring våller,
Att handen känner knappt, om hon pocalen håller —
O Gudar! den pocal, som Jofur sjelf befallt
Uttömma i hans skål... Hvad jag förgäter allt!
Var det ej Praxitel? Nej, det kan ej uppfinnas———
Att Gracerna en gång, så mycket vill jag minnas,
I skuggan af den lund, der marmorpelarn står,
Lofsjöngo gladt hans namn, och det var just i går.
På ryktets vingar fördt, så länge tiden räcker,
Kringsväfvar hans beröm och en förtjusning väcker.
Nej, än en klunk! Noch en! Jag nu försöka vill,
Om jag det namnet mins — Nej, jag måst' ha en till. —
Var det ej Phidias, som, Jupiter till ära,
Upprest hans stolta stod, vid en Minerva nära?
Månn' inte Polyklet? En Myron? Agelad? —
Nej, jag måst' ta en klunk utaf mitt oscobad.
'ar! stärk mitt blod, lät tankans eld upplifvas:
ket af mitt värf jag hörde mig beskrifvas,

I Store Gustafs hof, i någon viss planet,
Hans snille lagradt fins, fast namnet jag ej vet;
Och att hans födslofest, i Floras famn och sköte,
Skall firas denna dag bland vänners glada möte.
Victoria! jag mins — Hurra! nu gick det an —
Hans namn var Sergel — klang! och vivat, lefve han!
O kosteliga bord, med blomsterkrönta rätter,
Buteljer, glas och frukt! Jag aldrig mådde bätter:
Här klingas skall hans skål, hans visa sjungas ömt;
Jag skall den första bli, som först sin stånka tömt.
Min Sergel, lefve du: din skål till punkt och pricka,
Och dina fränders skål! — Men nu, nu skall du dricka.

Vid bordet sjöngs följande

Chor.

Sjung förtjensten en sång, till dess ära:
Vår värde Sergel — vet — du är vår!
Dina landsmän på händren dig bära,
Men af oss du sjelfva hjertat får.
Sent må, i dödens vissnande spår,
Sig din urna för-ögat upphöja:
Gamla Charon med båten skall dröja
Och vänta dig än hundra år.

* * *

Men den saften, som porlar och spelar
I glasets rundel och kring dess brädd,
Sömnens qvalm uti blodet fördelar,
Till en vällust uppå Floras bädd.
　　Höj, granne, upp ditt kärl, blif ej rädd,
Att ett rus denna dagen begära,
När du sjunger din Sergel till ära,
I höstens gyldne blommor klädd!

* * *

Löfven gulna och bäckarne rinna,
Vid trädens rusk och sorgliga fall:
Lät så vara, vår sällhet vi finna
Uti Bacchi hvalf, vid drufvans svall.
　　Lustigt! Hej, falleralla, lall, lall!
Värde Sergel! din fest att besmycka,
Skönhet virkar ett band till din krycka,
Som dig i döden binda skall.

33.

Till Sergel, på hans Namnsdag,

d. 2 Nov. 1789.

Bord- och Måltids-Tidning N:o 1.

Ingo d. 1 Oct. 1789.

Med Extra Rådhuscuriren Wetz hafva inlupit följande Måltids-tidningar, som nödvändigt måste locka en surmulen Bourgognekork ur sin glaserade långhalsighet.

Re'n bland kämparna van,
Fäkta i elden och omringa plan,
Baron Armfelt mot en ljungande volcan
Vann nationens ära:
På sin blodiga ban
Käckt, med fälld bajonett,
Rusar han mot fienden, ätt ifrån ätt.
Hvar blodsdroppa runnen,
Då hans bussar slåss,
Gör nu segren vunnen
Båd' för Kung och oss.

Norrbacka d. 2 Nov. 1789.

Vid backen till venster mellan de glesa granarna, som nedslutta ifrån Solna-parken till Haga grind, har i dag morgonstunden en blind

yngling, vanligen derstädes om morgnarna sedd i sitt randiga förkläde och skjortärmar, nu, denna dagen till prydnad, infunnit sig med en ny, fullsträngad fiol, klädd i tornväktarns syrtut i Adolf Fredriks församling och någon af Kyrko-Rådets peruker. Musikanten, i en bugande ställning, under en gulnad rönn, sitter ännu med örat mot qvinten och foten i gyttjan, att förkunna Tobiæ dag. Fångarnes rothuggning vid landsvägen och stockarnes timring under yxornas spjelkning i skogen hindra ej hans krumelurer med stråken. Bönderne, knarkande från solbaddet, med svintrynet utom matsäcken och kalfhufvudet i tjärbyttan, stryka hjulen emot diket, för att lyssna på denna Solna-skogens Orpheus. Dalkarlarne stöta skyfflarna i gräsvallen, och skoflarne ligga på de ovältrade sandkärrorna; något sjöng och spelade han, med hufvudet vändt åt Belle-Vue, mycket rörande och den vördnadsvärde Rådsherren till ära, till dess slutligen en helig tystnad utbredde sig bland alla kommande och farande ända fram till tullporten, der tullnären med specialen under armen fördömde Öfver-Directörens barmhertighet, och bugade sig för ett equipage ifrån Jerfva. Då sjöng åter den blinde, vid vagnens stadnande, och han spelade samma gudomliga melodi af Abbé Vogler:

Klang! vid grind spelar jag
Psalmer och polskor utan undantag.
Litet mer confonium, på Tobiæ dag,
Så för mig som för fiolen!
Så tycker jag.
Efter gammal lag
Ser jag aldrig solen,
Dess gyldne välbehag.
Litet mer confonium, på Tobiæ dag,
Så för mig som för fiolen!
Så tycker jag.

Solna d. 2 Nov. 1789.

Anmärkning, funnen i Organistens Choralbok.

Tobias till sitt namn fins än i flera riken;
Men detta namnets Drott var klädd i templets drägt,
En ganska värdig man, utaf Naphtali slägt,
Som upprest sina tjäll vid Galileiska viken,
Der han en fånge blef i Salmanassars tid.
Han ägde ock en son, och af dess blod, med heder,
Allt, hvad Tobias nämns, en älskad ana leder,
Trots Bibel-Commission ej finner sig dervid.

Atteliern d. 2 Nov. 1789.

S. D. Grefve Munck, tillstädes, befalte en viss lyrisk Skald sjunga, denna dagen till heder; och han sjöng:

Kring Psyches byst, uppå dess alabasterruta,
De täcka Gracerna sig buga nu:
De hennes flyende fot i blomsterkedjor sluta
Och kröna dig, Tobias, kära du!
Att Psyche ej må njuta
Ett annat altare
I Florens, Rom, och fly din attelier.
Gracerna derföre stå,
Lyckönska dig och vänta,
Att du vill på dörren glänta,
Ur din vrå.
De trotsa Ehr'nsvärds öga,
När de berömma dig,
Och de frukta föga
Artisternas intrig.
Gracerna derföre stå,
Lyckönska dig och vänta,
Att du vill på dörren glänta,
Ur din vrå.

34.

Divertissement

på Hofgulddragaren Widmans 52 Födelsedag, den 7 Dec. 1787.

Personerne:

Marcus Wimmerberg, Poet.	(Hof-Secreteraren Bellman.)
Fiken, Hushållerska.	(Widmans lilla Dotter.)
Det vandrande Capellet, bestående af Tornväktare, Dödgräfvare och andra sluskar, af hvilka en har en liten lykta.	(Widmans tre Söner med deras Informator.)

Marcus Wimmerberg *i nattrocken, vid sitt skrifbord, med en flaska på. Hans Hushållerska sitter bredvid honom och spinner.*

Marcus *(sjunger).*

Gubben är gammal, orkar ej valla
Falleralla, lalla! :||:
Flickorna små, som gerna befalla
Och som alltid rå.

* * *

Sjung „Fiken, hvälf din ten och låt nu rocken gå!...
Hå, hå! den klunken, barn, den muntrar gubbens sinne.

Hvad? uti denna mugg ännu en klunk derinne?
Hå, hå, min flicka du! Jo, jo, jag nog förstår,
Du är om gubben mån ... Må ske! Din skål, gutår!
Men smakens sträfva lust och åldrens hvita hår
Gör, att jag ej förmår ...
Hör, hur spinnrocken går!
Jag tror, min Fiken, att du spinner dig till linne ...
Gud ge dig glada år!
Jag arma man, som här vid grafvens tröskel står,
Förvissnad är min hand, förloradt är mitt minne ...
Gutår!

(Sjunger.)

Tiderna ändras; vännerna, kalla,
Falleralla, lalla! :||:
Ligga i grafven: dit sku vi alla;
Men — en klunk ändå!

* * *

Hå hå! så går det till: i dag står blomman skön
Och sprider sina blad i tusen färgors skiften;
I morgon bryts hon af, och stjelken, varm och grön,
Bortkallnar i sin mull: likså vår sista lön
Är griften.

(Sjunger.)

Vänskap till ära drick om och tralla:
Falleralla, lalla! :||:
Fluidum skönt skall fradga och svalla:
Hå hå hå! hå hå!

(Musikanterne stämma sina instrumenter i förstugan.)

Hvad nu? hvad är för sorl? Nej, aldrig uti frid
Man får en enda stund i enslighet förnöta!
    Du spinner, du, min söta!
Hvad du lär tycka om fiolens gnäll och gnid!
Befall dem gå sin väg och andra sysslor sköta:
    Nu har jag intet tid.
Tag hit avisorna... Re'n tiden börjar lida...
    Hå hå! det blir dervid.

(Fiken bär fram avisorna.)

Hvad godt och ljufligt nytt i dag med Posten bida?
    Från London hörs ej något nytt;
    Från Petersburg, att Turken flytt,
Att i Sjutornens hvalf har Bulgakoff sin sida,
Att Ali Bey sitt svärd har stuckit uti slida.
Men, vändom bladet om: hvad nytt? Jo, så till vida,
        Hör, lilla vän!
Att håll — håll — håll — det kan jag inte läsa...
    Måske, Holländaren...
Nej, ändtlig får jag lof att läsa om igen...
        Glasögonen
    Ej passa denna näsa,
    Till denna tidningen...
    Håll — håll — håll — ändren... Hvad för änder?
    De der, som sqvalpa i vår sjö,
    Bland ankorna på Lidingö,
Som flocktals lägra sig bort vid de varma stränder,

Mot nordans hvin och tö?...
Aha! nu vet jag... Hör! Hör, Fiken! slå i glaset...
Holländarn, kära barn, som nyss betalt calaset,
H — a — r — har nu. få — få — fått en släng.
Orangeblomman rår:, och gubbarne med spjuten,
Med randiga bandler och målade gehäng,
Som kring Prinsessans säng
Mustaschen ströko upp, och med en buss i truten
Såg ut, hvar en, så sträng...
Men, Fiken, hvad tumult, hvad klingklang här vid knuten!
Se efter, om de slåss, och slagsmål undanvik.

(Fiken går och tittar i dörren, men kommer genast åter.)

FIKEN.

I förstu'n full musik!

(En af musikanterna tittar i dörren och begär att få spela för Patron.)

MARCUS.

Hvad är det nu för skrik?
Får jag ej bli i fred att mina verser skrifva
Och af en ädel man hans vänskap gladt upplifva,
En vän, sig alltid lik,
Välgörande och öm, af ädelt hjerta rik? —
Släpp hela svärmen in! Hvad du ser ut komik!
Gå med din basfiol, och sätt dig i en drifva,
Och såga din tenor för brudgum och för brud:
Bort till Altona och andra gästabud,

Men ifrån denna dörr du skall utskuffad blifva. —
Men, gubbar, hvarföre, för hvems skull spelen I?
Och hvarföre just opp på dessa trappor klifva
Med eder symphoni?
I öfverfallen mig, ert röfvareparti,
Med Haydns Roxelane och Glucks crambamboli.
Vet ni'...
Dock hålt! jag kan ej veta...
Låt se i almnackan: månn' någon skulle heta
Cathrina, Per ell' Pål, Sophia, Margareta?
Nej, mig omöjligt är ett enda namn utleta
För eder harmoni. —
Du der, med basfioln ur tornets gluggar krupen,
Som står med lyktan tänd och skubbar dig för supen!
Hvad är ditt ärende? Du ser mig ut förlupen
Från Brandvakts-Compagni't,
Kanske en roddare från stora Holm-bomslupen,
Från Kronobränneri't,
Ell' också, torde hända,
Från andra ställen, kända,
I denna grändens trakt... Än en gång frågar jag:
Hvem hedras af ert spel?

CHOR.

Vår WIDMANS födslodag.

MARCUS.

Ja så, I gode män med lyktor och syrtuter,
Och litet fulla med, ja det var annat slag!
Är det vår goda väns, vår WIDMANS födslodag?

(Sjunger.)

Slå i ett glas åt mig!
Din skål, lilla Fiken!
Elfviken,
Dit sku vi fara, vi båda.
Men resbränvin skall din hand
Fylla i min låda,
Af våda,
Vid strand.
Häng hatten på spiken:
Men, Fiken, hör du!
Jag dänger dig, Fiken!
Hör, klockan slår sju.

* * *

Vasserra! flaskan full! Ja, jag med er besluter
Att hedra denna man, med redligt hjerta prydd:
Fast kanske någon gång af tadlets tunga brydd,
Han sträfvar fram sin verld med mindre glada dagar,
Dock med ett allmänt ja inunder ärans skydd,
Vår ömma vänskapssång hans hjerta visst behagar. —
Vasserra! än en sup! — Du, i bårtäcken sydd,
Min Herr Dödgräfvare, med dina dubbla magar!
Hvad? tycker du ej om den festen denna qväll?
Du står och sneglar blott: af ost du fått ett stycke,
Och flaskan, tyckes mig, är mycket i ditt tycke.
Och du, Orgtrampare, du Skräddaregesäll,
Som gungar på pedaln, i foten rask och snäll!
Säg, om vår Widmans fest och välgång gör dig säll:
Du älskar honom ju?

Dödgräfvaren *(sätter ner lyktan).*
Af allt mitt hjerta mycke.

Marcus.
Välan! så stämmen upp en rossliger cantat!
Och du, Tornväktare, som plär i tornet lura
En aria bravura,
Stryk an så delicat,
Kamrat!
Din näsa glittrar öl, och dina ben, så sura,
I dräggen bada sig ur Bacchi största fat.
Men hören än ett ord! Af Bacchi safter yr,
Jag mycket brådtom har att skrifva och arbeta,
Ty tiden är mig knapp och timman är mig dyr;
Jag allt mitt hushåll styr
Med skrifva vers och meta...
Ja, fast jag brådtom har — I gode hedersmän!
Kom, stigen närmre fram ifrån panelningen —
Ja, fast jag brådtom har, ändock en älskad vän
De verserna jag valt, att säga sanningen,
För hvar och en bland oss, som samlas nu här inne,
Af kärlek för hans väl, med upprördt blod och sinne,
I ömnoghetens mått,
Till vänskaps äreminne,
Att önska honom godt;
Hans Maka all den lust en mor och maka känner;
Och se'n den sälla lön tillönskas bör hans ätt,
Som delas ibland vänner
Af ädelt tänkesätt.

Men hör, min Jungfru lilla!
Hon upptar intet illa
Min mening rätt och slätt:
Hon lagar till en bål kan hända.

(Fiken går efter en Punschbål.)

Bestyr, att ljusena bli tända,
Och ställ citronerna på ända!
Men än ett ord, min vän! Sig bredevid mig sätt:
Sjung blott en ariett,
Den lilla visan glada!...
Men är det icke skada,
Att Herrn ej hemma är?
Nu på Elfviken der
Hans skrinda böljan skär:
På Kakenäs han spisar
Och ostronen förtär.
Vi önska honom godt och hvad han sjelf begär.
Jag mitt bekymmer lisar
Uppå hans födslodag: sjung honom denna air,
Som hjertats ömma qval med dygdig känsla visar.

FIKEN *(sjunger).*

Märkvärdig är visst födslodagen,
Då hjertat först pickar och pulsarna slå,
Vår vålnad ur mörkret blir dragen,
Att skönja naturen och känslor att få;
Se'n sträfva bland motgång och lycka,
Tills ändtlig den dagen uppgår,

Att

Att handen nedfäller sin krycka
Och stelnad omarmar sin kista och bår.

* * *

Men glädjoms i dag med stor gamman,
Med stek och med tårtor och vin, som förslår:
I dag sku vi klinga tillsamman,
Och önska med helsan mångfaldiga år.
Min älskade Fader berömma,
I tysthet mitt hjerta nog gör;
Hans godhet att nånsin förglömma,
Omöjligt, förr'n lifvet det slocknar och dör!

Men hör, min Jungfru lilla!
Hon upptar intet illa
Min mening rätt och slätt:
Hon lagar till en bål kan hända.
(Fiken går efter en Punschbål.)
Bestyr, att ljusena bli tända,
Och ställ citronerna på ända!
Men än ett ord, min vän! Sig bredevid mig sätt:
Sjung blott en ariett,
Den lilla visan glada!...
Men är det icke skada,
Att Herrn ej hemma är?
Nu på Elfviken der
Hans skrinda böljan skär:
På Kakenäs han spisar
Och ostronen förtär.
Vi önska honom godt och hvad han sjelf begär.
Jag mitt bekymmer lisar
Uppå hans födslodag: sjung honom denna air,
Som hjertats ömma qval med dygdig känsla visar.

FIKEN *(sjunger).*

Märkvärdig är visst födslodagen,
Då hjertat först pickar och pulsarna slå,
Vår vålnad ur mörkret blir dragen,
Att skönja naturen och känslor att få;
Se'n sträfva bland motgång och lycka,
Tills ändtlig den dagen uppgår,

Att

Att handen nedfäller sin krycka
Och stelnad omarmar sin kista och bår.

* * *

Men glädjoms i dag med stor gamman,
Med stek och med tårtor och vin, som förslår:
I dag sku vi klinga tillsamman,
Och önska med helsan mångfaldiga år.
Min älskade Fader berömma,
I tysthet mitt hjerta nog gör;
Hans godhet att nånsin förglömma,
Omöjligt, förrn lifvet det slocknar och dör!

35.

På Stats-Secr. Schröderheims Födelsedag.

Alle man i bålen!
Gissa, hvars är skålen:
Skrålen, gode vänner, skrålen!
Han med stora magen
Blef på denna dagen
Fram till denna verlden dragen.
Älskad af kamrater,
Vördad af magnater,
Rikshärold och Statssecter i rikets och i nöjets stater,
Tar han smak och toner,
Efter ord, personer,
Ämnen, ordning, tid och skick.
Drick!

* * *

Oro och bekymmer
Vid hans åsyn rymmer:
Moln hans ögon aldrig skymmer.
Under lek och joller,
Bref och protokoller
Han i bästa ordning håller.
Spanmålscommissioner,
Barnsängsdirectioner,
Ordenstal och tråk och bråk i inrikes expeditioner.

Allt han väl bestrider,
Och hans nöje lider
Ej dervid ett ögnablick.
Drick!

* * *

Men en ting ej glömmes:
Att, när glaset tömmes,
Elis allramest berömmes.
Önskom honom, bröder,
Allt, hvad kroppen göder,
Allt, hvad muntert snille föder.
Måtte creditorer
Och exsecutorer
I ditt förmak lemna rum för välbemedlade pastorer:
Måtte dina dagar,
Efter ödets lagar,
Långsamt skrida till sitt mål.
Skål!

36.

Nyårsspel för Schröderheimska husen

d. 1 Januari 1786.

Från tornens gluggar
Hörs klockorna klämta nytt år i dag:
Ur krus och muggar,
Min granne, din helsa tag.
I templen skrålar
Den glädtiga ungdom bas och discant,
Och lampan strålar
Kring altarets gyllne kant.
Lycka till att njuta
All sjelfbegärlig sällhet:
Lycka till att sluta
Med helsan det år,
Som nu för oss återstår!
Gutår!

* * *

Sig folket gläder, —
Bland vännerna sköna stekar i dag! —
Med högtidskläder
Och armbågen högst i lag:
Sitt bröd man delar,
Se'n flaskan utdelat den sista tår:
Hör, piparn spelar,
Och hör hur trumslagarn slår!
Lycka till att njuta m. m.

* * *

Trumslagarn trumlar,
Mustaschen i kölden glittrar om mund;
Valdthornet mumlar,
Trianglarne slå secund.
Stolt på trompeten
Så pirögder Mollberg blåser gevalt,
Så att staketen
De darra, med plank och allt.
Lycka till att njuta m. m.

* * *

I gränd vid Ruter
Sitt oboe Bergström vändt uppå tvär'n;
Han glor och tjuter:
Så skön lys den morgonstjern.
Ner i portgången,
Med vantarna och skinnpelsen — hva ba? —
En med bassongen
Han pruttar branicula.
Lycka till att njuta m. m.

* * *

Apollos söner,
Med gullpapper och nedsnögade hår,
En vällust röner
Med mig, som framföre går.
Jag, äldst i läran, —
Välborne Herr Lagman, klang och gutår! —
Jag har den äran
Att önska ett godt nytt år.
Lycka till att njuta m. m.

* * *

I mörka våder,
Med kappan kringaxlad, skalden har lärt
Åt Deras Nåder
Att önska nu allt hvad kärt.
Allt sig upplifvat
Till glädje, och Cantorn, stolt i maner'n,
Han ropar vivat
För nådig Herr Statssectern.
Lycka till att njuta
All sjelfbegärlig sällhet:
Lycka till att sluta
Med helsan det år,
Som nu för oss återstår!
Gutår!

37.

Fiskarstugan.

Cantat.

DAMON.

I vår lilla fiskarstuga
Vi för dig, Camilla, buga.
Glädjoms alla, så gör jag,
På Camillas födslodag.

CAMILLA.

Mig naturens prakt förblindar:
Böljan svallar, mörk och grön;
Morgonrodna'n, sval och skön,
Glittrar mellan skog och grindar.

THIRSIS.

Åskan svalkar med sitt dön
Middagstimmans varma vindar. —
Märk, hur jag den refven lindar:
Märk, hvad herrlig fångst på ön!

DAMON.

Lyft snabba åretag,
Att strandens branter hinna!
God middag, min herdinna!
Med bägarn helsar jag.
På min hatt en hvit jasmin
Till Camillas ära prålar:
Njut ur dessa kärl och skålar
Brax och mört och kersbärs-vin.

Thirsis *och* Damon.

Hjertat dig sin dyrkan ger,
Ögat vill din fägring gilla:
Ty ju mera man dig ser,
Mera älskar man Camilla.

Thirsis.

Prydom bordet vid vår källa
Med vårt bästa husgeråd,
Och lät duken ned sig fälla
I dess hvita, sida våd:
Vin och frukter vi framställa
För vårt hjertas lilla Nåd.

Chor.

Vin och frukter vi framställa
För vårt hjertas lilla Nåd.

Damon.

Nyss ur vattnets små försåt
Blef jag bergad och uppdragen;
Hvad, Camilla, jag blef våt,
Ända öfver stöfvelkragen!
Stor sak i båd' sump och båt!
Men jag gläds åt födslodagen.

Chor.

Klingom och sjungom i glädtiga lag!
Fromsinta hjertan de tänka ej illa.
Lefve vår Thirsis och lefve Camilla!
Firom med kyssar dess födelsedag! :||:

38.

Midsommardagen 1772.

Tag ditt glas;
Vet hut och skäms, tag ej din grannes!
Friskt calas!
Hej, vivat vår Johannes!
Vivat du,
Vår glada värd och broder,
Frisk och goder!
Bacchi floder
Ljufligt rinna nu.

* * *

Skål, min vän!
Vi åt Johannes kransen knyta.
Djefvulen
Vi ge dem det förtryta.
Ärans man
Bör ärans kransar smycka:
Som vi tycka,
Guld och lycka
Är han värdig, han.

* * *

Vakna nu!
Hvad gör du? Sitter du och fuskar?
Drömmer du
Om löf och granrisbuskar?
Rågadt mål!
Åt vår Johannes kära
Vi hembära
Tack och ära.
Drick värdinnans skål!

39.

Midsommardagen 1790,

med en bukett.

Mulen morgon ofta bådar
Middagssolen hög och klar:
Ögat ock det hoppet har,
Att i dag Johannes skådar
Floras prakt, af blommor rik,
Der vår ungdom, klädd i kransar,
Kring midsommarstången dansar,
Följd af röster och musik.

* * *

I en så förnöjlig dvala,
Söfd på gräsets gyllne bädd,
Hördes Flora, högtidsklädd,
Till mitt fria hjerta tala:
Tag min gåfva och besvär,
Med den magt jag dig förkunnar,
Att den du din vänskap unnar,
Dessa blommor du förär.

40.

På Anna-dagen,

d. 9 Dec. 1787.

Stanna här vid bränneri:
I gubbar! stannen här en stund och stoja:
Stämmen upp er hela symphoni
Med clarinetter, flöjter, hoboja. *Fin.*
Trumlen dubbla hvirflar om:
Vänd upp och ner, gör trumman till en puka,
Och till denna högtidstimman kom,
Att edra valdthorn kröka och buka.
Gå i rad,
Och ned i farstun stanna.
Kom, slå vad,
Värdinnan heter Anna,
Tömmom ur vår kanna,
Att vårt nit besanna
För vår goda Anna!
Att vårt nit besanna,
Stanna här vid bränneri.-
I gubbar, med fiolerna på armen!
Stämmen upp er hela symphoni,
Med hatt på sned och krås i barmen.
Må Anna nöjd,
Till åldrens höjd,
Få vörda ödets dolda lagar,

Och der hon bor,
Som maka, mor,
Hvad sjelf dess eget bröst behagar:
Ibland, vid skrål
Från bränneri,
Stå vid vår bål
Och hälla i;
Ibland, med prål,
På slädparti;
Ibland i huset hemma hos Mor Anna. *D. C.*

41.

På Anna-dagen,

d. 9 Dec. 1788.

Hit från Finland i fläng,
Trumslagare, pipare, allt med gehäng:
Hastigt — vintren är sträng —
Till venster, gossar!
Venster om, sväng!
Stryk mustaschen och tig:
Om Kungen gräla inte med mig!
Här står flaskan för dig,
Blott att du låssar
Intet om krig.
Rymd nyss från bataljon,
Ställ flaskan der med trumman på bron.
ANNA! din person
Befaller ärans helgade ton.

* * *

På din namnsdag en sång,
Vid brödernas skutt och kockarnas språng
ANNA, tack för hvar gång
Vi lefvat glada
Här, utan tvång,
Och bland nöjen och frid,
Bortgömde undan ränker och strid,
Räknat timmarnas tid,

I Bacchi lada!
Det blir dervid:
Hurra! Klang för vår Fru! —
Hva ba? Hur sa' du? — Jo, kära du:
Klang! vi klinga sku,
Tills tuppen gal och klockan slår tu. —

* * *

Nej, till klockan slår tre,
Tills inga damer mer kunna se.
Annas skål, må då ske,
Vår Fru Värdinna!
Drick! — Tjenare! —
Klang se'n, om det går an,
Så klinga vi, klang, klang, för dess man,
Vi fruntimmer, min sann!
Er tjenarinna,
Anna, så grann! —
Tack, tack för roligt lag!
Till trumman glad, trumslagare tag,
Och på Annas dag
Vid glaset buga, likasom jag.

42.

På Maria-dagen.

Nu blir på denna dagen
Lagen,
Att lustigt skria.
Bia, bia!
Fru Maria
Är nu i dag vår värdinna.
Gör dig till festen sedig,
Ledig
Från gräl och fara.
Vill du bara
Glädtig vara,
Så sku safterna rinna.
Gladt ett namn besinna:
Du skall nöje finna.
Bröderna,
Med glasena!
Marias skål: hurra!

* * *

Penningen upp ur skrinet!
Vinet
I dag skall rinna.
Vår Värdinna
Må hon hinna
Åldrens krona att bära,
Och med sin hulda maka
Smaka,

På denna dagen,
Båln islagen,
Då Behagen
Sväfva henne nära.
Vi Maria ära,
Hennes frid begära.
Bröderna,
Med glasena!
Marias skål: hurra!

* * *

Fins mer i magasinet?
Vinet,
Bäst som det rinner,
Det försvinner,
Och man finner,
Allt är förgängligt på jorden.
Men ändå kan det hända,
Ända
Till aftonstunden
Sprundas sprunden,
Kring bordrunden,
Och vi fröjdas i norden.
Sjungom här vid borden,
Sjungom dessa orden:
Vännerna,
Med glasena!
Marias skål: hurra!

43.

Till Mamsell J. M. G.

på Maria-dagen den 25 Mars 1788.

Spel opp en dans, stig, spelman, opp
För Jeanne Marie, och buga dig:
På hennes namnsdag, vid ett hopp,
Inom dess tröskel stig!
Vid valdthorns klang och flöjters skrål
Förkunna nu för Jeanne Marie,
Att hennes namnsdag tål en skål,
Och skålen skall nu bli:
Lycka till, vår gunstiga Mamsell!
Hennes skål sku vi, till morgon qväll,
Hälla ur, hälla i:
Jeanne Marie!
Raljeri!
I botten dricka vi.

* * *

Den på sin namnsdag ej har rus,
Förtjenar inte namnet, nej!
En nymph bör smutta sina krus,
Rent ut, det hjelper ej:
Och syster dricka syster till,
Och broder klinga systerskål,
Fast hvar en smuttar, som han vill
Och som hans krafter tål.
Lycka till m. m.

* * *

Namnsdagens första glada blick
Bebådar dig fyrabend, du!
Så ideliga sjung och drick,
Tills klockan pinglar sju.
Då tar man sig en, dito en:
Stor sak, om tumlarn har sitt sken
Af Perus guld ell' Engelskt tenn:
Vår sak är lika ren.
Lycka till m. m.

* * *

Njut än en längd af sälla år,
I muntert hopp och glädtig min,
Vid dukadt bord och vid en tår
Godt, ljufligt måltids-vin.
För porten se'n, vid dagens slut,
En vagn till hämtning der beställs,
Som rullar af, på en minut,
Till Stenborgs och Ristells.
Lycka till m. m.

* * *

Hvarföre i en verld, så tung,
Att inte taga dagen lätt?
Man är, min sann, ej länge ung,
Ty åren nalkas tätt.
Se'n, för allt hvad man tråkat har
I villervalla, ångst och gräl,
Så möter oss dödgräfvarfar,
Och dermed så farväl!
Lycka till m. m.

* * *

Och dermed när allt är beställdt,
Ho tackar dig i grafven? Nej!
Man grafdörrn knapt i lås har smällt,
Förrän man mins dig ej.
Derför var nöjd: och kom, slå vad,
Att när man ingen gör för när,
Kan man i tiden andas glad
Hvarthän vårt öde bär!
Lycka till, vår gunstiga Mamsell!
Hennes skål sku vi, till morgon qväll,
Hälla ur, hälla i:
JEANNE MARIE!
Raljeri!
I botten drick, som vi!

44.

På Johanna-dagen 1788.

Natur! dina fagraste stunder
Vid sommarens värma ge glädje och frid:
I blomstrande ängar och lunder
Hörs foglarnas qvitter och kärliga strid.
Vid källorna herdarne stanna:
Herdinnorna, fria från kärlekens tvång,
En täck och behaglig Johanna
De binda med kransar, och höja sin sång.

* * *

En sjunger i lunden helt sakta:
Johanna! din välgång, du vet, den är min;
En annan syns lunden betrakta,
Lyckönskar Johanna, och stiger så in.
Jag vill ock min önskan besanna,
Om dig och din vänskap jag alltid är mån;
Allt godt jag dig unnar, Johanna,
Och lycklig som moder omfamna din son.

45.

På Mamsell Albertina Bergmans Namnsdag,

d. 24 Apr. 1789, på K. Skeppsholmen.

En Officer.

Skynden er, gossar!
Arbetsklockan slår:
Snart isen lossar,
Och galern utgår.
Hämten fort från varfvets kamrar
Flaggor, vimplar, klubbor, hamrar:
Allt i ordning vid vår strand
För vår Kung och för vårt Land!
Skynden er, gossar!
Varen färdiga,
Tåg och trossar,
Glad i rad! Hurra!

Ett Fruntimmer.

Täcka nejd!
Krig och fejd
Rundt omkring dig rår,
Och dina parker störas.
Ryktet spår,
Snart en år,
Väpnad i sin får,
Skall i ditt vatten röras.

Mellertid
Blir dervid:
Jag nu sitter här
Mellan tross,
Rök och bloss,
Vagnar och gevär.
Må vår sång till Albertinas förstu höras!

Chor af Timmermän och Båtsmän.

Låtom oss i romm och rack
Den timrade kölen uppfeja i dag:
Knick knick, knickeli knack, knick knack!
Med bultande hamrar, i slag uppå slag,
På en dag, så dyr och skön,
Vimplade master, och mörsarn i dön,
Sku vi dansa och sjunga på ön,
Och helga dig visan, gudomliga kön!

Ett Fruntimmer.

Snart alla stränders vimplar lysa,
Snart båtsman, klädd, omger sitt tåg,
På denna våg,
Som än syns frysa
Och nyss i kulna dimmor låg.

* * *

Men ack! mig denna nejd påminner
En Albertinas fest i dag:
Dess boning jag
Så lycklig finner,
I helsans stillhet och behag.

En Timmerman.

Kling, klang, vid Albertinas dag!
På kajuttaket ligger jag
Och masar mig i solen,
När spelman rör fiolen.
Nej, inte längre ligga här!
Hör klockans ljud från varfvet der!
Men förr'n jag ser de mina,
Klang, Mamsell Albertina!
Jag henne glada dagar spår,
Så i sin friska ungdoms-vår,
Som vid en ålder, mörk och svår
Af skrynklor och af år.
Klang, gutår!

Chor.

Nu sku vi alla, man från man,
Än om några stånkor slumpa,
Och att vårt rus ej skönjas kan,
Cajsa Rulta se'n utpumpa.

* * *

Se'n sku vi ned vid stranden här
Våra pipor stoppa och röka,
Och denna dagens små besvär
Med vårt glada raglande öka.

* * *

Se'n sku vi samla oss och stå,
Om oss ingen ofärd motar,
Och buga oss, allt två och två,
Uti rätt afdelta rotar.

* * *

Så

Så sku vi, uti marsch på bron,
Nyckelharpan surrande höja,
Och spela upp en lustig ton,
Som kan hela nejden förnöja.

* * *

Sist sku vi, utan all complott,
Gå tillbaks till tross och lina,
Vår Justitiarie önska godt,
Och hans lilla Albertina.

46.

Till C. M. Völschow, på Matthiæ dag,

d. 24 Febr. 1789.

Hurtigt, Maja-Lisor,
Jeannor och Lovisor!
Hurtigt och lustigt med flöjter och sång!
Hämta ifrån Mummen
Grädda i spilkummen,
Kittlar och kanna i flygande språng!
Med gula tofflor
Och sockrade våfflor,
Nigen för Matthias än en gång.

* * *

Älskeliga flickor!
Öppnen sprund och svickor,
Tvätten de diskar, som Bacchus tillhör.
Klang! ur källarsvalen
Hämta upp pokalen,
Och i alcoven ställ simlor och smör.
Varen nu raska
Att öppna min flaska:
Nigen för Matthias, som sig bör.

* * *

Ja, i dessa tider,
Fastän hjertat svider,
Och vid hvart klockslag afbidas tumult,

Ändå hvar en fägnar,
Att, på Bacchi vägnar,
Oss nu tillbjudes vårt päronglas fullt.
Hvad skall man göra?
Sig hurtigt uppföra.
Denn wir müssen haben nur Geduld.

* * *

Blott vi sällt befrias,
Sku vi med Matthias
Dansa en polska och trilla som klot.
Upp skall han ur stolen,
Och med basfiolen
Taga vår nigning till polskan emot:
Se'n utan krycka
Skall välgång och lycka
Röjas uti hjerta, hand och fot.

47.

Till C. M. Völschow, på Matthiæ dag,

d. 24 Febr. 1790.

I Författarens äldsta Sons namn.

Om jag vore Öfverste,
Skulle jag min trupp rangera,
Allt mitt manskap paradera
Och se'n glädjesalvor ge:
För Matthias fröjdetoner
Blåsas skull' ur oboe;
Men hvad namnsdags-collationer
Gör väl en Fanjunkare?

Gustaf Bellman.

48.

På Mårtens dag.

Bäst Mårten vid pulpeten
I rocken knöt serveten, :||:
Så mindes han dieten,
Och ropte: klang! wer da?
A, a, a, a!
Se'n gick han en trappa neder,
Och en dugtig gås bereder,
Och knäckte ben och leder,
Och bröt buteljerna...
A, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a!
Och knäckte ben och leder,
Och bröt buteljerna.

* * *

I köket, dessförinnan,
Så har Fru Doctorinnan :||:
Den klara korfvehinnan
Uppfyllt med grynena.
A, a, a, a!
I den sköna kåln de slängde,
Partals om hvarandra svängde:
Sanct Mårtens ögon blängde
På kåln och korfvarna.
A, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a!
Sanct Mårtens ögon blängde
På kåln och korfvarna.

* * *

Nå, medan vi nu ömma
Och lifsbesvären glömma, :||:
Vi Mårtens hus berömma
Med sång och med hurra!
A, a, a, a!
Må då Mårten, som vi alla,
Säll sin dag och afton kalla:
Vipp lustigt, falleralla,
Och klang med glasena!
A, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a!
Vipp lustigt, falleralla,
Och klang med glasena!

* * *

Sanct Mårtens klockor klinga,
Stekvändarne de svinga: :||:
Se'n gåsens krås och bringa
Strös kring tallrikarna.
A, a, a, a!
Granne! sitt ej sur och butter,
Gul och pirögd som en utter:
Ge rum för Mårten Luther,
Och bryt serveterna.
A, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a!
Ge rum för Mårten Luther,
Och bryt serveterna.

* * *

Den Kyrkolärarn, gossar,
Hans minne tiden trotsar: :||:
Än på hans aska blossar
I flottet gässena.
A, a, a, a!
Skönsta äppelmos, till fyllning,
Pryder fatets blå förgyllning:
Men, fri all slags beskyllning,
Drick Mårtens skål! — Hva ba? —
A, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a!
Men, fri all slags beskyllning,
Drick Mårtens skål! — Hva ba?

* * *

Två hundra år tillbaka,
Se'n Mårten, med sin maka, :||:
I dag båd' brygde, baka
Och plocka gässena.
A, a, a, a!
Också vet man, denna dagen,
Att koftan, intill uppslagen,
Blef sköljd, till och med kragen,
I öl och Malaga...
A, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a!
Blef sköljd, till och med kragen,
I öl och Malaga.

49.

Vid Assessorn Detlof Heykenskölds och Mamsell Ulrika Maria Victorins Bröllop i Stockholm.

d. 6 Juni 1776.

Nyss vid dagens bleka strimma,
Se'n hvar stjerna blifvit släckt,
Syntes i sin svala drägt
Kärleksguden le och glimma
På de ljusa molnens bädd:
Guden fördes af Tritoner,
Mellan tusen Cupidoner,
I sitt högtidslinne klädd.

* * *

På dess hjessa, mjuk och lener,
Han en krans af myrten bar,
Och dess gördel virkad var
Af jasminer och syrener,
Med ett skärp af gyldne nät:
Skymten af dess färd att måla,
Är att låta glädjen stråla
I hvar vinkel och hvart fjät.

* * *

Längst bort åt Vulcani städer,
Ned i smedjor, orter, schakt,
All Cytherens rika prakt
Med sin Furste nederträder,
Under åskans knall och dön.
I en blink hvar ugn upphettas,
Hvar Cyclop högmodig svettas,
Vid en fest, så dyr och skön.

* * *

Floder, forsar, svall och vågor
Börja strida mot hvarann',
Elden flöt och böljan brann,
Bergen spruta dam och lågor,
Jorden gunga, bröts och skalf:
Till dess Astrild, ung och fager,
Skönhetsflocken sammandrager
I Vulcani svarta hvalf.

* * *

För en ugn, med svettig panna,
Stod en Bergsman, rask och käck:
Mot de yra lustar fräck,
Men för svag att sig bemanna,
Då han Astrilds välde flyr:
Bäst han jernets skärpa filar,
Smider han sig sjelf de pilar,
Som nu mer hans frihet bryr.

* * *

Njut din lön för flit och möda,
Ropa Guden: kom, min son!
Här ger Kärlek dig ett lån,
Som väl döden kan föröda,
Men i tiden gör dig nöjd:
Och till prof utaf min mening,
Att jag vill en säll förening,
Blir en dygdig vän din fröjd.

* * *

I dess famn och vid dess sida
Du som make hugnas skall,
Och som Bergsman i ditt kall
Dina smiden lyckligt smida,
Dela många munnar bröd.
Märk, hvad vällust du får äga:
Både vilja och förmåga
Till de armas understöd.

* * *

Ädla Par! Hvad Kärlek säger
På er glada bröllopsdag,
Samma suckar bär ock jag.
Men en ting allt öfverväger:
Skänk ert Fosterland ett arf,
Som gör äktenskapet heder,
Att ert blod i flera leder
Pryder Gustafs tidehvarf.

50.

Vid
Stads-Chir. Ad. Fr. Opphoffs och Mams. Cath. Ch. Lilljenwalldhs Bröllop
1784.

Håll, sad' Astrild, Æsculap!
Öfvergif Cytherens ängar,
Ansa dina sjuka sängar,
Mota dödens öppna gap.
Hålt att tvinga mig till tårar,
Vid förlusten af en skön:
Fly från denna glada ön,
Bort till dina skrank och bårar.

* * *

Hvi har du en främling sändt,
I min bygd att mig bedröfva?
Hvi vill du min prydnad röfva,
Nyss då jag dess altar tändt?
Väl är han bland dina söner
Värd' min facklas rena brand;
Men, med kronan i min hand,
Modfälld jag den sköna kröner.

* * *

Æsculap, helt allvarsam,
Tycktes ingen olust röna,
Der han satt uti det gröna
Under fläderträdets stam.
Då och då en ört han plocka:
Stundom, på jasminens bädd,
Ned till helsokällans brädd
Han sin hvita hjessa bocka.

* * *

Ändtlig blef nu Gudens svar:
Yra Astrild! göm din båga;
Vet, att re'n din vackra låga
Vördas af ett lyckligt par:
Och den nymph, som ur ditt rike
Sökt sin fristad i mitt skygd,
Vann i ära, tro och dygd,
Med min vittra son, sin like.

* * *

Dermed flög den lilla Gud
Öfver alla berg och dalar,
Och i Æsculapii salar
Klinga tusen fröjdeljud.
Hymen, äktenskapets frände,
Sågs med friska lagrar krönt,
Och två hjertan ömt och skönt
En gudomlig sällhet kände.

* * *

Denna sällhet till er död,
Ädla Par, den hugne eder!
Men den hand, som hjertan leder,
Blifve ert beskärm och stöd.
Äkta trohet, blott de orden
Pryde edert lifs beslut,
Tills ert timglas runnit ut
Och ert stoft är satt i jorden.

51.

En gammal Visa,

afsjungen vid Bergmästaren Joh. Engelbert Hallencreutz'och Mams. Beata Maria Risells Bröllopsfest

d. 28 Māj 1786.

Beate Marie satt uti högan lofts bur,
Den älskog vele vi berömma,
Med fladdrande lockar, pomponger och ur.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Ty det var en morgon till vårdagens fest;
Den älskog vele vi berömma,
Den tid, då naturen är mildast som mest.
Allrakärasten min! jag kan edér aldrig förglömma.

* * *

Knapt som ur sin rundel sig speglat i mån',
Den älskog vele vi berömma,
Förr än att thebrädet stod dukadt i vrån.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Ja, säjarn i Clara på åtta stod vänd,
Den älskog vele vi berömma,
Då bågan var dubbelt i spänning spänd.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Beate Marie krökte på bågan sin hand;
Den älskog vele vi berömma,
Hon krita en ruta och knäppte en rand.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Så menlös, så sedig som oskulden är,
Den älskog vele vi berömma,
Så tänkte hon alltid få knäppa så der.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Och hören, I fruar och jungfrur och mör!
Den älskog vele vi berömma,
Er omger en ängel, som allt ser och hör.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Mot fenstret stod bågan och fenstret på glänt,
Den älskog vele vi berömma,
Der inflög en ängel, med gyllne patent.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Af myrten en krona han virka, och flög;
Den älskog vele vi berömma,
Små kedjor af blommor på bågan han smög.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

I flygten han ropa, så smilögd och smert:
Den älskog vele vi berömma,
Beata Maria, glöm ej Engelbert!
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Herr Engelbert var en Riddare båld:
Den älskog vele vi berömma,
Han ägde Cykloper och Fauner i sold.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Hans namn sjungs i dag i Cyklopernas psalm.
Den älskog vele vi berömma,
Vid klingande genljud ur schakter och malm.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Herr Engelbert, hör du, träd upp ur ditt schakt!
Den älskog vele vi berömma,
Hvad ser du? sad'ängeln.—Min brud och din magt.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Med hand under hufvud hon söng i sin skrud:
Den älskog vele vi berömma,
Nå, aldrig jag tänkte den afton stå brud.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Farväl nu, min kammar, slå fönstret igen!
Den älskog vele vi berömma,
Jag famntar min Make, i döden min Vän.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

I blinken så frambars nu templets klenod,
Den älskog vele vi berömma,
Den boken, som helgar två hjertan ett blod.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Jag önskar er båda, söng Kärlek i skyn,
Den älskog vele vi berömma,
I sällhet beundra min präktiga syn.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

* * *

Jag önskar er båda, i ömniga mått,
Den älskög vele vi berömma,
De kärligas möda, de dygdigas lott.
Allrakärasten min! jag kan eder aldrig förglömma.

52.

Vid Calles Bröllop med en döpt Judinna,

d. 12 Apr. 1789.

Brudgummen utaf dagen,
Långt öfver alla fästmäns rang
Af gubbarna mottagen,
Tillhör nu glasens klang. *Fin.*
Vi klinga med vår Brudgums glas
I rågadt mål hans skål,
Och tycka, att ett slikt calas
Han alltför gerna tål. *D. C.*

* * *

Se'n för den goda Bruden
Det täcka könet skåln begär,
Som i den äkta skruden
Sitt dolda öde bär. *Fin.*
De säkert önska henne godt,
Som främling i vårt land,
Helst då hon sig förena fått
I samma kyrkas band. *D. C.*

* * *

I dag är fästa maka,
I morgon städa kök och disk,
I öfvermorgon baka,
Om onsdag rensa fisk: *Fin.*

Om thorsdag skura disk och golf,
Om fredags natt lull, lull;
Om lördag tulla klockan tolf
Hos tullnärn vid Skanstull. *D. C.*

* * *

Till allsköns tomtbo-lycka
Vi önska detta äkta Par
I denna qväll utrycka,
Kringhvärfdt af vårt försvar: *Fin.*
Med fromma böner utaf oss
Ledsagade helt visst,
Vid klara aftonstjernans bloss,
Inom sin förstuqvist. *D. C.*

53.

Grafskrift
öfver
Secreteraren och Ridd. Wargentin.
1783.

Du Hedersman, af rena seder,
Som vid vår klagan skils från oss,
Som nu, vid nattens bleka bloss,
I jordens sköte sänkes neder!
Hur ädelt var ditt lif och godt!
Den lärde, gråtögd vid din kista,
Knapt vågar att din runa rista:
Så sällsynt var ditt snilles lott.

* * *

Så hvälf då fritt ditt trötta öga
Från jordens klot och mörka pol,
Att, vid en oförgänglig sol,
Med evig lust bese det höga,
Som dig så saligt undangömt.
Imellertid ditt namn helt stilla
Skall sväfva kring vårt låga lilla,
Välsignadt, äradt och berömdt.

54.

Vid Professor Säfvenboms Graf

d. 31 Dec. 1784.

Nyss sågs ett sken, vid nattens dimma,
Ur grafvens mörka vinklar glimma,
Och dödens täcken hänga ner:
En klagosång kring templet hördes
Vid ögats gråt, som ömt upprördes,
Att röra hjertat ännu mer.

* * *

Vid detta sken, som tungt sig tände,
Fann menskligheten sitt elände
Och högmodet sin ärestod:
Den armas stoft låg vid den rika,
En krymplings ben och knotor lika
Med fordom skönsta kött och blod.

* * *

Förborgadt här för bästa snille,
De Fria Konsters sorgsna gille
Satt inom denna griftevall,
Der på sin duk, med fåll och knuten,
Apollo fann sin pensel bruten,
Och mästarn vid sin tafla kall.

* * *

Kom, vandringsman, lyft upp ditt öga
Med helig rysning till det höga,
Och vid en stilla sinnets drift
Besinna tidens bråk och möda,
Och vill du minnas denna döda,
Så läs ock denna minnesskrift:

* * *

Här hvilar sig från svåra tider
En Man, hvars rykte sig utsprider,
Så länge snillen äro till.
Han dog, en värdig far och maka.
Nu, vandringsman, vänd om tillbaka:
Beröm och lasta, hur du vill!

55.

Vid K. Hofgulddragaren P. Widmans Begrafning

den 20 Januari 1790.

Mot Elfviks mulna strand,
Inom dess frusna skär, vid all naturens dvala,
Syns Charon i sin båt sig närmre stranden hala,
Uppdagas i sin rodd af midnattsstjernans brand.
Han för sitt gamla språk, med åran krökt i sand:
Naturens skuld betala
Och återbär ditt lån uti den Högstes hand.

* * *

Bestört af denna lag,
All nejden bugar sig och ömma suckar gjuter:
Ett lyckligt äkta band på några få minuter
Upplöses och förstörs, vid hjertats tunga slag.
Men sänkt i tårars flod på en så sorglig dag,
Ett tåligt bröst besluter
Att trösta sig i Gud och vörda hans behag.

* * *

Vår Vän är lagd på bår:
Hans anlet mer ej ses oss muntra och förnöja,
Hans bröst ej mera hörs sin svaga lunga höja,
Hans hand att göra godt i tiden mer ej rår.
Den arma må nu sjelf aftorka ögats tår
Och Widmans saknad röja,
Med den välsignelse, han af min skugga får.

56.

Vid Fru Elisabet Beata Risells, född Törnings Graf

d. 4 Maj 1788.

Försynens visa lagar skipas
I en orubbad ordning jemt:
Dess dolda råd kan ej begripas
Uti det lopp, oss är bestämdt.
Den blandning uti våra öden
Af sant och falskt, af lust och qval,
Som följer våra åratal,
Utvicklar sig till slut i döden.

* * *

Liksom när böljorna de skaka
En ringa spån på hafvets rymd,
Än drifs den fram och än tillbaka,
Af vågens svall mot klippan skymd.
Så med vårt lif i denna striden:
En ständig motgång för en hvar:
Ej något öga blundat har,
Som icke tårar fällt i tiden.

* * *

Ifrån

Ifrån en verld, som tyckes luta
Till sin förvandling år från år,
Der vreda händer blodet gjuta
Ur sina likars bröst och sår,
Der list och svek hvarannan hylla,
Är godt att vara långt ifrån:
Säll den, som får i griftevrån
Sitt stoft till sina fäder fylla!

* * *

På trogna axlar nu nedsänkes
En vördad Fru uti sin graf:
När hennes lefnadslopp betänkes
Och hur hon fört sin vandringsstaf,
Man genast dygdens värde känner,
Och derför hon den äran vann:
Begråtas af en älskad man,
Af sina barn och sina vänner.

57.

Elegi
vid
Fru Anna Charlotta Schröderheims
Död,
den 1 Januari 1792.

Dedicerad till Grefvinnan Ridderstolpe och Fru Möller.

Charon! din färja den kom ej försent:
  Jag, vid din rodd, jag, jag gråter.
Huru du menar och huru du ment,
  Så kom snart ej åter.
Sorgligt vid en mulnad himmel du
Ropte Schröderheim och såg på hans Fru...
  Vänner af Schröderheim, gråten!
Kom Anne Charlotte! ropte Charon nu:
  Och hon steg i båten.

* * *

Böljan den svallade, skummig och grön:
  Charon af vågen förföljdes.
Strax hennes skugga, förädlad och skön,
  Undan afunden döljdes.
Täcka Kön! min ömma klagan förlåt:
I, som stån vid strand och vänten båt,
  Gråten Fru Schröderheim, gråten!
Följen, vid ögats högtidliga gråt,
  Anna Charlotta i båten.

58.

Vid Fru Georgiis Graf.

En blomma, hög och skön, när det mot natten lider,
Hon med en lutad kropp sin stjelk till marken vrider
Och bleknar på det fält, der nyss hon runnit opp:
När dagen tändes åter,
Hon sina blad upplåter
Till ett förnyadt hopp.

* * *

Så syns vid lifvets qväll en from och täck herdinna,
I blomman af sin vår, ur tidens gräns-försvinna,
Och all dess fägrings prakt i jordens gömmor fly:
Men dagens morgon randas,
Hon änglars sällhet andas
I evighetens sky.

* * *

Till minne af din dygd, dig och din ätt till heder,
Sjelf oskuld dig i dag en ärestod bereder,
Då hon, af sorg förtärd, utbrister vid din färd:
Ditt namn ej afund röner,
Vid den cypress dig kröner,
Ty du var älskansvärd.

59.

Elegi.

Farväl, mitt kära barn, till dess vi åter råkas:
Din sorgsna, hulda far än gråter vid ditt namn.
Min lilla ögnalust! I Seraphimers famn,
Hur ljufligt blir för oss att med hvarandra språkas.
Och du i ljusets sken att åter se din mor
Och dina syskons namn förklarad kunna nämna!
Men jag åt tidens grus vill mina tårar lemna:
Vi råkas, kära barn, och glädjen skall bli stor.

60.

Till H. M. Konungen,

då Skalden sökte att blifva Secreterare vid K. Numer-Lotteriet, i Dec. 1775.

Om Ers Majestät tillåter,
Att dess ringaste Poet,
Dödens pilar till förtret,
Ur sin säng skall uppstå åter
Till ett glas Champagne-vin,
Och om Skaldens matta tunga
Än en gång får lof att sjunga
Med en Gyll'nborg och Dalin:

* * *

Si! så vill jag med min lyra,
Vid dess sakta klang och dön,
I en underdånig bön
Lyckans våld mot mig bedyra.
Från min vagga till mitt slut
Väl dess altar för mig röker;
Men den mängd, Gudinnan söker,
Stänger mig ur templet ut.

* * *

Der dess höga vinster dragas,
Söker jag en tjenst och lön;
Men Gudinnan, rik och skön,
Låter ej en skymt uppdagas
I mitt låga, mörka skjul.
Om Ers Majestät behagar
Gilla Lyckans hårda lagar,
Dör Poeten innan jul.

61.

Till H. Exc. Riks-Rådet m. m. Hr Grefve Carl Fredr. Scheffer, förord för Skaldens Broder, som önskade komma i Ostindiska Compagniets tjenst. 1774.

I en mörk och sorglig hydda
Ser jag Helsans Gud så vred,
Med ett pulver i en sked,
Stundom med en saft och krydda,
Kring mig hasta, yr och rädd,
Mot en hamn, med glas och pilar,
Som uppå min tröskel hvilar
Och ser bister på min bädd.

* * *

Täcks Ers Excellens beskåda
En betryckt Apollos son,
Längst i stugan in i vrån,
Sjuk och bäddad i en låda,
Med ett bläckhorn på en pall:
Sorgligt för dess ögon prålar
Morgonrodnans glada strålar,
Dagens ljus och stjernans fall.

* * *

Dock Apollo hos mig blifver,
I dess öppna famn jag flyr:
Sjelf han denna handen styr,
Som Ers Excellens tillskrifver.
Jag är darrande och svag:
Guden räcker mig sin lyra,
Ber mig sjunga i min yra
För Ers Excellens i dag.

* * *

Straxt ett ögnablick sig tänder
Oförmodadt, sällt och kärt,
Då det qval, som mig förtärt,
Sig till idel helsa vänder:
Bröstet flämtar ej så tätt,
Blodet i hvar ådra skalkas,
Andedrägten liksom svalkas,
Hjertat suckar mera lätt.

* * *

Eders Excellens till ära
Sjunger jag nu frisk och sund,
Med musik vid Bacchi sprund;
Ingen ting kan mig förfära,
Hvarken afund eller tid;
Hvad som kostat ögats floder,
Var en omsorg för min Broder,
För dess välfärd och dess frid.

* * *

Mitt bekymmer lyckligt ändas
Genom Eders Excellens;
Längst vid Moguls rîka gräns
Skall ett tacksamt offer tändas,
Under lofsång, pris och tack;
Lyckans fröjd mig öfverhopar,
Och Apollo till mig ropar:
Yngling! stig nu upp och gack.

62.

Till
Kammarherren Baron Ehrensvärd,
af samma anledning som det föregående,
d. 13 Apr. 1774.

Tillåt mig en målning göra
Af en halfdöd, sjuk Poet,
Som, med handen under öra,
Sitter tyst vid sin pulpet.
Clotho papper mig beredér,
Med en uppsyn, vild och fräck:
Atropos min penna leder
Och Lachesis skaffar bläck.

* * *

Bästa råd i den förtreten,
Är från verlden skilja sig.
Charon stampar vid pulpeten
Och med åran höter mig:
I min nattrock till sin skuta
Leder han mig yr och tung,
Se'n jag först fått lof utgjuta
Sista sucken för min Kung.

* * *

Charon mig' en pels iklàder,
Ullperuk och näfverskor,
Med en mantel utaf läder
Och en hatt med sorgeflor.
Lyran i min hand han sätter,
Sköljer flaskan åt mig ren.
Himlen vet, hvad vin och rätter
Vankas uti Elysén!

* * *

Troll och gastar kring mig rasa,
Och jag häpnar för en syn,
Der jag ser, hvar blink, med fasa,
Böljor vältra sig mot skyn.
Grymt i deras fall tillbaka
Eld och gnistor ge ett qvalm:
Svarta skuggor sig hopmaka,
Sjunga hvar sin sorgepsalm.

* * *

Stadd i sådan ångst och våda,
Beder jag en redlig Vän
Samma ömhet mig bebåda,
Likasom jag lefde än.
För min Bror och för hans lycka
Gif en underdånig bön! —
Himmel, hjelp! Hvad skall jag tycka?
Nu är jag långt ut på sjön.

63.

Till Kongl. Secr. Elis Schröderheim, förord för K. Hofpred. *C. L. Ennes*, som sökte Herrestads Pastorat.

Välborne Herr Secter! Högtärade Herr Broder!

Tillåt ett muntert lag, med rus ur Bacchi floder,
Att vid ett dukadt bord, med skinka och kalkon,
Få sjunga Elis namn och vörda sin Patron.
Då verklig denna fest af qvinnor, barn och männer
Skall firas, till er ro, af Fredmans gamla vänner;
Så tyd ej illa ut, att man i dansen ser
En Ulla bjuda opp en Konglig Secreter.
Tag ej med köld emot ett sällskap, som, tör hända,
Snart under vin och sömn slår bordet öfver ända:
Lät dem som strödda bin få svärma kring hvarann,
Och fäst ert öga först på lagets Ålderman.
Det är just fader Berg, som der på tröskeln sitter,
Som sörplar ur ett kärl och gapar, snål och bitter:
Just han, som nu sin sked till munnen ensam för
Och bugar sig så djupt, när Elis namn han hör.

Märk, hur hans röda läpp den blanka skeden
slickar
Och hur mot fatets brädd han med sin tallrik
vickar:
Hans mun, med soppa fylld, utbrister i ett skratt:
Han skrattar än en gång, och viftar med sin hatt.
Ur fickan drar han upp sin flöjt, så svart och
surer,
Och gör, när steken skärs, en drill med krumelurer;
Men gästerne, i prat, förakta spel och sång:
De titta på hvarann och mumsa på en gång.
Go' vänner! — skriker en — lät bli och skär
kalkonen.
Den andre ropar: Skål för Elis, den Patronen!
Den tredje lyfter sig, med knifven i fullt hugg,
Kör'n bums i skinkan in, och mumsar uti mjugg.
En annan gäspar tungt, med armarna på duken,
Och hur han nicka till, i stopet föll peruken:
En raglar åter fram, som stapplar på sitt mål,
Som sjunger vid en klunk det täcka könets skål.
Två ta hvarann i hand, och kyssas, och bli bröder:
Den ena mist sin hatt, den andras näsa blöder.
Uppå en bakvänd stol så skrattar en så flatt,
Med glaset i sin hand och pipan i sin hatt.
Än syns en utsträckt arm, som stundom darrar,
skälfver,
Som i en svartblå sky en söndrig karmstol hvälfver:
Än synes blixt af glas, som splittras i sin flygt,

Med allt det sköna öl, man nyss till festen bryggt.
Men vid den stora båln, som uppå bordet röker,
En flunsig, glad madam den tjocka armen kröker:
Med slefven tätt till mun, hon stindt på laget ser,
Slår remmarn öfver brädd, och niger djupt, och ler.
Hon dricker Elis skål, och på sin bröstlapp plockar,
Berömmer drufvans saft, och ruskar sina lockar,
Kringvicklar sin salopp, blir surögd, yr och kär,
Och djerft, på Elis fest, ett spetsglas blott begär.
I dörrn, som står på glänt, en nymph man varse
blifver,
Som, med en kullrig buk, in öfver tröskeln klifver:
Hon raglar vid hvart hörn, af vin och lustar sjuk,
Och hennes panna bär en rutig silkesduk.
Med glaset uti hand, hon menlös står och tiger:
Man dricker Elis skål; hon rodnar och hon niger:
Strax klingar hvar och en, och skrapar med sin fot;
Men flickan sprang nu in i dörren midt emot.
Allt laget reser sig: man stöter i trompeten:
Sjelf fader Berg steg opp, och snöt sig i serveten,
Drack Ulla Winblad till, med syster Anne Cathrine,
Bror Movitz' syskonbarn och fader Bergs cusin. —
Men se på den Madam, som lägger fisken före,
Som bär sin väns porträt på halsen i ett snöre:
Det är bror Movitz' bild: tänk, hvad han prålar
stort,
Med himmelsblå peruk, som klöfver knekt i kort!
Tänk, i sin blåa rock, in till och med uppslagen,

Och oboe i mun, — så väl är han aftagen!
Buteljen skymtar fram, och Movitz, som nu ler,
I Fröjas öppna barm sin sälla skugga ser.

* * *

Min värda Schröderheim! ditt öga sällan felar.
Hvem är den glada man, som på sin lyra spelar,
Som sjunger Bacchi lof och Fröjas dyrkan vet,
Som andas i min famn och älskas som Poet?
Han är en Skald, hvars sång af konst och reglor kännes,
Min gamla Lärofar, hans namn: Clas Ludvig Ennes.
Der suckar han så tungt, vid bordet i en vrå,
Då verklig hans förtjenst bort lugn och lycka nå.
Han är så qvick som lärd, och vet sitt sällskap leta;
Men hur han kommit hit, det lär han sjelf ej veta.
Nu drack han Kungens skål och böjde sina knän.
Hjelp denna Hedersprest inom sitt Stift och Län!
Än, bland Apollos barn, han klang ger åt sin lyra:
Än röjes i hans sång en ungdoms eld och yra:
Fast trött, vid grafvens brädd, af armod och besvär,
Han krossat re'n sitt spel, och nu till slut begär,
Ber, att en nådig Kung hugsvala må hans dagar
Och styrka ömt ett bröst, som ödets våld beklagar:
Att, frälst utur ett tvång af skolpedanteri,
Han må på annan ort en lycklig främling bli:
Att ned till Herrestad han må sitt tjäll få flytta.
Han är en sällsynt Prest, helt fri från egennytta:

Han äger knappast mer än kappan och sin bok:
Dermed hans flyttning gjord och lättadt är hans ok.
Fly till en nådig Kung med ädelmodig ifver:
Berätta, SCHRÖDERHEIM, hvad jag om ENNES skrifver.
Hans barn, hans många barn, de gråta kring sin far,
De ropa GUSTAFS namn, och sakna sitt försvar.

* * *

Nu börjar laget slåss... Glöm inte min begäran!
Farväl! Valdthornet hörs, och jag har städs den äran
att förblifva min Herr Broders

ödmjukaste tjenare
C. M. Bellman.

Stockholm d. 24 Aug. 1774.

64.

Till Hofmarskalken N. N.,

Ansökning om rum i Carlbergs Slott.

Floras högtid är nu nära,
I Kung Fredriks gamla park:
Bed min nådiga Monark,
Att han täckes mig förära
Till dess fest en contramark!

* * *

När man mig två rum tillstäder,
Har min önskan nått sin hamn:
Jag skall, med min son i famn,
På en stol af gyllenläder,
Tolka ömt Kung Gustafs namn.

* * *

Och så skall jag med min maka
Dela jemt, om inte mer,
Hvad vår lilla taffel ger:
Blott ej slottets flyglar braka
Och att taket faller ner.

65.

Till Stats-Secreteraren Schröderheim.

Modfälld, nedom Kungens trappa,
På det sista stegets brant,
Bugar en Hofpredikant
I en gles, utsliten kappa.
Tryckt af motgångs hårda tvång,
Han sig bugar — man förlåter —
Än en gång: han bugar åter,
Ja, han bugar än en gång.

* * *

Åren sänka snart hans hjessa
Ned i grafvens sälla vrår:
Han har löften, fler än år,
Att i eget tempel messa
Och inom dess murar bo.
Riddersman af ädelt sinne!
Väck Kung Gustafs ömma minne...
Riddarholmen, posito!

66.

Till Stats-Secret. Schröderheim, förord för en Enka, att få sälja hembrygdt dricka.

Om hon vore minsta vacker,
Om hon ägde små maner —
Men hon skrämma kan Kossacker,
När hon ur sin hufva ler —
Och om gumman, som är enka,
Mindre skrynklig vor' och brun,
Kunde man med skäl misstänka,
Att jag sucka för den frun.

* * *

Men jag ryser, då jag märker
Fattigdomens usla nöd:
Modershjertat slår och värker,
Barnen be sin mor om bröd.
Modren gråter, barnen buga,
Ömt på lutan klingar jag.
Lät nu gumman, i sin stuga,
Sjunga Gustafs skål i dag!

67.

Till Öfver-Directören Kellman,
förord för en fattig Tullskrifvare, 1784.

En bror vid tulln i vånda står,
Med specialn till jorden hukad:
Han några rim af mig undfår,
Med dem han vandrar förödmjukad.
För slika verser och bevis,
Åt Mörtberg, Berg och gamla Barken,
Betalas efter gångbart pris
Från tre à fem till sex mark marken.

* * *

Af Halling — så är mannens namn —
Platt ingen skilling skall jag taga,
Blott jag förmår ur armods famn
Hans långa, magra skugga draga.
Hans barn, hans många barn mig rör:
De äro åtta visst inalles.
Välan, Herr Öfver-Directör!
Skrif på suppliken, skrif: *Bifalles*.

68.

Öfver en Subscriptionslista

för det brandskadade Ulricehamn,

d. 27 Febr. 1788.

Du, som vid din nästas nöd
Känner, hvad dess hjerta sårar,
Som, vid ögats heta tårar,
Delar ditt förvärfda bröd!
Du är värdig — det är nog —
För en dag din penning mista
Och i denna suck utbrista:
Herren gaf och Herren tog.

* * *

Ingen ann' än du sitt namn
Må på detta bladet skrifva:
Hvad du äger råd att gifva,
Gif ett brändt Ulricehamn!
Elden lagt dess murar kull,
Hungren härjar och föröder;
Dina systrar, dina bröder
Bedja dig för Christi skull.

* * *

Lindebarnet ser sin mor
Sina nakna armar sträcka,
Modrens gråt hörs fadren väcka,
Som på modrens hjerta tror.
Vid ett brak af bjelkars grus
Fadren i förtviflan gråter;
Eldens flammor ljusna åter
Utur askan af dess hus.

* * *

I en så förfärlig natt
Köldens raseri sig öker:
Tomt vid tomt i lågan röker,
Folk och allt i bäfvan satt!
Menskovän! vid himlens hot
Låt ditt hjerta dig beveka:
Kan du här ditt namn oss neka?
Kan du göra Gud emot?

69.

Anhållan om Begrafningshjelp åt Lidner.

Skalderna ha aldrig råd
Att en bror i grafven sänka,
Knapt till svepningen en våd,
Mindre facklorna, som blänka.
Visen ömhet, visen nåd
Mot Poeten Lidners Enka.

70.

Till Abbé Michelessi.

På H. M. Konungens befallning.

Abbé Michelessi, bästa vän mitt hjerta känner!
Bland Apollos glada vänner
Din belöning tag.
Landets Sånggudinnor möta dig med larm och yra,
Le och tystna vid din lyra,
Prisa dina slag.
Echo vill dig troget följa,
Ej din sång fördölja:
Sjelf Sirenen på vår bölja
Stannar i sitt språng.
Vår Monark, så rik af ära,
Får du nalkas nära:
Ädelmod och dygdelära
Ämnen för din sång.

* * *

Men, min frände, bäst jag nu din höga sällhet målar,
Kring min låga hydda strålar
En förfärlig tropp:
Ifrån Träsket en augur och troll från Skinnarviken;
Längst från Plutos mörka diken
Stiga drakar opp.

Vid min säng de sig församla
Och i mörkret famla:
Jern och bojor ramla, skramla,
Och jag hör ditt namn.
Snart mitt rädda blod förskräckes:
Grymt min hand utsträckes:
Grymt jag utur sömnen väckes,
I min skönhets famn.

* * *

Nattens facklor börja sprida sina bleka lågor:
Molnens svall och ljusblå vågor
Susa uti skyn.
Foglen sjöng och solen brann, augurn i sanden rita:
Fönstren börja blifva hvita,
Glittra för min syn,
Tusen cirklar han utmätte,
Mot oraklet trätte,
Stundom modig som en jätte,
Stundom som en dvärg;
Men, vid flygten af en svala,
Stod han opp och tala,
Slog sitt bröst och, i en dvala,
Sjöng om guldets färg.

* * *

I en skrubb vid Bacchi thron, bland krukor och pokaler,
Ligga fyratusen daler
Kring ett tärningspel.

Vid Cupidos altar i ett hörn så ser jag mycke:
Med ett kungligt sken och tycke
Strålar en juvel.
Der en gyllne dosa glimmar:
Märk, rubinen strimmar...
Men nu nalkas dagens timmar,
Och jag sjunga kan.
Lärda Michelessi! vänta:
Guld bör dig ej ränta.
Dermed han på dörren glänta,
Och all ting försvann.

* * *

Ax och blommor i vår bygd nog Bacchi vänner sira:
Vill du glad hans högtid fira,
Njut hans olja varm.
Ja, vill du din skönhet se bland Cyperns söta lustar,
Strax Vestalen för dig pustar,
Öppnar dig sin barm.
Till en vällust för ditt öra
Våra spel vi röra:
Hör la Hay, så får du höra
All Olympens fröjd.
Ljuft med oss ditt öga ömmar,
Uti sömn och drömmar:
Ej Vesuvii svafvel strömmar,
Slukar här din höjd.

* * *

Sist sannfärdigt till ditt lof sjelf din Apollo talar:
Granna möbler, bord och salar
Saknas på min jord.
Michelessi! mins, Corneille till verldens smak och tycke
Skref sitt största mästerstycke
Vid ett krassligt bord.
Guldet ofta hos personen
Skämmer skaldetonen,
Men en stråle ifrån thronen
Gör poeten qvick.
Låt en karg sin kista bära,
Juden sig försvära:
Sjung du, glad, Monarkens ära,
Gör som jag och drick.

71.

Bref till Baron ****,

d. 28 Oct. 1788.

Den djerfve Guden Mars, med pipskägg o[illegible]
mustasch,
Med Brandenburgisk hatt och svafvelgul pluma[illegible]
Sitt mulna anlete i vreda skrynklor vrider,
Och snyftande mot mig med blanka sporrar skrid[illegible]
Fram på mitt kammargolf.

* * *

Nyss i en ljuflig blund, så pass mot klockan to[illegible]
Med knäppta händer hop, bekymren tycktes [illegible]
För Kung och Fosterland, vid all naturens hv[illegible]
Mitt blod dock rördes än.

* * *

Upp, slyngel, ropte han, och ryk för den och d[illegible]
Ser du ej vapnens blixt kring Nordens hällar lju[illegible]
Hur landets tappra slägt, så gamla män som u[illegible]
Behjerta landets nöd?

* * *

Mitt öga stirrade, och hela kroppen, död,
Sin andelösa tyngd ned uti bolstren sänkte.
Hvad var att göra här? På brandvakten jag ta[illegible]
Men fick ej ordet fram.

* * *

Den vreda Gudens röst sängklädrens dun och dam
Blott vid det ordet *marsch!* kring sängen tycktes
skaka.
Ligg intet der, skrek han, och kuttra med din maka,
Och dröm om vaggors knark!

* * *

Hur älskar du, skrek Mars, din Herre, din Monark,
Som eldas natt och dag för Sver'ges väl och ära,
Som främst i striden går att oljoqvisten skära
Åt Krona, Land och Folk?

* * *

En Kung, hvars tidehvarf knapt äger någon tolk,
Med alla konstens drag och hela hjertats låga,
Som med Homeri sång upplöser denna fråga,
Om han sin like har?

* * *

Liksom när blixt på blixt ur molnet nederfar,
Vid fästets ljusa skymt och thordöns brak och splitter,
Nu hundra solars eld och tusen stjernors glitter
Kringhvärfde min person.

* * *

En väldig sinkadus på truten, Herr Baron,
Af Gudens venstra hand nedlade all min styrka:
Min kammare blef ljus liksom St. Peters kyrka,
Julnatten, uti Rom.

* * *

Mitt käftamente flög, sig vattnade min gom,
Och foten, som en hind för jägarns hund i kärre,
I flykten tog ett skutt, och flux, välborne Herre,
Står jag i Helsingfors.

* * *

I lif och död min tro, vid altarbordets kors,
Jag för min dyre Kung med manligt bröst bekänner,
I stoftet bugar mig för fosterlandets vänner,
Som nyss hans lagrar skärt.

* * *

Och skönt ej krigets Gud mig klingan har förärt,
Så tar jag den nog sjelf och vet i kafveln fatta
För Gustaf och för Carl... Stå du nu, Mars, och skratta!...
Din nåd jag ej begärt.

72.

Till Biskopen Doct. Uno von Troil, då Författaren förärade honom tvänne Böcker.

Helsas af Joh. Petri Gothus Norrcopensis, item af Lars Olofsson Wallin.

Verlden saknar oss två gubbar
Dubbelt snart ett seculum.
Om jag ej din boning rubbar,
Gif *Johannes Gothus* rum:
Lät mig bland de fordna fäder
Njuta vördnad och försvar.
Skön i mina multna kläder,
Jag ej tidens prydnad har.

* * *

Se'n jag sist på vagn och kälke
Ned till Åkers kyrka drog,
Och mitt öga med allt fog
Fordom ädle Herr Clas Bjelke
Och hans dygder ömt begret,
Ack, hvad är det länge sedan!
Af båd' mig och vagn och medan
Hvarken du ell' någon vet.

* * *

Men, min son! Nu går jag åter:
Värde UNO VON TROIL!
Om du fritt mig unna vill
Och din godhet så tillåter,
Svep mig i din bokgardin
Samt bland dina tysta vänner:
Du min ädla skugga känner,
Mig *Lars Olofsson Wallin.*

73.

Till General Toll,
då han dubbades till Commendör af Svärds-Orden, 1787.

Ryktet i min lilla stuga
Sagt mig, att min General
Skall i Nordens riddarsal
Under svärdets glans sig buga
Till det stora gula band,
Och förtjensten så belönas,
Att de ädla snillen krönas:
Allt ett verk af Gustafs hand.

* * *

Lutad detta bref att skrifva,
Hvarje rad min vördnad bär:
Lacket flammar, elden tär,
Ljuset dunklar bordets skifva
Och min bild i samma sken.
Mellertid jag detta skrifver,
Jag ur fönstret varseblifver
Vagnen rulla till leven.

* * *

Njut i sällhet der den heder,
Med ett muntert anletsdrag,
Att den första gång i dag
Helsas af de mörkblå leder
Vid trumslagen och signaln!
Men jag kann ej sluta raden,
Förr än hela Vaktparaden
Gör honneur för Generaln.

74.

Skål för Öfverste-Lieuten. Stedingk.

I Rikets värf du krönt din riddersmanna-klinga,
Du ädle, bland den Svenska Flottans män!
Kring Porkala än dina vänner dig omringa
Och hedra dig med sina pukor än.
Men vi, som hjelten möta,
I vår invigda sal,
Med drufvans söta,
Invigom hans pokal!
Vårt tal,
Vår sång, som Svenske män,
Höjs till vår Stedingks ära.
Klang! Hans flagg skall fienden
Förfära
Än.
Hur mången vacker flicka,
Med blomstrad barm så smal,
Tror du, vill dricka
Din skål vid blodets qval?
Vårt tal,
Vår sång, som Svenske män,
Höjs till vår Stedingks ära.
Klang! Hans flagg skall fienden
Förfära
Än.

75.

Pastoral,

till Kyrkoherden Mag. Arnold Asplund, den älskansvärda Mannen, d. 25 Apr. 1790.

En Herde skiljs, i tårars qval, från sin Herdinna,
Se'n i dess tjäll han lagt sitt timglas ner;
Att ur naturens bok båd' natt och dag påminna
Om Skaparns lof, i allt hvad ögat ser;
Att, från det dagen randas,
Till solens nedergång,
Hon fromt må andas,
Befriad lustars tvång.
Hör Herdens sång!
Med uppräckt hand till himlahvalfvets skyar,
Herdinna! jag ännu en gång
Förnyar
Den.

* * *

Men, sorgsna vän! bortskölj min bild i dina tårar.
Slå upp ditt tjäll, sträck dina armar ut!
En Herde syns, med blommor, plöja mina fårar,
I samma famn de samma suckar gjut.
Lyd, hvad hans röst dig bjuder,
På tidens mörka stråt:

När klockan ljuder,
Böj dina knän och gråt;
Upplåt, upplåt
Ditt rädda bröst, om ovän dig förfärar;
Din Asplund, under ögats gråt,
Dig ärar
Än.

76.

Till K. Hofpr. och Kyrkoh. Lehnberg, på invigningsdagen i Kungsholmen d. 24 Maj 1790.

Bugen er
Till jorden ner,
Skåden, I starka och raska,
Grafvens brädd
Med knokor klädd
Och er hvita aska!
Mårk, vid trenne skoflars kast,
Hur er glans försvann i hast:
Gömda och glömda bli benen.
Bugen er
Till jorden ner,
Neder till griftestenen.

* * *

Men ändå
Akten på
Klockan i templet, som ljuder,
Vid den röst,
Som ert bröst,
Er en himmel bjuder.
Sjung i muntra snillens lag
Bägarn gladt vid bordet tag,
När lifsbesvären besvära:
Men ändå
Akten på
Att er Lärare ära.

77.

Till Grefvinnan Ribbing.

Snart min dag sin afton nalkas:
Clotho tittar fram ur skyn,
Ljuft Sirenen leker, skalkas,
Simmar tyst i vattubryn.
Atropos sväfvar,
Arbetar och sträfvar,
Sin slända kringvefvar:
Jag suckar och bäfvar...
Lachesis förblindar min syn.

* * *

Bland spinnrockar, garn och trissor
Dödens herrskap jag nu ser,
Blomsterkrönta med narcissor,
Kasta sina kronor ner.
Skyarna ljunga
Och Parkerna sjunga,
Så gamla och tunga
På molnena gunga,
Med glasögon, timglas och mer.

* * *

Atropos, min Lifsgudinna!
Hvälf ej än min hydda kull:
Vid mitt glas lät mig besinna
Skönhet i sin glans och mull. —

Nej, ingalunda!
Tag glaset och blunda,
Fort drick och begrunda,
Fort marsch från det runda,
Från skönhet och skatter och gull!

* * *

Tag farväl af allt det sköna,
Som naturen rikt utbredt.
Ögat har sin fröjd fått röna:
Du Grefvinnan Ribbing sett.
Packa dig neder
I grafven med heder:
Sträck ut dina leder
I kistan af ceder —
Aj, amen!... Nu dog jag med ett!

78.

Till Abbé Vogler,

då han spelte orgor, den 18 Sept. 1786.

Abbé Vogler! när du rör
Orgelverkets gudadunder,
Örat med förvirring hör
Skrålet ur Tartarens grunder:
Svalgets stormar, sprak och brand;
Hämnad, jemmer, ångst och fasa
I de vreda toner rasa,
Som framrusa ur din hand,

* * *

Men vid dina milda slag,
När du saligheten målar,
Evighetens klara dag
Förs på morgonrodnans strålar:
Under himlarösters ljud
Ögat tåras, känslan lider,
Bröstet suckar, blodet strider,
Hjertat fröjdar sig i Gud.

79.

Sergels Dröm.

Den 29 April 1789.

Ur Olympens små alcover,
Sälla Andar! skynden er
Till den gröna länstol ner,
Der vår glada Sergel sofver
Och om Psyche drömmer än.
Du, som ömt han gått till handa!
Kom och återför hans anda
Till Olympen upp igen.

80.

Till
Fröken Anna Charl. v. Stapelmohr.

1773.

Jag, en Pindi verkgesäll,
Som bland Gudens barn arbetar,
Efter denna vers nu letar:
Mamsell Ulla, märk, Mamsell . . .
Alla Pindi tjenarinnor
Hvar och en nyfiken tror,
Att min vers ibland Gudinnor
Fins hos Fröken Stapelmohr.

81.

Till Fru Olin.

Änglarna i himlarunden
Allesammans häpna stå,
Lucifer, med kedjor bunden,
Uti afgrund går på tå,
Alla helgon fälla händer,
Rodna, skämmas på sitt vis,
När från denna verlden länder
Fru Olin till paradis.

82.

Till Mamsell Säfström,

då hon i Operan *Colonien* spelte Belindas rol, den 23 Maj 1789.

Vid hafvets svall, bestört och rädd,
I en bedröflig drägt och prydnad,
Stod du vid strandens nakna brädd,
Begrät din frihet med den lydnad,
Som grymhet alltid väntar sig.
Ack, hvad din röst min stolthet delte!
Jag ber dig: spela, som du spelte,
Att än en gång bedröfva mig!

83.

Skål d. 8 Juni 1770.

Jag ser naturens under,
Millioner blommors pråI:
Jag hör kring berg och lunder
Hvar fogels tungomål;
Men vid så glada stunder
Vi dricke Värdens skål.

* * *

Jag ser, hur böljan flyter
I ljusblå vågors prål,
Hur hon sin stillhet byter
Och tar med våld sitt mål;
Men nöje oss ej tryter:
Drick då Värdinnans skål!

84.

Till en Vän
öfver ett Tripolitanskt dryckeskäril.

Detta kärl, nyss fyldt uti,
Fyldt af Bacchi söta safter,
Har en Turk med stolta krafter
Burit hit från Tripoli.
Gubben, klädd i tunna tafter
Och med tofflor från Turki',
Ler och nickar, och vill bli
Okänd vän i Barbari'.

85.

Till Mamsell J. G., efter Maskeraden,

d. 24 Januari 1777.

De ljufva valdthorn blanda sitt ljud,
Sjelf Pan uppbådar Kärlekens Gud
Till lekar, dans, på bölja och strand,
  Neptun tar Venus i hand.
Tritoner, Silfer kring Fredrikshof!
  Upp, sjungom Gustafs lof! - - - *Corno.*

* * *

Hvad trängsel, sorl, hvad löjen och skrik!
Hvad dyrbar fest, briljant, magnifik!
Båd' skog och vatten glittra så täckt
  Af eld och lampornas fläkt.
Tritoner, Silfer kring Fredrikshof!
  Upp, sjungom Gustafs lof! - - - *Corno.*

* * *

Vid marechallers fladdrande sken
Framrulla vagnar inom allén,
Der masker titta ut och ge pris
  Minervas små paradis.
Tritoner, Silfer kring Fredrikshof!
  Upp, sjungom Gustafs lof! - - - *Corno.*

* * *

Jeannette, rödblommig, steg ur sin vagn,
Satt foten fram vid pukornas klang,
Och i sin svarta dominodrägt
　　Utsträckte armen så täckt.
Tritoner, Silfer kring Fredrikshof!
　　Upp, sjungom Gustafs lof! - - - *Corno.*

* * *

Klang, valdthorn, flöjter, oboe, klang!
Vår oskuld jäfvar titlar och rang.
Hvar en må dansa lustig och glad,
　　Och sluta så sin maskrad.
Jeannette, välkommen från Fredrikshof!
　　Lef nöjd, sjung Gustafs lof! - - - *Corno.*

86.

Vid förbifarten af Ulriksdal,

d. 25 Juni 1777.

Nyss då morgonsolens strimma
Nattens täcke genombröt,
Och det hvita molnet flöt,
Färgadt af en strålig dimma,
Uti Thetis sköte ner
Satt Anakreon och blunda,
Och i Morphei famn begrunda
Hvad han såg och hvad han ser.

* * *

Hjulen på en hyrvagn trillar
Efter tvänne hästars traf,
Under det att dammets qvaf
Ögats ljufva blick förvillar
Åt det vackra Ulriksdal.
Men hvad ögats lystnad sakna,
Fylldes upp, då hjertat vakna
Med ett ömt och ljufligt qval.

* * *

Undersåtlig tro och lydnad
Stärkte själens rena fröjd:
Sver'ges Drottning, mild och nöjd,
Gaf den bygden glans och prydnad,
Och Zephirn, mig tycktes han,
Hennes namn så mildt upphöjde;
Åskan gick, och soln sig röjde,
Stolt i skyn — och jag försvann.

87.

87.

Sabbatsberg d. 12 Juli 1782.

Systrarna skola
Ej sitta, vän vid vän,
Och barmen sola
Och gunga längre än.
Hvar från sin bänk
Stig fram till Bacchi skänk
Och betänk,
Hvad safter fins i källaren.

* * *

Af första tåren,
Min sköna! — vet hon hvad? —
Blir hon, som våren
Så vacker, ung och glad.
Syster! kom, kom,
Och låt oss klinga om:
Och den som
Ej klingar, hädar Doctor Blad.

* * *

Hör, hur det skrifves
I Bacchi sammandrag:
Sorgen bortdrifves
Uti ett muntert lag.

Ängslan och qval
Och tårar utan tal
På en bal
Med Bacchus-dansas bort på en dag.

* * *

Glaset med vatten
Ger fägring snart god natt
Och under hatten
Gör ögats eld så matt:
Och gunga här
Och promenera der,
Sådant är
Att sönderbryta Bacchi-tratt.

* * *

Syskonen böra
Vid morgonrodnans rand
Glädtigt sig snöra,
Med tumlaren i hand,
Och tänka så:
Tänk, om vi kunde få
En eller två
Buteljer Malaga ibland!

* * *

Vi skull' så tysta
I våra hushåll gå,
Hvirfla och nysta,
Och sätta grytan på,

Mot klockan ett
Ha steken på sitt spett,
Och beredt
En lustig måltid för oss då.

* * *

Sjungom nu alla
Till vinets pris en sång:
Lät oss befalla
Tolf bålar på en gång.
Bort med allt smek,
Mjeltsjukans knep och strek,
Och apthek,
Och sjelf rumorarns bjellrade stång!

88.

Till Capiten Kämpensköld,

d. 26 Julii 1787.

Välborne Herr Capten! Salutem med allt godt!
En af oss älskad vän tillhör den sälla lott,
Att se sitt ädla namn af hundra *) vänner prisas;
Att slikt en sanning är, vet Gud, bör ej bevisas,
Fastän af deras mängd, som tecknat sig i dag,
Man skulle tro en flock från Harlem eller Haag.
En sammanskockad ring uti den akt och mening.
Att stifta allmänt gräl i enskild from förening:
Man skulle tro sig se en Holländsk corps de garde,
En rödbrun Veel, min Heer, med cordons-hatt-cocard,
Och att i slikt tumult skull' blåsa postiljoner,
Curirer rida fläng, med ljungeld från canoner,
Bland svärmar i gevär från Utrecht, Rotterdam
Nej, med en stilla blick vår vänskap träder fram
Oss fägnar något nytt ifrån den vännen höra,
Hur jordens gröda höjs, hvad landtman har att göra
Om strandens rika fångst, om kronokittelns glans
Om Jerker stämt fioln, om Marjo står med krans
Om än Ers Vördighet ur templet hunnit jaga
Den svarta Pharisén, och sjelf behållt sin kraga

---

*) Brefvet var underskrifvet af 100 personer.

Om hvad som allmänt sägs, om hvad som allmänt
sker,
Om socknestämmors larm, om klockarval och mer.
Slikt är vårt ändamål: slikt goda vänner egnar:
Men hvad oss angår mest och hvad oss kärast fägnar,
Är att, i Floras hof bland blommor, bär och blad,
Vår vän må med sin Fru ej glömma bort vår stad.
Vi hafva nyss försport, det gäller att försöka,
Herr Capten Kämpensköld vill permissionen öka.
Alltväl, njut Skyttens lugn, der han sig lägrat tryggt,
Vid solens glada blick och stjernans ljusa flygt;
Men glöm ej dessa namn och ej vår bön försaka,
Att snart din hydda se. Välkommen, med din maka!
Vår vänskap, utan vinst, vill det så gerna se:
Vi äro Svenske män och ej Holländare.

89.

Till Capiten Kämpensköld.

Välborne Herr Captén! Högt älskade Herr Broder!

Vi underskrefne män, väl pelsade, med foder,
Som jollra kring vår disk vid ljusets dunkla sken,
Vår synnerliga tjenst, oss älsklig Herr Captén!
Som hos oss anmäldt är, för några dagar sedan,
Som skall från Hudiksvall vår Broder hunnit redan,
Och såleds med sin tross, sitt manskap och befäl,
Snart möta Gefle gräns, — gutår! må alltid väl! —
Så hafve vi i dag enhälligt nu beslutat,
Se'n hvar och en sitt stop till öfverläggning lutat,
Att denna dagens post aflemna några ord,
Med helsning till vår vän, ifrån vårt stora bord.
Oss fägnar framför allt vår Broders lif och helsa,
Och är vårt trogna råd, han må sig väl bepelsa
Emot så bister köld, som trotsar stark natur,
Så att vi snart hans stop: *Hå, böfveln, drick då ur* *)!
Att vi må snart hans stop få räkna i vår numer.
Bredvid en tallrik ål, en inlagd gås och hummer:
Se'n språka få ihop, på hedersmanna tro,
Om gammalt och om nytt: om tobak, posito!
Hos oss en präktig rök i ljusblå hvirflar skiner,

---

*) Capit. Scharffs ordspråk.

Hvars pustning strör ett moln kring luckor och
gardiner,
Inom hvars dunkla krets, af någon nöjd och rik,
Ett sjöskumshufvud höjs, och hatten på sin spik.
De ludna kappors mängd på sina stolar paras,
Och käpparne i vrån af ögonen bevaras.
I detta lugna qvalm, vid aftonrodnans sken,
Vi öppna våra lock och fläta våra ben.
En helsar på sin stol: *Gehorsamester Diener!*
Men i hans trumpna tal och allvarsamma miner
Hans önskan lika glad, uppriktig är och ren,
Med oss att råkas snart, välborne Herr Capten!
Ock kunna vi med fog den vännen ej förglömma,
Som plär vid kryckans stöd om sina fötter ömma:
Hans helsning, framför allt, bör hedra detta rum,
Så väl som från vår vän med ideliga um.
Noch från en hedersman, vår vän till punkt och
pricka,
Som bär Hans Majestät, Kung Erik, i sin ficka;
Och slutlig från en bror, den sista i vårt lag:
Utaf min tolfte sup kan gissas, det är jag.

På Lagets vägnar

C. M. B.

90.

Bjudning till Assessor Pfeiffer.

Muskö d. 20 Januari 1787.

Underskrifne ledamöter
Uti Muskö glada sal
Stadgat dubbel plikt och böter
I ett angelägët val.
Saken är i korthet denna:
Den som detta budet får
Och ej straxt i slädan står,
Sådan vän vill man ej känna.

* * *

Med vårt val vi träffat eder,
Att deltaga i vår ro,
Vid vårt bord att sitta neder
Och i våra kamrar bo.
Edert glada lynne sökes,
Edert sällskap vänner värdt:
Nu, som det är oss så kärt,
Er förbindelse ock ökes.

* * *

Vädret lugnt, och mer på isen
Inga vargars tjut och böl:
Präktig brasa syns i spisen,
Bägarn sqvalpar, full af öl.
Slädan lätt i farten hoppar
Öfver branta höjders djup:
Men för er på sjön en sup
Står tillreds, med beska droppar.

91.

På Elfvik,

d. 26 Dec. 1787.

I rad, i rad! Gif, manskap, akt!
Är ingen man i dag på vakt?
Är ingen på castellet
Inom de svarta gluggar?
Månn' Commendanten sofver än
Med de Coldini raska män,
Som der, uppå castellet,
Sist tömde sina muggar?
Nej, Commendanten Peter, han,
Han lefver, citadellets man.
Hans skål! Kom, klingom med hvarann!
Den skålen, den är dyr och sann:
Läggom an!

92.

På Elfvik,

d. 6 Juli 1788.

Glada bygd, så täckt belägen
Midt i vattnets lugna våg!
Dina åkrar pryda vägen
Med en hög och gulnad råg:
Dina vikar tyst förära
Fångst af gädda, mört och mer;
Öfver allt i dälden nära
Man de röda smultron ser.

* * *

På en hög och ljusblå bölja
Fladdra seglen bort och fram:
Stundom masterna sig dölja,
Stundom höjs en vimplad stam.
Dagens timmar lätt försvinna
Under nöjen, spel och sång,
Der en värd och en värdinna
Ha förbjudit krus och tvång.

93.

Bjudning till Häradshöfding Blix, att komma till Elfvik, d. 25 Juni 1789.

Nyss på stunden anländ hit,
Uti mörkret genom skogen,
Har jag skorpan mellan knogen,
Med en liten aqva-vit.
Frun i huset ber mig skrifva
Till Elfvikens gamla vän,
Som en blixt, ett rim igen
Till den vers, som nu skall blifva:

* * *

Nemligen, att dig bland oss,
Som en munter man med snille,
Man nu gerna äga ville,
Under aftonstjernans bloss:
Att med mig den sköna ålen
Smaka i värdinnans rum...
Men du är så dum, så dum,
Som med mig ej gissar skålen!

* * *

Skål för Elfviks Mor och Far!
Som en blixt din flaska slunga,
Uppå Östanvik att sjunga:
Sjung som vi nu, par om par,
Glada dagar, ljufva nätter,
Uppå Nämdöns mörka strand,
Tills du, hand ur hand, i hand
Tummar våra små cottletter.

94.

På Elfvik,

d. 26 Aug. 1789.

Nu är det så på Elfvik fatt:
Der man ser ängen ända,
Och ser en resande med hatt
Eller corsett anlända,
Vinkar värden alltid så gladt:
Aldrig får chäsen vända.

*　*　*

Aldrig får chäsen vända der,
Fålen sku alla binda,
Och om värdinnan ute är,
Börjar hon kransar linda.
Vänskap båda hålla så kär:
Synd, deras syn förblinda!

*　*　*

Synd, deras syn förblinda då,
Verklig i oskulds hydda!
Nej, drick ett glas och smaka på
Landtmannens sunda krydda.
Klingom: alla Gudarna må
Elfviks Patron beskydda!

95.

Afsked från Elfvik,

d. 27 Aug. 1789.

Så skiljoms åt med upprörd själ,
Och nalkoms stadens larm och gräl:
Från Elfvik :||: vi bjuda farväl.

* * *

Farväl, du lugna strand, så täck,
Du trädgård med din gröna häck!
Från Elfvik :||: nu årorna sträck.

* * *

Du, blomsterkorg, der nedanför,
Som till vår lust din vällukt strör,
På Elfvik! :||: Farväl, som sig bör!

* * *

Och ändtlig så farväl, vår Värd!
Tack för den del oss är beskärd
På Elfvik, :||: af vänskap förärd!

* * *

Klang! Vår Värdinna lika så
Skall ömt ett afsked af oss få.
På Elfvik :||: är roligt ändå.

96.

Till Hofgulddragaren Widman, med en ritning, som föreställer Författarens afskedstagande på Elfvik d. 16 Sept. 1789.

Nå, ödmjukaste tjenare, tusen stor tack!
Nu på tröskeln jag skrapar min klappade klack,
Tar farväl af värden uppå Elfviken, ack!
Der jag slog fortuna och ur bägaren drack:
Tackandes för den vänskap, den ömhet och tro,
I din äng sofva middag, i din hydda få bo. —
Är det intet roligt uppå Elfviken? — Jo!...
Gunstiga bagage, ni på färjan, ro, ro!
Farväl, min frände, vid glasen, hå, hå!
Gode Widman! din afskedsskål kan tårar förmå.
Vänner, I som till Elfvik båd' kommen och gå!
För Far och Mor på Elfvik klingen! Se så!

97.

Till Fru Widman,

med en ritning, som visar Skaldens öfverfart på färjan ifrån Lidingön d. 15 Sept. 1789.

Glada Elfvik! fåfängt mer
Jag din strand besöker;
Misslynt jag min färja ser
Och min pipa röker.
Just den backen, just den der,
Som till Elfviks grindar bär,
Mig uti mitt hjerta skär
Och min saknad öker.

* * *

Så farväl, min glada Fru!
Farväl, min Värdinna!
Elfviks Michel ser du nu
Andra stranden hinna;
Men de ömma suckar, o!
Under det de färjan ro,
Aldrig nånsin kan man tro
Med min rodd försvinna.

98.

Öfverfarten från Elfvik.

Granne! se på chartan bara:
Sup, så ser du Lidingön:
Noch en klunk, så ser du sjön:
 Än en sup, och svara:
Ser du Långnäs? — Ja, jag ser:
 Slika chartor rara! —
  Hvad ser du mer? — :||:
 Tuppen på Sanct Clara.

* * *

Slika chartor äro rara:
Drick en gång din granne till!
Hela året, om du vill,
 Står hon att förklara.
Syns hus-stegen? — Stegen syns. —
 Än då Elfvik? Svara! —
  Jo, nu begyns :||:
 Ögonen bli klara.

99.

Till Hofkamereraren Sandvalls Fru,

sedan Skalden d. 19 Januari 1788 hade försummat en middagsmåltid, till hvilken han lofvat komma.

Litet brott är snart förlåtit,
Men mitt brott är ganska stort:
Se'n dess följder jag begråtit,
Finner jag hvad ondt jag gjort.
Brutna löften ä' ej rara,
Men som jag ej hålla ord,
Ej en gång till dukadt bord...
Just en sådan skall det vara!

* * *

Hur kan man mot skönhet fela
Med uppsåtliga maner,
Och sin tid så plötsligt dela
Mellan Dufvans halfqvarter?
Hur kan man med nej besvara
Vänners vilja och behag?
Jo, en sådan en, som jag,
Just en sådan skall det vara!

* * *

Jag har trott, på gamla dagar,
Bli det täcka könets vän,
Dyrka deras helga lagar,
Och min vördnad ge igen;
Deras namn i hjertat rista;
Men så täck värdinna fly,
Lär jag kanske blifva — fy! —
Båd' den första och den sista.

* * *

Här står jag i vintrens fårar,
Ner vid Mälarns kulna strand,
Dristar knapt med bön och tårar
Kyssa min värdinnas hand.
Men jag tror, hon ej beslutit
Bli mig mindre huld och god:
Visa mig ditt ädelmod,
Och förlåt hvad jag har brutit.

100.

På Spinnhuset,

d. 4 Juni 1788.

I Fröjas döttrar, dörrn igen
Promt i vingården samlen er,
Och hjelpen till i bägaren
Att den ifylla mer.
Du vid din långrock och din tramp,
Med brandgul barm och rosig hy,
Ställ härfveln bredvid Bacchi stamp
Och till hans ångor fly!
Nå, arbeta fortare — så, så!
Ännu fortare, låt trissan gå!
Arbeta ni fortare, fortare då!
Det der var skönt, hå hå!

* * *

I mörkblå gubbar, med en min,
Som röjer Laudons ändalykt,
Som plär en liten rädd cusin
Annamma i sin flykt!
I mågen glo åt Bacchi kar,
Men ej till templets spets på ön;
En afsatt kummin, för en hvar,
Blir eder arbetslön.
Nå, arbeta fortare m. m.

* * *

Just så, så är det, så ä' dä',
Sjöng Bacchus, när han, varm och matt,
Med bägarn hukad på sitt knä,
Vid Långholms-udden satt.
Kring Fröjas borg med gallerverk
Han bittert hvälfde ögats blick
Och idlig ropte: Syster, märk!
Drick, syskon! Syster, drick!
Nå, arbeta fortare m. m.

* * *

Så här kläms drufvorna — Jo men;
Och derför ge de tusenfalt
Sin arbetslön arbetaren,
I nectar, varmt och kallt.
Men när som Bacchus någon gång
Har, som i dag, här göromål,
Så sjunges alltid denna sång:
Värdens och värdinnans skål!
Nå, arbeta fortare — så, så!
Ännu fortare, låt trissan gå!
Arbeta ni fortare, fortare då!
Det der var skönt, hå hå!

101.

Till
Assess. Doct. C. Fr. v. Schulzenheim,
d. 7 Maj 1789.

Tack, vår kära Pappa!
Tack för din jalappa,
För det receptet Bacchanter du ger!
Den var skön för magen,
Än en gång intagen:
Kräks ej, min granne! Den rinner nog ner.
Svälj! Du skall finna,
Ditt blod börjar rinna,
Och ditt snille eldas mer och mer.

* * *

Med det täcka könet
Blir det första rönet,
Att du mår bättre — bland sötungar små.
Den som dem förringar,
Och ej glasen klingar,
Bör ha jalappa, en tunnså ell' två.
Så är det skrifvit,
Af Bacchus utgifvit
I Pharmacopean . . . Luta på!

* * *

Drufvans must vid grafven,
Skrifver sjelf. Bœrhaven,
Tröstar den sörjande, läker hans sår;
Vinet sockrar öden,
Mildrar sjelfva döden,
När i bekymren han röjt sina spår;
Vinet ger vänner,
Ger styrka åt männer
Och åt skönhet känslans eld: gutår!

* * *

Synd, du bordets Pappa!
Synd, vår dosis knappa!
Börja dieten, och sjelf drick nu ut!
Dock ett ord med ära:
Slippa vi begära
Af Arenander vår hvita syrtut,
Buga vi alla
Och fromsint befalla
Litet cochlearia till slut.

* * *

Det var skönt för magen!
Intill morgondagen
Sku vi förkunna din godhet som värd:
Ja, hvar vi oss fägna,
Sku vi dig tillegna
Skålen i botten, till sista vår färd.
Lef sälla dagar:
Och om du behagar,
Tag till maka en som är dig värd!

102.

102.
Skål
d. 10 Febr. 1790.

Mer krut! Canon får intet bli sval:
Rikets ära än kräfver en blodig signal. *Fin.*
Än må krutets qvarnar gå,
Dammet sigtas i sin vrå,
Och bland bataljoner luntan tändas på.
Blåser oväns vimpel, sjungom då,
Sjungom hvar och en på hafvets gröna bölja. *D. C.*

* * *

Mer krut, till trots för högmod och hot!
Mal och sigta, och döda, och dö, patriot! *Fin.*
Men förr'n du på qvarnen mal,
Elda dig vid din pokal.
Rikets ära kräfver än en blodig signal.
Dock ett glas, ur Bacchi arsenal,
Böra vi uti hans varma åmar skölja. *D. C.*

* * *

Men förr'n du dör i tjäll ell' i fält,
Klang för Gustaf! Stå trogen, der Kungen dig ställt. *Fin.*
Har du intet mera krut?
Ock din granne malit ut?
Tacka, som en Bacchi man, värdinnan till slut.
Värden, alltid färdig hvar minut,
Att med oss i döden Kungens vilja följa. *D. C.*

103.

Till Assessor Lundström,

d. 14 Oct. 1790.

Kolare, smeder,
Ur Falu bottnars djup!
Lundström till heder,
I Bacchi kamrar sup!
Unnan
För dem som vinda upp sin tross
Och med bloss
Från tunnan
Helsa oss!

* * *

Tunnan sig vände;
Men hur hon vände sig,
Redliga frände,
Så damp jag ur hos dig.
Alla
Med bloss, liksom Vulcani män,
Buga än
Och kalla
Dig vår vän.

104.

Till Secreteraren Lundström,
vid inbetalningen af ett Discontlån.

Klatsch! Vid Telje mörka skjul,
På blankarden, brun och gisten,
I en korg med röda hjul,
Rullar redan cautionisten,
Under viftning med sitt spö,
Helsar dig, min bror, må göra;
Men hans helsning att framföra
Är mig anbefaldt — adieu!

* * *

Hola! klatsch! Nu klef jag opp,
I den långa hvita rocken,
Vid ett skutt i fyra hopp,
På den ljusblå kuskebocken,
Och bland Telje Rådmän kör.
Men, om himlen så behagar,
Råkas vi om några dagar,
Med den vänskap oss tillhör.

* * *

Telje-pastorn, i en glugg,
Med ett blommigt tryne nickar,
Och, med ögat under lugg,
Dig en kärlig helsning skickar.
Men farväl! Nu kör jag: hej!
Hej, min bror! Vi råks på fläcken,
Öfvermorgon ner hos Bäcken.
Hurra! Gud välsigna dej!

105.

Då ett Fruntimmer föll af hästen och bröt af sig benet.

Hjelpen den lilla vackra foten,
Som ville dansa på Martis fält: *Fin.*
Alla små änglar! kom och ta mot'en,
Annars så är det snart beställdt.
Nathorst, Schützer,
Stützer,
Böckman, Åman, Bergius, Schultz och Olle-
veldt! *D. C.*

* * *

Hjelpen den sköna, värm edra händer,
Gifven den sjuka båd' eld och merg. *Fin.*
Gubben med lian timglaset vänder,
Och vår herdinna hon skiftar färg.
Nathorst, Schützer,
Stützer,
Böckman, Åman, Bergius, Schultz och Heden-
berg! *D. C.*

* * *

Hören, I Æsculapii dockor!
Stöten i mortlar, hvar en var snäll: *Fin.*
Hit med en flytande eld i klockor,
Rosor och kryddor från edra tjäll.
Nathorst, Schützer,
Stützer,
Böckman, Åman, Bergius, Schultz och sist
Acrel! *D. C.*

106.

En Bondes Tacksägelse till Kongl. Commerce-Collegium,

som frikallat honom för något som confiskerades i Trosa.

I högst upplyste Män, Commercens ädle Fäder,
Som med så rättvis dom en fattig bonde gläder,
Då på sin murkna vagn, som dras af några ök,
Han knapt en höna har till domarns disk och kök!
I ädla Domare! jag vågar er förkunna,
Att all min rikedom låg rågad i min tunna:
Hvart korn, som mig till bröd naturens mildhet gett,
Var utsådt med min gråt, och fuktadt med min svett.
Min lilla åkerlapp, urminnes tid belägen
Från snikna grannars list och prestfars lukt af vägen,
Har under låga tak min lada fyllt ibland:
Också — ske himlen lof! — ej kornet denna hand,
Långt mindre säcken fyllt. Nu, som Hans Nåd, kan tänka,
Ej mägtar skatt och skuld åt bonden efterskänka,
Så tänkt' jag, med förlof, I högst upplyste Män,
Till Stockholm fara in, och det i skymningen.
Imellertid, som sagdt, tog jag mitt stål och sköre,
Hof tunnan på min vagn, och spände bläsen före.
Framföre låg en säck och litet trägårdsfrö,

En kummin-ost på tvärn och några knippor hö.
Jag skull', som sagdt, till stan, till Stockholm,
det var summan:
Mor satt på ankarn, hon, och jag satt bredvid
gumman,
Fast jag var inte med, och inte heller Mor:
En skälm, som säger det, och den en skälm, som tror!
Men vägen skred så fort, och hjulen pepo illa,
Och axeln skred i sand, och bläsen höll ej stilla:
Allt slängde upp och ned från knuten bort i fyr:
Ett så förbannadt klöf ej gamla Rundberg styr.
Och hur det gick på fyrn, från däld till högsta kullen,
Vips, nådig Herre! uff! satt Mor och jag vid tullen.
Än låg rågtunnan fast på samma ställe qvar,
Och ingen drömde om, hur nära faran var.
Jag tog mig då en klunk, och Mor tog upp sin dosa,
Då säjarn viste sex på tornet uti Trosa:
Från bläsen löste jag båd' skacklor, töm och trens.
I samma ögonblick, Ers höga Excellens!
Så kom der ut en luns, en surögd, snåler sater,
Som klef utur en skrubb, fullspeckad med placater;
Han tog mitt enda allt... Men, nådig Herre! ni,
Ni gaf mig allt igen: nu är jag nöjd och fri.

107.

Till en Riksdagsman, som trugade Skalden att improvisera.

En visa vill jag sjunga,
När vinet smakar bäst:
Hin Håle i en gunga
Han satt en gång en prest.
Han gunga honom af och an,
Och fast han var en Riksdagsman,
Så tog han honom.

Blif inte rädd och slagen,
Men drick ditt glas i ro:
Hin lemna likväl kragen
Och satte'n på en so.
En annan gång så hände,
Han den för presten kände,
Och så tog han den med.

Och kaka söker maka
I alla sina dar:
Hin fritt må presten skaka,
Blott han min flaska spar.
Jag torstig är som elgen;
Men hvem tog vid buteljen?
Fan tog dem alla tre.

108.

Till
Öfver-Direct. Christ. v. Stapelmohr,
förord för *Norström*, Ulla Winblads Man, att blifva Sjötullsbesökare.

En ringa supplikant ur gruset jag framdrager,
Som till min ringa hjelp en ringa tillflykt tager.
Han tror uti sin själ — Gud vet, hvem den tillhör —
Att han har vunnit allt, när han blir Visitör.

109.

Öfver en Peruk,
förärad till Julklapp.

Till en yfvig helighet
Jag om högtidsdagen kammas:
Under mig, som mången vet,
Mycken obetydlighet
Med ett amen djupt framstammas.
Fordna dar i lockar tätt
Jag en Fredriks hjessa prydde,
Och se'n kammad, med rosett,
Uppå Börsen jag betydde;
Nu jag duger intet mer,
Än till julklapp, just åt er.

110.

Vid Cansli-Rådet SKUTENHJELMS Död.

Ändtlig uti stilla väder
Skutan nu, i Herrans namn,
Seglat utur tidens famn.
Farten hela stranden gläder.
Vi då en bischoffsbål
Dricka lycklig resas skål.

111.

Grafskrift.

I skuggan af den graf, der tidens stormar yra
Och dödens bleka hamn sitt timglas kastat har,
Min Sånggudinna ömt, vid klangen af min lyra,
De svarta sorgeflor ikring sin hjessa drar,
Befaller mig bestört en grifteruna rita:
Välan, mitt snille, tänk, och yfva dig, mitt hår!
Men hvem kan vara död? hvem är det då? —
Mor Brita,
Som dessa rim beställt. — Och till hvad pris? —
Gutår!

112.

Under Skaldens sista sjukdom.

Med denna svaga hand jag fattar än en gång
Min lyra, för att ge kanske min sista sång;
Dess ton, förstämd och svag, om min förvandling bådar:
Jag re'n i trädens skygd den tysta mullhög skådar,
Der jag naturens skuld skall återbörda få
Och en lycksalig hamn mot lifvets stormar nå.
Glad kastar jag en blick på detta fridens läger,
Och med förnyad kraft mitt rörda hjerta säger:
Se denna tillflyktsort, som ödets Herre gaf,
En gräns för ditt förtryck, ett slut på lifvets smärta,
Ljuf och högtidlig syn för hvarje dödligt hjerta,
Då brottets uslingar med rysning se sin graf!

Öfversättningar
ur
Gellerts Fabler.

1.

Det lyckliga Äktenskapet.

Äktenskapets Gud all ära!
Hvad jag tänkt att helst begära,
Lyckligtvis mig lemnadt var.
Jag fått tvänne vänner skåda,
Som, från ångrens köld och våda,
Lefde sällt ett äkta par.

* * *

Bådas barm en eld förente:
Hvad hon ville, han ock mente;
Hvad hon skydde, han försköt.
Qval, som hjertan sorgsna göra,
Kunde deras lugn ej störa;
Kärlek lifvets bojor bröt.

* * *

Som han ingen stolthet hyste
Och hon ej högdragen lyste,
Rådde hon ej mer än han:
Rådande, dock ej till plåga;
Stridande, men med en låga,
Som af enig vilja brann.

* * *

Stadde i vår bröllopsvåda,
Våra fel vi minst förråda,
Men förblinda ögats val;
Så blef här tvärtom att finna,
Deras bröst upprigtigt brinna,
Deras hydda fri förtal.

* * *

Sista dagens afsked sårar,
Sista kyssen, skänkt med tårar,
Röjde hjertats trogna pligt.
Båda dö... När? — Jo, beklagen!
Veckan efter bröllopsdagen;
Eljest detta blef en dikt.

2.

Målaren.

En Målare fans i Athen,
Som, minst för att behofven nära,
Men smickrad mer af namn och ära,
Sin pensel höjde, rik och len.
Den Målarn lät, på utsatt timma,
Från attelier᷊n, en kännare
Mars bildad i sin rustning se,
Och trodde sig hans lof förnimma.

* * *

Men kännarns smak, som döljde sig
Inom ett vant och dristigt öga,
Fann i uppfinningskonsten föga,
Och taflan mindre mästerlig:
Ty, att en säll förtjusning sprida,
Ej konsten, men naturen gör...
Han grundligt påstod, som sig bör;
Dock fåfängt, Målarns nyck bestrida!

* * *

I ögnablicket insteg — mårk! —
En fjesk, Krigsguden att beskåda:
Ack, skrek den narrn, hvad färgor råda
I detta stora mästerverk!

O Gudar! hvilken konst sig höjer
Till minsta nagel på dess fot!
I hjelm och sköld hvad glans och hot!
Ja, bilden lif och anda röjer.

* * *

Vår Målare medömkansvärdt
Och flatt mot denna kännarn bligar:
Ack, inföll han, på snillets stigar
Hvad han mig rättat och mig lärt!
Nu knappt den narrn vid dörren rörde,
Förr'n Målarn i ett ögnablick
Med svampen taflan öfvergick
Och Gudens bild i grund förstörde.

* * *

När kännare med köld i dina skrifter se,
Då är dig vådligt nog i längden mera skrifva;
Men åter om en narr dig hörs sitt bifall ge,
Är bäst din snillebragd på stunden sönderrifva.

3.

Hästen och Åsnan.

En Häst, som mod och låga
I ystra ögon bar,
Gick, bröstad af sin plåga,
Att ryttarn höll sig qvar.
Men bäst, en volt utföra,
Den ryttarn återhöll,
Så störte han och föll.
Hur lätt, ett snedsprång göra!

* * *

En Åsna syntes trafva,
Som log rätt hjertelig:
Tänk, om jag skulle snafva,
Skrek hon, hur gick med mig?
Tig, inföll Hästen, bara!
Jag tillstår, för min del,
Dig nog för ringa vara,
Att äga mina fel.

4.

Flugans och Myggans död.

En Flugas död min luta väcker,
En ringa Mygga rör min sång;
Då bådas öden jag upptäcker,
Fast i en olik hädangång.

* * *

Den unga Flugan stolt sig sätter
På bägarns brädd, förmäten, dum;
Hon vinet kring sin snabel sprätter,
Till dess hon drunknar i dess skum.

* * *

När Myggan såg sin syster simma,
Sjöng hon: din graf jag skyr ännu;
Jag roar mig åt ljusets strimma,
Men ej åt bägarns dunst, som du.

* * *

Hvad hände väl vår sluga Mygga?
Förblindad utaf ljusets sken,
Förstod hon ej dess strålar skygga,
Men dör, förbränd till hud och ben.

* * *

Du, som, begärens eld att nära,
Af nöjens flärd njöt aldrig nog!
Unn mig en gång, ditt stoft till ära,
Blott säga, att du menskligt dog.

Anmärkningar.

S. 1—66. *Zions Högtid* har blifvit hel och hållen upptagen i denna samling, icke emedan Utg. anser alla dessa Betraktelser såsom mästerstycken eller såsom sins emellan jemngoda, utan emedan detta arbete är af *Bellman* det enda i sitt slag, och äfven de stycken, som man vore hogad att utmönstra, såsom bidrag till Bellmans charakteristik icke äro utan vigt: hvarförutan upplagan af 1787 är slarfvigt utgifven, med bibehållande af vissa vårdslösheter *), som ej sällan träffas i Författarens hastigt gjorda concepter, och icke utan tryckfel. Utg. har jemfört *Betraktelser öfver åtskillige Evangeliske Texter* tr. 1780 med *Zions Högtid* tr. 1787, så långt de förra sträcka sig: ur de förra upptagit en och annan läsart, som synes rigtigare, och troligen endast genom tryckfel i Z. H. blifvit förändrad; samt öfver allt rättat uppenbara fel. Olikheterna emellan 1780 och 1787 års upplagor äro många, men till större delen af ringa vigt; några skola exempelvis anföras.

S. 5. *Men gå de röda spår* —
Betr. *Men gå de fordna spår* —

*) Till ex. *hällebergets-brant* — *lustans-bädd* — *nådens-port* u. s. v. I *Bellmans* handskrifter står nemligen ofta ett - efter genitiven, äfven då den icke bör sammanbindas med det följande ordet. Onödiga tankstreck och origtigt använda skiljetecken äro icke ovanliga.

S. S. *Och nattens fasa rår.*
Betr. *Att öpna sina sår.*
S. 6. *Jerusalem blir glad: de löf och qvistar skära,*
Och fröjdas mer och mer,
Strö blommor på din väg; på vägen klädren bära —
Betr. *Jerusalem blir glad, ett folk, som frid begära,*
Dig nalkas mer och mer.
Strö blomster på din väg, till dig sin kläder bära —
S. S. *En ropar* m. m. Denna stroph saknas i Betr.
S. 7. *Vår Gud och Herre bär —*
Betr. *Sin Gud och Herra bär —*
S. S. *Hur barnen höjas opp, hur tusen ögon rinna —*
Betr. *Hur röster höjas upp, hur tusen hjertan brinna —*
S. S. - - - *om dig och dina lagar*
Betr. - - - *om dina dyra lagar*
S. S. *Till längtan —*
Betr. *Med längtan —*
S. 8. *En herrlighet upptänds* — Betr.
Zions H. *En herrlighet upptänd* —
S. 10. *Gif förtröstan i ditt namn* —
Betr. *Gif förtröstan. I ditt namn* —
S. 11. *Det hör* m. m.
Betr. *Det hör din tungos klara ljud,*
Hur du tyrannens vällust tuktar;
Det ser hur han båd' ler och fruktar,
Men dina kedjor bli din skrud.
3. *Hvar blick förråder dig* m. m.

Betr. *Stig upp utur din sömn och vakna ur din dvala;*
Lyft ögat upp till skyn och låt din tunga tala.

S. S. - - - *gack, usling, hör och lär*
Betr. - - - *med andakt märk och lär*
S. S. *Johannes träder fram* m. m.
Betr. *Johannes tiger ej, men märker tydligt ut*
Vår frälsning till dess grund, dess början och dess slut,
Han döper i Hans kraft —

S. S. *Ho äst du?* - - -
- - - *och sjunka vid ditt svar.*
Betr. *Ho äst du, syndare? Se både nöd och nåd,*
Och löp ej längre vill i syndsens öfverdåd.

S. 16. *Kringhvärfde Jesu bild* — Betr.
Zions H. *Kringhvälfde Jesu bild* —

S. S. *De glada Änglars här* - - -
- - - *allt pris och ära bar.*
Dessa verser saknas i Betr.

S. 17. *Förvirring i hvar lem!* - - -
- - - - *och ögat röjer harmen.*
Dessa verser saknas i Betr.

S. 19. *Fjerde Dag Jul.* I Betr. finnes en anmärkning: "Då detta skrefs, firades denne dagen." Men det var genom en K. Förordning d. 4 Nov. 1772 som denna helgedag, jemte flera, afskaffades; således synas dessa Betraktelser, ehuru först tryckta 1780, *till en del* tillhöra en äldre period af Författarens verksamhet, hvilket anmärkes såsom en rättelse till noten i D. 1. s. 19.

S. 20. - - - *du såg de sken, som ljunga;*
Betr. - - - *men täppte till din tunga;*

S. S. *Men i din säkra sömn* —
Betr. *I säkerhet och sömn* —
S. S. *Och då din sol tycks fly* —
Betr. *Och då du gömmer dig* —
S. 21. *I en kärlek, ren och fast,*
Med sitt ämne hon sig enar —
Betr. *Bådas kärlek, ren och fast;*
Med sitt ämne sig förenar —
S. S. *Men du gamle* m. m. — Denna stroph saknas i Betr.
S. 22. *Huru ifrig är* m. m.
Betr. *Hanna går i Herrans gårdar,*
Stark och åldrig, i sitt kall;
Der hon så sin lampa vårdar,
Att dess olja ej blir all.
Bön och tårar hennes ro;
Hopp och tålamod dess prydnad,
Och ett bröst, som lärt med lydnad
Guds behag sig anförtro.
S. S. *För det mål, dit ögat drar* — Betr.
Zions H. *För det mål dit öga drar* —
S. 47. *Med inbilsk högbet om sin rätt* —
Zions H. - - - - - - - *ätt* —
S. 50. *Men Jesus, Davids Son,*
Zions H. *Men Jesu, Davids Son!*
S. 62. - - - *bär Guds ära*
Zions H. - - - *bär Din ära*

Det sednare kan ej anses för tryckfel; men Utg. har vågat denna lilla ändring, som meningen fordrar.

S. 67. *Bellmans Dikter vid åtskilliga tillfällen* torde knappast någonsin kunna fullständigt samlas. De äro oräkneliga och vidt kringridda. Ett urval i afseende på dessa blir all-

tid nödigt, äfven om en fullständigare samling af *Bellmans* Skrifter skulle utgifvas. Många stycken af detta slag hafva så föga af *Bellmans* snille, att man knappast skulle tro honom vara deras författare. Några förut tryckta stycken hafva här blifvit uteslutna, emedan Utg., i saknad af goda handskrifter, ej kunnat rätta synbara origtigheter. — Skulle någon tycka, att en ännu strängare utmönstring här kunnat ske, så svaras: Att man i allmänhet torde böra fästa mera uppmärksamhet vid tillfällighetsverser, än vanligen sker, särdeles när de äro af en stor Skald. Ofta röja de hans individualitet på ett märkbart sätt: alltid lemna de upplysningar om hans umgänge, bekantskaper och lefnadsförhållanden: ej sällan innehålla de bidrag till kännedomen om hans tidhvarf. Ja, man skulle kunna säga, att de bästa lyriska poemer äro tillfällighetsstycken i vidsträcktare mening. Att detta allt gäller äfven om *Bellman* i synnerhet, torde ej behöfva någon vidare utläggning.

S. 69. *Det lyckliga Skeppsbrottet* kallas väl i handskrifter "Opera Comique", men både osvenskt och origtigt. De bägge sista Scenerna visa, att det är ett Divertissement på en Namnsdag.

S. 82. *En, som jag håller af, på detta skeppet var* —

Ett MS.: *En, som jag håller af, som tömmer detta bröst,*
Som dessa suckar drar, som detta hjertat löst,
Som dessa ögon lärt de första tårar gjuta,

Som dessa läppar kan till evig tystnad sluta:
Den samme, säger jag, på detta skeppet var —

S. 96. *Det skulle vara roligt, Raton se —*
Melodi: *Croyez moi, bergère! — Non, non, non —*
S. 97. *Gammal gubbe, helt allena —*
Melodi: *Glada bröder! när vi dricka —*
Fr. S. N:o 37.

S. 101. *Värdshuset.* Detta Divertissement lärer blifvit uppfördt under namn af *Kärsö Värdshus.*

S. 110. *Nej, aldrig någon frid för de i dörren glänta!*
Völsch. *Nej aldrig någon frid, förr'n de i dörren glänta!*

S. 133. *Rångedala-Riddaren,* Komedi i 3 Acter. af E. Schröderheim, första gången uppförd 1788; *Den oförmodade Upptäckten,* Komedi i 3 Acter, öfvers. af J. M. Lannerstjerna, uppförd 1788; *Den Behagsjuka,* Komedi i 3 Acter, af I. af Darelli. uppförd 1789; *Crediten,* Komedi i en Act, af A. F. Ristell, uppförd 1787; *Den bedragne Advocaten,* Komedi i en Act, öfvers. af A. F. Ristell, uppförd 1787; *Sune Jarl, eller Sverkers död,* Tragedi i 5 Acter, af G. Fr. Gyllenborg, uppförd 1788.

S. 135. Holthusen har försett Theatern med flera stycken: *Blomsterkrukan,* Komedi i 3 Acter. 1787; *Flintbergs Bröllop,* Komedi i 2 Acter, 1788: *Borgersmännerna eller Julklappen,* Komedi på vers i 2 Acter, 1789; *Slädpartiet,* Komedi på i 3 Acter, 1790; *Förklädningen,* Komedi i er, öfversättning, 1792. *Bataljen vid Ingo* vara en diktad titel.

S. 140.

S. 140. *Så tindrar fram ett nyårsbloss —*
S. S. *Det nya året börjar sig —*

Melodien till dessa bägge stycken torde vara Fr. S. N:o 5, A, B eller C.

S. 146. *Jag svär vid Sanct Niclas —*
Fr. H. *Jag svär vid Sanct Brita —*
S. 147. *Käre Bröder —*
Melodi: *Käre Bröder* — 5 D. S. 252, eller: *Gubben Jonas* — 5 D. S. 255.
S. 148. *Europa! beundra —*
Völsch. *Europa beundrar —*
S. S. - - - *lefva och dö i ditt land*
Völsch. - - - *lefva och bo i ditt land*
S. 150. *Konungens Skål — d. 2 Juni 1773.*
Völsch.: *d. 7 Juli 1773.*
S. 152. *Hans åsyn lust och klarhet sprider —*
Völsch. *Dess åsyn lust och nöjen sprider —*
S. 153. *Den ena viftar glad —*
Völsch. *Den ena kastar högt —*
S. S. *Så gungar Astrilds flotta fram.*
Ett MS. *Så skrider* m. m.
S. S. *Ett dön med blixt —*
Völsch. *En Jofurs blixt —*
S. S. *Som skingras —*
Völsch. *Som slocknar —*
S. S. *Att dyrka Kärleks ljufva lag.*
Völsch. *Att dyrka en förborgad lag.*
S. 154. *Njut, dyre Prins* m. m. I Völsch. är en sämre läsart eller ändring:

Njut, dyre Prins! den högsta lycka,
Som nånsin kärlek skänka kan:
En furstlig fröjd, vid Vasars krycka,
Bland tid och öden om hvarann;
Vårt bröst m. m.

S. S. *En jordisk krona* —
Völselt. *En hvitnad krona* —
S: 158. Ur Adressen, Stockholm 1776, 4:o. S. 149. I samma Tidning och samma årgång är äfven en öfversigt af Gyllensvanska målet, införd. Den 2 Mars 1775 ankommo till Helsinge Regimente ordres, att 1000 man med nödigt befäl skulle uppbryta till Dockebyggnaden i Carlscrona, och i händelse af sjukdom, borde detta antal ifrån Dal-Regimentet completteras. Några inkommo då till Landshöfdinge-Ämbetet med ansökningar, att deras drängar (9 inalles), hvilka vid den föregående stämmotiden tagit sig årstjenst, men sedermera vid Recruteringen låtit värfva sig till soldater vid Regimentet, måtte till hemmanens vidmagthållande få hos sina husbönder förblifva och ifrån commenderingen entlediges. Med stöd af 6 Art. i K. Legohjons-Stadgan d. 21 Aug. 1739 biföllos dessa ansökningar af Landshöfdinge-Ämbetet. Det oaktadt, lät Öfversten, R. S. O., *Fredr. Gyllensvan* med en Corporal och fyra Soldater uttaga dessa drängar ifrån deras husbönder, för att vara Commenderingen följaktige. Landshöfdingen Grefve *Nils Phil. Gyldenstolpe*, som ansåg sitt ämbete vara genom Öfverstens förhållande sidvördadt, anhöll hos Kongl. Maj:t om upprättelse, samt att Öfversten, som upphäfvit sig till domare öfver Landshöfdingens göromål i och för ämbetet kränkt Länets innevånares säkerhet och rätt, styrkt till olydna emot den, som å Konungens vägnar äger bjuda och befalla, och vållt, att satt sig upp emot Konungens Befallningsdes bud och deras verkställande, måtte

befordras till det ansvar Lagarne påbjuda, och den lidande Allmogen förhjelpas till sine tjenstehjons återfående ifrån Carlscrona. Konung Gustaf III, hvars Yttrande till Protokollet i Rådkammaren d. 13 Maj 1776 läses i hans Skrifter D. 1. s. 219, fastställde Krigs-Collegii Dom, hvarigenom Öfversten *Gyllensvan*, för sjelfmyndigt utöfvande af den militäriska magten, blifvit ansedd skyldig att ersätta den derigenom förorsakade kostnad, plikta för missfirmelig skrifart och mista tjensten.

S. 160. Enligt Fr. H. s. 84, der detta stycke är meddeladt med några smärre afvikande läsarter, skulle det vara författadt d. 21 Juli; men *Magdalenas* dag infaller d. 22 Juli, och så läses äfven i Svenska Parnassen 1784 S. 186, efter hvilken poemet äfven här är aftryckt.

S. 161. Den *Deland*, som här nämnes, lärer hållit något värdshus och tillika ombesörjt marhållningen för någon trupp. Han var far till den bekante Actören *Deland* den äldre.

S. 162. *Badin*, en Negergosse, af Drottning Lovisa Ulrika upptagen och sjelfsvåldigt uppfostrad, fortfor sedermera att vara hennes favorit och således äfven deras, som tillhörde hennes Hof. Sjelfva Hofmarskalken Frih. *Manderström* har i sina Poetiska Arbeten infört en Nyårsönskan till denna gunstling. *Badin* lärer dött för få år sedan.

S. 166. Detta Tal hölls i *Augusti-Orden*, ett Sällskap, stiftadt till minne af d. 19 Aug. 1772. Af rimmade Tal fins en ofantlig mängd från slutet af 1600:talet intill slutet af 1700:talet, men ibland dem knapt ett enda, som förtjenar

minnas af efterverlden; snarare har detta onaturliga vitterhetsslag verkat hämmande både på poesiens och prosans utbildning i Fäderneslandet. Sjelfva *Bellman* syntes besvärad häraf, likasom kunde han hvarken gå eller flyga. Utg. har här och s. 173 meddelat hans bästa arbeten i detta slag, men ville, för *Bellmans* skull, alldeles icke omtrycka det svaga *Åminnelsetalet öfver Stads-Actuarien Magn. Zetherman, hållet* (i P. B.) *d. 28 Nov. 1787* (Völsch. 2 D. S. 218), eller *Konungens Död och minne, på Klagodagen d. 6 Juni 1792.* Det sednare är sällsynt, emedan större delen af upplagan lärer på högvederbörlig befallning blifvit förstörd, men är för öfrigt af ingen märkvärdighet.

S. 173. *På Drottningens Namnsdag* — uppläst i Sällskapet P. B. på dess högtidsdag.

S. 175. *Förlåten fläktande bortskymmer* —
Völsch. - - - - *bortskymmer* —

S. 178. *Kämpevisa.*
Melodi: *Herr Peder och liten Kerstin de sutto öfver bord* —

S. 181. *På H. K. H. Kronprinsens Namnsdag 1789* — troligen 1780, eller något år ta. nära derintill. En *tvåårig* Prins kunde man väl roa med en målad katt, men icke en *elfvaårig*. Utg. har dock följt Völsch., emedan han icke haft någon annan uppgift att följa.

S. 183. *Och örnen se'n, vårt lejons forden ädla frände* —
Völsch. *Och örnens ätt, en lejons* m. m.

S. 185. *Du, så älskad* —
Völsch. *Du, som älskad* —

S. 186. *Segrande Furste! dagen svalkas* — Melodien uppgifves vara en Marsch, componerad af dåvarande Kronprinsen.

S. 187. Enligt Völsch. *d. 28 Jan. 1781;* men första strophen i poemet gör det sannolikt, att årtalet 1791 är rigtigare.

S. 189—199 har man sammanställt alla de tillfällighetspoemer, som angå Skaldens närmaste anhöriga. — Af N:o 27 (s. 194) och N:o 29 (s. 197) synes, att *Bellman* haft flera Barn, än de trenne, som hunno till mognare ålder.

S. 195. *Lilla Carl! sof sött, i frid* —

S. 197. *Lilla Carl uti sin kolt* —

S. 198. *Glada Morfar! barnen dig* — Melodien till dessa stycken är för Utg. bekant.

S. 197. *På Maria-dagen 1788* — till *Bellmans* Svärmor, Fru *Grönlund,* född *Maria Engel Friedlein.* Hon dog i Stockholm d. 12 Apr. 1796, 72 år gammal. — Näst efter detta stycke kunde tilläggas följande, till Skaldens Svärfar, Packhus-Inspectoren *Grönlund,*

På Gabriels dag, d. 24 Mars 1790.

Klang! god morgon i dag!
Lilla Carl och Gustaf, som är jag,
Önska Morfar lycka
Af vår rena själ:
Om hans namn vi mycket tycka,
Om Gabriel.
Lefve Morfar så glad,
Båd' med punsch och bischoff och choclad!
Vi, som än ä' unga,
Dansa kring hans golf,
Och vår Morfars skål vi sjunga
Till klockan tolf.

S. 199. *Klockorna röras med sorgliga slag* —
Melodi: *Märk, hur vår skugga, märk, Movitz, mon frère* — Fr. E. N:o 81.
Våg- och Stämpelmästaren i K. Packhuset *Gabr. Grönlund* dog i Stockholm d. 24 Mars 1792, 86 år gammal.

S. 200. Här menas Medaljören *Carl Gustaf Fehrman*, Sonen. Fadren, K. Medaljören *Dan. Fehrman*, afled d. 8 Juni 1780. — Anmärkningsvärdt är, att *Bellman* och *Sergel* voro bägge födde i Stockholm samma år, den sednare d. 8 Sept. 1740.

S. 203. *Sjung förtjensten en sång till dess ära* —
Melodien densamma, som till N:o 23, Sid. 184.

S. 205. *Re'n bland kämparna van* —
Melodi: En Marsch i Gustaf Adolf och Ebba Brahe, af *Vogler*.

S. 208. *Kring Psyches byst, uppå dess alabasterruta* —
Melodi: *Ack! om vår sol en lugnad morgon återsände* — S. 183.

S. 209. *Gubben är gammal, orkar ej valla* —
Melodi: *Ah! Monseigneur* — 2 D. S. 172; eller: *Si'cken capun, tillräcklig för alla* — 5 D. S. 131.

S. 214. *Slå i ett glas åt mig* —
Melodien uppgifves vara "Herdarnes förnöj., af *Vogler*."

S. 216. *Märkvärdig är visst födslodagen* —
Melodi: *November, den femtonde dagen* — Fr. S. N:o 48.

S. 220. Detta Poem är egnadt bägge Bröderna, Lagmannen, sedermera Hofrätts-Rådet

Göran Schröderheim och Stats-Secreteraren *Elis Schröderheim*.

S. 223. *Fiskarstugan* lärer finnas i Musikaliskt Tidsfördrif. Utg. har dock ej kunnat komma öfver en fullständig samling af detta periodiska arbete, ej heller det numer, hvari denna Cantat är införd. Den meddelas här efter en afskrift.

S. 225. *Tag ditt glas* —
Melodi: *Gustafs skål* — eller:
Sver'ges Kung — (Sid. 150.)

S. 232. *Nu blir på denna dagen* —
Melodi: *Du, som i Bacchi gårdar* — (1 D. S. 227.)

S. 234. *Spel opp en dans, stig, spelman opp* —
Melodi: *Så lunka vi så småningom* — Fr. S. N:o 21.

S. 245. *Bäst Mårten vid pulpeten* —
Melodi: *Om ödet mig skull' skicka* — Fr. S. N:o 45.

S. 254. *Beate Marie satt uti högan lofts bur* —
Melodi: *Herr Peder och liten Kerstin de sutto öfver bord* —

S. 258. Brudgummen var dräng hos Cornetten *Völschow*.

S. 259. *Om lördag tulla* m. m.
Brudgummen bodde utom Skanstull.

S. 263. Elfvik var *Widmans* egendom, på Lidingön.

S. 264. Bergs-Rådet *Jöns Risells* Fru, född *Törning*, dog d. 29 April 1788 och blef begrafven d. 4 Maj. I Völsch. 2 D. s. 210 kallas hon *Förning*. Den här följda uppgiften bestyrkes af Clara Begrafnings-Bok.

S. 266. *Anna Charlotta von Stapelmohr*, dotter af Öfver-Directören vid stora Sjötullen *Herman von Stapelmohr* och *Maria Lucretia af Dittmer*, var född d. 24 Sept. 1754 och blef 1776 gift med *Elis Schröderheim*. Hennes qvickhet och behagliga umgängessätt äro allmänt kända. Länge saknade hon den efterlängtade glädjen att blifva Mor. En dotter, född d. 24 Sept. 1781, dog inom få timmar; en fosterson, som hon upptog, afled inom få år. Den 25 Dec. 1791 födde hon åter en dotter, men skildes ifrån henne genom döden d. 1 Januari 1792. (Åminnelse-Tal öfver Fru Anna Charl. Schröderheim född v. Stapelmohr, uppläst i den Stora Amaranther-Orden d. 11 Dec. 1796, af *Elsa Fougt*. Stockh. 1796. 8:o).

— *Charon! din färja den kom ej försent* — Melodi: *Märk, hur vår skugga, märk, Movitz, mon frère* — Fr. E. N:o 81.

S. 267. Detta stycke lärer, efter all anledning, varit ègnadt Hof-Apothekaren *Georg Eberh. Georgiis* Fru, *Maria Eleon. Chapman*, död 1788.

S. 268. *Elegi* — fins, med musik af *Kraus*, i Musikaliskt Tidsfördrif 1793 N:o 16 s. 62.

S. 269. Denna Supplik hade önskad verkan. *Bellman* blef genom Konungens förord befordrad till Secreterare vid Numerlotteriet. (Adressen 1776 s. 150.)

S. 274. I Völsch. 2 D. s. 153 läses: *Till Kammarherren Ehrensköld*. Men 1774 fans i Sverige ingen *Kammarherre* Ehrensköld, icke ens någon *Ehrensköld*. Utg. har följt ett godt MS. Baron *Gustaf Johan Ehrensvärd*, född d. 20 Febr. 1746, blef Kammarherre 1767 och afled

såsom Envoyé E. O. och C. N. O. i Berlin d. 24 Febr. 1783.

S. S. *Och med åran höter mig* —

Völsch.
Ett MS. } - - - *hotar mig* —.

S. 275. *För min bror och för hans lycka*
Gif en - - -

Så slutas stycket i Adressen 1775. N:o 4. Orsaken, hvarföre det öfriga blifvit supprimeradt, är ej lätt att inse, om slutet icke varit annorlunda, än det här blifvit meddeladt. Versen:

Himmel, hjelp! m. m. läses i

Völsch. *Herre, hjelp!* m. m. och i ett gammalt MS. *Jesu, hjelp!* m. m. — Sannolikt är det sista rigtigt efter *Bellmans* första handskrift; Utgifvaren af Adressen (*Gjörwell*) ansåg det anstötligt, och utelemnade derföre de sista verserna. Antingen *Bellman* sjelf funnit detta utrop här olämpligt och i sedermera lemnade afskrifter rättat det, eller ändringarna blifvit gjorda af andra, hvilket Utg. måste lemna derhän, synes dock skäl att upptaga den läsarten, som icke är anstötlig, då den innehåller ett utrop, som *Bellman* ganska ofta nyttjat.

S. 276. *Elis Schröderheim* förekommer i Bellmans Skrifter under olika titlar. Han blef E. O. Canslist vid Kammarärendena 1764, Canslist och Protokolls-Secreterare 1773, Expeditions-Secreterare 1775, Stats-Secreterare 1782, Landshöfding i Upsala 1792. *Bellman*, som med honom var förbrödrad, var ej i afseende på titulaturen nogräknad. — Af detta Skaldebref har Utg. sett otaliga afskrifter, många högst vårdslösa, en del försedd med origtig rubrik, efter

afskrifvarnes olika tycken. I Bihanget till Fr. E. märkes, utom flera mindre fel, det betydliga, att man genom några ändringar utplånat sjelfva brefvets syfte, nemligen att skaffa en fattig Prest ett pastorat. Detta har förmodligen skett i välmening, för att icke prostituera Presten; men Författaren synes hafva tillräckligt förekommit sådant genom de bägge verserna:

Han är så qvick som lärd, och vet sitt sällskap leta,
Men hur han kommit hit, det lär han sjelf ej veta.

S. 277. *Hans mun, med soppa fylld* m. m.
Bih. *Dess mun — dess breda mun* m. m.
S. S. - - - *som stundom darrar, skälfver,*
Bih. - - - *som darrar och som skälfver,*

Schröderheims Svar, dat. Lägret emellan Ellinge och Ortorfta d. 4 Sept. 1774, kan icke ordagrant tryckas. Hofpred. *Ennes* fick det sökta Pastoratet.

S. 282. Sannolikt är detta stycke författadt, då Riddarholms Pastorat var ledigt efter Doct. *Gabr. Rosén,* som dog d. 2 Oct. 1784. På den tiden fans knappast någon Hofpredikant, för hvilken en förbön sådan som denna behöfdes, mer än Mag. *Carl Wilh. Strang,* som hade blifvit Ord. Hofpredikant redan 1764, hade gjort flera fruktlösa ansökningar och var i yttersta torftighet. Han dog obefordrad 1788 och blef i Riddarholmskyrkan begrafven på sina vänners bekostnad. Någon, som på detta Bellmans förord

blef Pastor i Riddarholms församling, kan icke med sannolikhet uppgifvas.

S. 287. *Knapt till svepningen en våd* —
Fr. H. *Knapt till täckets skymt en våd* —

I Företalet till *Lidners sednare Samlade Skrifter, Stockh. 1820, 8:o,* lyda de bägge sista verserna sålunda:

Vänner, visen Skalden nåd,
Gen en skärf åt Lidners Enka!

Förmodligen äro de der anförda ur minnet eller ändrade för tillfället.

S. 288. Abbéen *Domenico Michelessi* dog i Stockholm d. 1 Apr.*) 1773. Bellmans poem är sannolikt författadt 1772, då Michelessi i Stockholm hade utgifvit sitt Inträdestal i K. Vet. Akademien, jemte Öfversättning af Musæi Skaldedikt och Ovidii Bref om Leander och Hero, äfvensom i Berlin en Latinsk Öfversättning af K. Gustaf III:s Tal.

S. S. *Ädelmod och dygdelära*
Ämnen för din sång.

Här åsyftas Michelessis Säng vid K. Adolf Fredriks Begrafning, med titel, *La Bontà,* hans Cantat vid K. Gustaf III:s Kröning och några andra tillfällighetsstycken.

S. 299. *I Rikets värf du krönt din riddersmanna-klinga* —
Melodi: *Ack! om vår sol en lugnad morgon återsände* — S. 183.

---

*) Enligt Rosenhanes Anteckn. till K. Vet. Ak:s Hist. S. 414. Enl. Warmholtz D. 11 S. 120: d. 31 Mars.

S. 300. *En Herde skiljs, i tårars qval, från sin Herdinna* —
Melodien uppgifves vara af *Haydn*, och är troligen densamma, som den nyss åberopade:
Ack! om vår sol en lugnad morgon återsände — S. 183.
Pastoralen afsjöngs, då *Asplund* tog afsked ifrån Kungsholms Församling, för att flytta till St. Clara.

S. 304. *Aj, amen! ... Nu dog jag med ett!*
Fr. H. *Aj, amen - - nu dog jag! - -*

S. 307. *Änglarna i himlarunden* —
Dessa verser föranleddes af ett yttrande i ett Sällskap, att Fru *Olin* sjöng som en Ängel.

S. 313. *Systrarna skola* — samma Melodi som: *Bröderna taga* — 1 D. S. 234.

S. 316. Här alluderas på dåvarande oroligheter i Holland, och S. 317 på namnen *Skytte* och *Stjernflycht*, Kämpenskölds Värd och dennes Fru.

S. 328. *Nå ödmjukaste tjenare, tusen stor tack!* —
Melodi: *Venster sväng, granadörer, med hängande flor!* — 2 D. S. 94.

S. 329. *Glada Elfvik! fåfängt mer* —
Melodi: *Solen glimmar, blank och trind* — Fr. E. N:o 48.

S. 330. *Granne! se på chartan bara* —
Melodi: *Glada bröder! när vi dricka* — Fr. S. N:o 37.

S. 333. *I Fröjas döttrar, dörrn igen!*
Melodi: *Så lunka vi så småningom* — Fr. S. N:o 21.

S. 341. *Hjelpen den lilla vackra foten* — *Herm. Schützer* adlades med namnet *Schützercrantz* 1769; *David Schultz*, med namnet *Schulzenheim* 1770; *Jon. Böckman* dog 1770. Detta stycke är således skrifvet före denna tid. I 1 D. S. 195 finnes en sång, som är satt till samma melodi. Den är till metern icke alldeles lika med den här förekommande; men Bellman varierade ofta samma melodi på mera än ett sätt.

S. 344. *Då säjarn viste sex* —
Völsch. *Då säjarn lyste sex* —

S. 345. Biskop *Filenius* i Linköping, en högdragen, sträf och myndig man, träffade Bellman i ett sällskap och ville förmå honom att improvisera. Skalden sjöng gerna oombedd för vänner och bekanta, men lät ej bruka sig att uppå hvem som helst, och blef stött, om man försökte att truga honom. Då *Filenius*, föga grannlaga, förnyade sin begäran, svarade Bellman med första strophen:

En visa vill jag sjunga m. m.

Biskopen blef högst förtörnad, och under de stigande utbrotten af hans vrede sjöng *Bellman* de bägge sista stropherna.

För öfrigt varierar traditionen dels i afseende på poemet, dels i afseende på omständigheterna vid tillfället. Flera Varianter af verserna torde härröra från *Bellman* sjelf, som efteråt af åtskilliga bekanta anmodades att uppteckna dem. Utg. anser omöjligt att afgöra, huru de först blefvo sjungna, och har derföre meddelat dem sådana de äro tryckta i Fr. H. s. 117. Man har anmärkt, att versen:

Så tog han honom —

borde lyda: *Så tog han honom dock —* eller något dylikt; men det förra läses i *Bellmans* eget MS. och i Fr. H. I hans improviserade stycken äro sådana afbrott i metern ej ovanliga; ofta skedde det med afsigt, och melodien lämpades derefter. Sista strophen saknas i den nämnda handskriften af *Bellman*, men är efteråt tillagd af en annan hand, så lydande:

Att kaka söker maka
I alla sina dar,
Det kan hvar en bejaka,
Som vett i skallen har.
Torstig är jag som elgen m. m.

En annan tradition lyder:

Att kaka söker maka,
Det ser man alla dar:
Son kom likväl tillbaka,
Men kragen den blef qvar.

Bland dylika exempel, huru *Bellman* afspisade personer, som ville tränga sig på honom, anföres hans svar till en vid namn *Gris*:

Af drufvor pressas vin:
Af grisar blifva svin.

En *Gevaldiger* afviste han med följande sång:

En far hade tre söner,
Alla voro de canaljer:
Två blef hängda med segelgarn,
Den tredje blef en Geval'ger.

Melodien är densamma, som till en gammal Kanon:

Jag fattige Lappman,
Som är född uti Lappland,

Mellan berg och stenar
Betar jag mina renar.

Detta exempel upplyser tillika, huru *Bellman* stundom kunde lämpa melodier till versmått, olika de ursprungliga. Den som *läser* Fredmans Epistlar, skulle knappt föreställa sig, att

N:o 1: *Gutår, båd' natt och dag!*
och N:o 59: *Båtsman! tag nu din lufva*

hafva samma melodi; men hör man dem *sjungas*, är likheten uppenbar.

Ibland framl. Professorn Doct. *And. Blads*)* samlingar har Utg. sett ett stycke med titel: *Till Fändrik Morian, som förolämpat Bellman på en källare.* Att saken väckt någon uppmärksamhet, kan slutas deraf, att poemet, likväl med förbättringar och utan titel, blifvit infördt i Stockholms Posten 1779 N:o 268. Det lyder:

I Monomotapa jag på ett värdshus satt,
Och hade kappan om, för det jag mådde illa,

---

*) *Blad* var troligen, af alla *Bellmans* jemnåriga vänner, den som längst öfverlefde honom: han afled d. 14 Sept. 1834, vid 86 års ålder. Han ägde icke många handskrifter af *Bellman*, emedan han icke egentligen var samlare af vitterhet, utan af mynt och fornsaker. När Fredmans Epistlar skulle tryckas, ville *Bellman* dedicera en af dem till *Blad* och bad honom sjelf välja. Han föreslog den sköna: *Hvila vid denna källa* m. m. En tid derefter ursäktade sig *Bellman*, att han måste dedicera denna Epistel till *Leopold*, som hade företrädesvis utmärkt densamma, men tillade: "Du skall icke förlora derpå; jag skall utsöka åt dig en af de bästa." Det blef N:o 81: *Märk, hur vår skugga, märk, Movitz, mon frère* m. m.

Drack eljest ett glas vin, men teg som muren stilla,
Men väcktes ur mitt lugn af salvor utaf skratt.
En Morian, med fjädrar i sin hatt,
Sin Martialska röst lät höra:
Han pekade på mig och såg förfärlig ut.
Jag frågade min värd till slut:
Månn' jag så mycken fröjd den unga Herrn kan göra?
Det skulle fägna mig, min sann!
Ser jag så rolig ut? — Å, Herre, svarar han,
Han är en Morian, bör ni deröfver undra?
Sin spegel han i fickan bär,
Och skrattar jemt åt den, som honom olik är.
Ack! slika narrar ha vi hundra:
Se, tvänne sitta der!
På käringar att voltigera
Och genom blåsrör lossa skott
Är hvad han hittills har förmått:
Och bör man, i hans år, af honom fordra mera? —
Men, föll jag in, hvad är hans syssla då? —
Min värd i mössan tog och svarade mig så:
Ni kan det se, om er behagar;
Ty af den lans, det koger, som han bär,
Begrips, att han en hjelte är.
Gud gifve frid i våra dagar!

Att uppteckna alla bouts-rimés, poetiska infall och dylikt efter Bellman, vore ett vanskligt företag. Den muntliga traditionen är i sådant föga pålitlig: den förblandar ofta författares namn och vanställer eller stympar deras uttryck. Många drag af qvickhet gå förlorade för den, som ej känner tillfället, de närvarande personerna, o. s. v. En förklaring gör, att det fina etherämnet förflyger och öfverraskningen uteblifver.

Under namn af *Rimfyllnad* läsas i Fr. H. några verser, hvilka, enligt hvad Utg. hört, snarare äro ett infall. — Sedan K. Gustaf III hade gjort bränvinsbränningen till ett monopolium för Kronan, var det icke ovanligt att se Näringsställen med vapnet Tre Kronor och glas med Konungens namnchiffer. K. Gustaf träffade en gång *Bellman*, då han såg dufven och ostädad ut, trodde honom vara för väl plägad, och frågade: "Huru står det till Bellman? Nu ser du mig icke ut att kunna sjunga eller rimma!" — Bellman svarade genast med liflighet:

Helt tomt är mitt schatull,
Min lyra är i kras;
Men ändå på mitt glas
Står Gustafs namn i gull.

Grafskriften *öfver Zierman* (Völsch. 2 D. S. 217) har nyligen blifvit tryckt i Charakters-Skildringar och Minnen af Carl Nyrén, Linköping 1836, 8:o, S. 96. Nyrén tyckes dock hafva upptecknat den ur minnet, emedan de fyra sista verserna saknas och den skiljer sig på flera ställen från en gammal, troligen samtidig afskrift. Nyrén säger, att den är författad af "någon skalk i Upsala." Utg. vore böjd att anse den för *Bellmans*, om icke en annan uppgift (i en Samling, gjord i Upsala) tillegnade den åt *Brandel*. Den innehåller dock intet så charakteristiskt drag, att icke mer än en qvick student skulle kunnat skrifva något dylikt. Emellertid må den här meddelas efter den fullständigare och pålitligare afskrift, som Utg. äger: hvarvid det bör nämnas, att, enligt Nyréns berättelse, *Ægidius Zierman*, som var född i Stockholm,

men besökte Linköpings Gymnasium, der misstänktes (kanske utan grund) för att bära sqvallter till Biskopen, och derföre var mindre väl liden af kamraterna; att han, efter ankomsten till Akademien, äfven blef "hackad och hatad" af sina landsmän, Stockholmsboerna, och att han slutligen 1760, när han var prestvigd och skulle resa ifrån Stockholm till Wåla, sedan han under vägen haft många besvärligheter, sjuknade och dog på Gästgifvaregården i Upsala. — Grafskriften lyder:

Du bistra öde, som en menniska måst tåla!
Blott för det lumpna steg, att bli Adjunct i Wåla,
Först knekta sig en chäs i Stockholm med stor sorg,
Se'n vänta på en häst ifrån ett Packartorg,
I Rotebro ha strid med de infama bönder,
I backar köra kull och chäsen bryta sönder,
I Märsta torka in ett exsecrabelt öl,
I Alsike förgås af hållkarlns drön och söl
Och ändtlig somna in vid Svartbäckshållet vårt:
Det är ju allt hvad man kan kalla tungt och svårt.

På Grafstenen.

Här ser man Zierman död uti sin ålder friska,
På en gästgifvargård vår Herre honom tog;
Der lade han utaf sin vandrings-läderpiska:
Jag kan ej säga *staf*, ty han på fälväg dog.
Sof, Zierman, nu i ro och dig af resan hvila:
Till Wåla du ej mer behöfver till att ila.
Men vi, som qvare gå, vi löpa samma mål:
Vår hela verld hon är en stor gästgifvargål.

Tillägg.

1 D. S. 43. Bland utmärkelser, som *Bellman* åtnjutit, bör nämnas, att han erhöll Lundbladska priset af Svenska Akademien för år 1790 (då Fredmans Epistlar utkommo). Närmare underrättelser härom lemnas i *Berättelse afgifven vid Svenska Akademiens femtionde årshögtid d. 5 Apr. 1836, af Akademiens Sekreterare, Stockh. 1836, 8:o, s. 17* (som äfven upptager och besvarar den anmärkningen, att *Bellman* ej blef Ledamot af Akademien):

— — "Då omröstning skulle ske, till bortgifvande af det enda pris, hvarmed Akademien kunde bevisa sin aktning för dem, som ej ingingo i täflan om hennes belöningar, och dertill på förslag äfven voro uppförda *Lidner* och *Hallenberg* (för dess Gustaf Adolfs historia), tilldömdes det enhälligt åt *Bellman*, enligt *Kellgrens* under öfverläggningen yttrade ord: "Så länge *Bellman* är i fråga, kan ingen annan komma i fråga *." — Att åter insätta "Ulla Winblads" odödlige Sångare till litterär konstdomare eller gifva honom ett stycke ordboksarbete, hade varit att i högre grad missakta hans egentliga kallelse."

* "Akademiens beslut var grundadt på följande skäl: *Herr Bellmans sällsynta och originella snille, den förtjenst dess arbeten ägde i anseende till rika och lyckliga målningar; ett*

eget och till ämnena passande rimsätt; den lyckligaste förening med musiken; det bruk han vetat göra af språket, — egenskaper, hvilka, helt visst förvärfva dessa arbeten ett lika bifall hos efterverlden, som hos samtiden. — Svårligen lärer någon af *Bellmans* beundrare utom Akademien äga något att tillägga vid detta för 45 år sedan afgifna omdöme, uti hvilket Akademiens samtlige då varande ledamöter instämde. Såsom bidrag till den hyllning, *Bellman* redan då njöt af Akademiens medlemmar, anser sig författaren af dessa rader kunna tillägga, att han åtskilliga gånger hört *Leopold*, hvars öga redan var slutet för dagsljuset, utantill recitera ett ypperligt poem, skrifvet för nära femtio år sedan, till *Bellman*, i hvilket stycke Odens Skald helsar "Nordens Anakreon" såsom vårt lands snillrikaste sångare. Flere gemensamma vänner sökte öfvertala skalden att gifva offentlighet åt detta stycke, såsom den vackraste vederläggning af deras förmenande, hvilka ansågo Leopold ej behörigen kunna uppskatta *Bellman*; men "den blinde Siaren" svarade, det han ansåg sådant öfverflödigt, emedan han hoppades, att framtiden dessförutan skulle göra hans litterära åsigter i detta, som i flere andra fall, rättvisa."

Dersammastädes s. 66 berättas, att *Bellman* 1793 åter var i fråga att erhålla Lundbladska priset för öfversättningen af *Gellerts* Fabler; men det tilldömdes då *Franzén*, för hans poemer *Menniskans Anlete*, *Selma* och *Den gamle Knekten*. — Detta med rätta.

På Svenska Akademiens nämnda Jubeldag egnades åt *Bellman* i ett poem af *Tegnér* en hyllning, som hos de talrika åhörarne väckte ett lifligt bifall. Samma poem har väl blifvit tryckt i några Tidningar, men utan Akademiens och Författarens vetskap och samtycke.

— S. 49 r. 5 tillägges: — 2 Upl. Stockholm 1768. 8:o — Författaren till denna skrift var *Phil. Sylv. du Four.*

Utdrag af *Scrivers* Själaskatt. Öfversättning. Norrköping 175 . .

— S. 243. Underrättelserna om *Carl Mich. Bellman* tillökas och berigtigas sålunda: Secreterare vid Numerlotteriet 1775. Hofsecreterare 1776. - - - *Gabriel Grönlund* och *Maria Engel Friedlein*. De hade flera barn, af hvilka trenne hunno till mognare ålder.

2 D. S. 221. - - - *Hvad många Manchioler!* Rättare är: *Mancioler*, s. 115, enligt de tryckta Upplagorna. Kongl. Neapolitanske Sångaren *Mancioli* lät höra sig i Stockholm d. 11 Januari 1778. (Stockholms Lärda Tidn. 1778 S. 249.) Han var Castrat; det lemnas derhän, om Skalden syftat derpå.

5 D. S. 181. *Cantator Cygnus funeris ipse sui.* Denna vers är ej *Ovidii*, utan *Martialis*, Epigr. XIII. 77.

— S. 251. Sista strophen innehåller en allusion på de bägge partierna, som kallades Hattar och Mössor.

Rättelser.

2 Delen.

S. 30 r. 23 *läs:* Nu tumlar sig i Bacchi Riddarchor.
(*En bättre läsart.*)

— 172 — 13 }
— 173 — 4 } — Fallarilalla! :||:

— 201 — 24 *står:* - - - om intet förr, vid domen,
läs: - - - om intet förn vid domen,
(*Läsarten är besynnerlig, men fins i Bellmans handskrift; jemför S.* 247. *Till följe af denna rättelse utstrykes anmärkningen till S.* 201, *som läses S.* 218.)

5 Delen.

S. 105 r. 1 *står:* 37. *läs:* 73.

— 131 — 3, 7, 11, 15 }
— 132 — 2, 6 } — Falleralleralla! :||:

— 140 v. 5. *efter* slagen!" *sättes* —

— 195 r. 6. *Parenthestecknet å ömse sidor om ordet* Arlequin *utstrykes.*

— 264 r. 8. *läs:* qvida,

6 Delen.

S. 77. r. 19 står: (*sjunger.*) läs: (*sjunger*).
Samma fel förekommer på flera ställen i detta ark, hvaremot S. 90 r. 13 bör läsas: *gräset.*)

S. 93 r. 23. *läs:* Är det den Acteon,

— 230 — 21. — kockarnas språng!

Register öfver Dikter vid åtskilliga tillfällen.

Hafvet

Sid.

S.S.

